

Kommunfullmäktige

Kallelse

Nämnd	Kommunfullmäktige
Datum och tid	2026-03-10, kl. 10.00.
Plats	Biosalongen Storbrunn i Östhammar.
Sekreterare	Ania Lehtinen
Ordförande	Lennart Owenius (M)

Ärendelista

1. Val av justerare	3
2. Fastställande av föredragningslista	3
3. Allmänpolitisk debatt	4
4. Allmänhetens frågestund	5
5. Information	6
6. Antagande av plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029	7
7. Antagande av Energiplan Östhammars kommun 2026-2030	9
8. Revidering av lokala ordningsföreskrifter	13
9. Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige	16
10. Valärende: Styrelsesuppleant i Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824	17
11. Avveckling av Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824	18
12. Valärende: Ersättare till Gräsöfonden	20
13. Valärende: Entledigande av insynsplats i kommunstyrelsen	21
14. Valärende: Insynsplats i kommunstyrelsen	22
15. Svar på motion från Josefine Nilsson (C) om att Östhammars kommun behöver en skärgårdslots	23
16. Svar på motion från socialdemokraterna i Östhammars kommun om anläggandet av en gång- och cykelväg längs innervägen (del av väg 1195, 1120, 1121) mellan Östhammar och Öregrund.	24
17. Motion från Pernilla Grahn (V) om att Stoppa byggandet av VA anläggning i Östhammar- Öregrund NU!	25
18. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut tredje kvartalet 2025	26
19. Anmälningssärende: Ny ersättare i kommunfullmäktige	27
20. Anmälningssärende: Ny ledamot i kommunfullmäktige	28
21. Anmälningssärenden från nämnder	29

Kommunfullmäktige

22. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.	31
23. Anmälningssärende: Aktuellt i slutförvarsfrågan	32

Kommunfullmäktige

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-82**3. Allmänpolitisk debatt****Förslag till beslut**

Den allmänpolitiska debatten förklaras avslutad.

Ärendebeskrivning och

Allmänpolitisk debatt kan hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter juluppehållet. Vid debatten får varje parti göra ett inlägg på vilka ledamöter som kan begära en replik och den som gjort inlägget kan begära ett svar på repliken. Ordningen för partiernas inlägg lottas fram av presidiet.

Ärendets behandling

Vid mötet med kommunfullmäktiges presidium och gruppledare 2026-02-12 bestämdes det att starta debatten som första ärende på ärendelistan samt att:

- Gruppledaren har inledningsvis 3 minuter.
- Replik och debattinlägg sattes till 1 minut.
- Första debatttimmen används till temat *barn och unga* och den andra debatttimmen används till temat *äldre*.

Debattiden sattes till två timmar.

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-74

4. Allmänhetens frågestund

Förslag till beslut

Allmänhetens frågestund förklaras avslutad.

Ärendebeskrivning

Frågor ska lämnas till kommunfullmäktiges sekretariat senast sex dagar innan sammanträdet. Fråga ska vara kortfattad och får inte gälla myndighetsutövning mot enskild. Ordförande läser upp frågan på sammanträdet. Frågeställaren får vara närvarande och har möjlighet att yttra sig.

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-112

5. Information

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor. Information till fullmäktige kan enligt arbetsordningen lämnas från kommunalråden, nämnder, styrelser, förvaltningar, fullmäktigeberedningar, och kommunala bolag samt de förtroendevalda revisorerna. Yttranderätt gäller enligt kommunallagen och arbetsordningen.

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2025-328

6. Antagande av plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Sveriges nationella minoriteter är samer, sverigefinnar, tornedalingar, judar och romer. De nationella minoritetsspråken är samiska, finska, meänkieli, jiddisch och romani chib. Östhammars kommun ingår i förvaltningsområdet för finska.

Kommuner ska enligt minoritetslagen anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 5 november 2025 att överlämna förslaget till plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029 till kommunfullmäktige. Det har efter beslutet framkommit att planen behöver kompletteras.

Barnkonsekvensanalys

Överföringen av de nationella minoriteternas språk och kulturer mellan generationerna är ett av de föreslagna målen. Barn och unga är därmed en prioriterad målgrupp. Minoritetslagen, skollagen och barnkonventionen behandlar rätten till kultur, identitet, inflytande och utbildning för urfolks- och minoritetsbarn som påverkas av förslaget.

Ekonomiska konsekvenser

Planen innebär inga ekonomiska merkostnader.

Beslutsunderlag

Bilaga - Plan om nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029

Sammanställning av gällande rätt om nationella minoriteter

Samrådshandling

Ärendets behandling

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2025-11-05 § 64 beslutade nämnden föreslå kommunfullmäktige att anta plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029.

Vid kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2025-12-03 § 82 beslutade nämnden att revidera sitt förslag till kommunfullmäktige om att anta plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029

Beslutet skickas efter antagande i kommunfullmäktige för kännedom till

Kultur- och fritidschef

Enhetschef kultur och bibliotek Marianne Pauhlon

Kommunfullmäktige

Samordnare förvaltningsområdet för finska Dennis Kronholm
Socialchef
Barn- och utbildningschef
Tierps kommun
Älvkarleby kommun

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2024-766

7. Antagande av Energiplan Östhammars kommun 2026-2030

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Energiplan Östhammars kommun 2026-2030. (Bilaga)

Östhammars kommun vill verka för tillräcklig tillgång till el och energi för att kunna stödja lokal och regional näringslivsutveckling samt stärka industrins konkurrenskraft. Med energiplanen synliggör Östhammars kommun aktuella och framtida energibehov och inleder därmed ett mer aktivt energiarbete som genomsyrar vidare arbete i kommunen. Det ska underlätta planeringsförutsättningarna för de regionala och lokala ägarna av elnätet.

Ärendebeskrivning

Sedan januari 2025 har samhällsbyggnadskontoret arbetat med att ta fram en aktuell kommunal energiplan. Enligt lag (1977:439) om kommunal energiplanering ansvarar varje kommun för sin energiplanering och ska ha ett aktuellt program för tillförsel och användningen av energi. Östhammars kommuns senaste energiplan antogs 2003. Energiplanen beslutas av kommunfullmäktige och den nya energiplanen ersätter den tidigare. Denna plan gäller under tidsperioden 2026 - 2030 och ska aktualiseras varje mandatperiod.

Energiplanen har föregåtts av dialog med olika delar av förvaltningen samt dialog med de politiska majoritetsledarna. I energiplanen har kommunen genomfört en omfattande genomgång av nuvarande energisituation för företag, hushåll och kommunkoncernen, samt elnätsägare på regional och lokal nivå. Energiplanen kartlägger framtida energibehov hos företag och andra aktörer inom kommunen. Även kommunens arbete med energiberedskap redovisas i energiplanen. Energiplanen har tagits fram inom ett pilotprojekt som har finansierats av Naturvårdsverket.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Åtgärder i energiplanen kommer genomföras och finansieras inom befintlig kommunal verksamhet och budget.

Beslutsunderlag

Bilaga - Energiplan Östhammars kommun 2026-2030

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2025-12-02 § 196 avstod Josefine Nilsson (C), Lisa Norén (S), Tomas Bendixen (S), Mattias Lundqvist (S) och Pernilla Grahn (V) från att delta i beslutet till förmån för Josefine Nilssons (C) protokollsanteckning:

I stora delar är dokumentet en genomgång av fakta som ingen kan invända mot. Samma sak gäller konstateranden att såväl el- som effektbehov sannolikt kommer att öka och att det därför behövs beredskap för både utbyggnad av nät och elproduktion. Vi är alla också överens om att vi ska arbeta för fossilfri el. Mot ovanstående bakgrund är det olyckligt att den styrande majoriteten väljer att lägga fram en energiplan som enligt beslutsmotiveringen tagits fram av tjänstepersoner, men sedan endast efter ”dialog med de politiska majoritetsledarna”.

Kommunfullmäktige

Det vittnar om att det är ett i grunden politiskt dokument vilket inte är bra när det handlar om infrastrukturfrågor som bör behandlas långsiktigt. EP ska uppdateras en gång per mandatperiod men samtidigt står det att planen avser tiden 2026-2030, vilket bäddar för återkommande politisering av frågorna. Bättre vore att ha en grundläggande plan som kommunens politiker kan vara överens om.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-16 § 168 beslutades ärendet efter votering att skickas på minoritetsåterremiss. Josefine Nilsson (C) lämnade följande motivering:

I stora delar är dokumentet en genomgång av fakta som ingen kan invända mot. Samma sak gäller konstateranden att såväl el- som effektbehov sannolikt kommer att öka och att det därför behövs beredskap för både utbyggnad av nät och elproduktion. Vi är alla också överens om att vi ska arbeta för fossilfri el. Mot ovanstående bakgrund är det olyckligt att den styrande majoriteten väljer att lägga fram en energiplan som enligt beslutsmotiveringen tagits fram av tjänstepersoner, men sedan endast efter ”dialog med de politiska majoritetsledarna”. Det vittnar om att det är ett i grunden politiskt dokument vilket inte är bra när det handlar om infrastrukturfrågor som bör behandlas långsiktigt. EP ska uppdateras en gång per mandatperiod men samtidigt står det att planen avser tiden 2026-2030, vilket bäddar för återkommande politisering av frågorna. Bättre vore att ha en grundläggande plan som kommunens politiker kan vara överens om.

Vid samma sammanträde lämnade Freddie Eriksson (V) följande ändringsyrkande:

- Stycket om SMR tas bort helst
- Scenario C tas bort
- Vi yrkar att texten i dokumentet får följande lydelse

Elproduktion

Inom ramen för ett tematiskt tillägg till Översiktsplanen har kommunen tagit fram fyra olika scenarier för elproduktion inom kommunen. Scenarierna A, B, C, och D illustreras av figur 33. Östhammars kommun är idag en av Sveriges befintliga kärnkraftskommuner och utgör en lämplig lokalisering av ny kärnkraft, dels då kommunen ligger i elprisområde 3 (SE3) som har underskott av el, För detta talar också närheten till stora städer som Stockholm och Uppsala och vidare på grund av sin erfarenhet som befintlig kärnkraftskommun. Det skulle bidra till ökad elproduktion i södra Sverige som idag är beroende av elöverföring från elområde SE2.

En etablering av ny kärnkraft bredvid befintliga reaktorer medför potentiella synergieffekter vid den framtida driften ur ett flertal perspektiv, Mycket av infrastrukturen och kompetenser kan delas, och man kan dela på bostäder för tillfällig personal vid revisionerna.

Konventionella storskaliga reaktorer med vattenkyllning ur havet bygger på beprövad teknik och är aktuella vid utbyggnad av ny kärnkraft. Dagens kärnkraftsproduktion i Forsmark kommer också att utvecklas vidare. Man planerar att ytterligare höja effekten i verket med 100 MW samt att livstidsförlänga anläggningarna. Kommunen har en långvarig och god relation med Forsmark och dess ägare och är medveten om förändringarna som planeras.

Kommunfullmäktige

Vänsterpartiet i Östhammar anser att varken Österbybruks eller Gimos invånare ska påtvingas minikärnkraftverk i sina tätbebyggda områden.

Dessutom finns det idag inga SMR-verk som producerar el i kommersiell skala. Det som finns är en idéskiss hos Rolls Royce och experimentella kraftverk, ett i Ryssland och ett i Kina vilka dock bygger på annan konstruktion än vad som diskuteras i Sverige.

Det rör sig alltså om ny och oprövad teknik när det gäller SMR vilket skapar farhågor om såväl kostnader som effektivitet.

Slutligen och kanske det viktigaste av allt, är att våra kommuninvånare inte har bett om kärnkraftverk "mitt i byn"

Att nu, i mandatperiodens elfte timme komma med en plan där oppositionen inte varit delaktig är mycket illavarslande i en så här stor och viktig fråga som har långtgående konsekvenser såväl i tid som i andra perspektiv.

Vänsterpartiet deltog inte i beslutet på KS, Vi ansluter oss till Centerpartiets protokollsanteckning från sammanträdet.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-02-03 avstod Lisa Norén (S) och Josefine Nilsson (C) från att delta i beslutet.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-02-17 yrkade Josefine Nilsson (C) avslag till kommunstyrelsens förslag med följande motivering:

Energiplanen ska uppdateras en gång per mandatperiod men samtidigt står det att planen avser tiden 2026-2030, vilket bäddar för återkommande politisering av frågorna. Bättre vore att ha en grundläggande plan som kommunens politiker kan vara överens om. Detta är ett politiskt dokument vilket inte är bra när det handlar om infrastrukturfrågor som bör behandlas långsiktigt.

Mot ovanstående bakgrund är det olyckligt att den styrande majoriteten inte valde att ta till vara på återremisstiden för att få en bredare förankring och ett mer långsiktigt förslag.

Tomas Bendiksen (S), Mattias Lundqvist (S), Roger Lamell (S) och Anna Frisk (S) yrkade bifall till Josefine Nilssons (C) avslagsyrkande.

Sabina Ståhl (KD) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Kommunstyrelsen avlog avslagsyrkandet.

Beslutet skickas för kännedom till

Samhällsbyggnadschef

Samhällsplanerare Alice Möller

Projektledare Pontus Ericsson

Kommunfullmäktige

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för webbpublicering och avpublicering

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2024-615**8. Revidering av lokala ordningsföreskrifter****Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige antar revideringen av lokala ordningsföreskrifter och börjar gälla 2026-04-27 (Bilagor).

Ärendebeskrivning

Genom ordningslagen (1993:1617) ges en kommun rätt att ta fram egna föreskrifter för att stävja ordningsstörande aktiviteter. Kommunen antog 22 april 2025 nya lokala ordningsföreskrifter. Dessa upphävdes delvis av Länsstyrelsen i Uppsala län 18 juni 2025 (dnr 4747-2025). Länsstyrelsen fann att flera av de antagna bestämmelserna strider mot ordningslagen (1993:1617) och har därför beslutat att upphäva 13 §, 14 §, 16 § och 17 § i de lokala ordningsföreskrifterna.

Östhammars kommun har reviderat de lokala ordningsföreskrifterna samt tagit fram motiveringar till de ändringar som genomförts (se bilaga 2).
Revideringarna innebär att det, utöver redaktionella justeringar och reviderat kartunderlag, gjorts justeringar och skapats nya bestämmelser enligt följande:

13 § Förtäring av alkohol. *Reviderad bestämmelse där alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får inte förtäras inom utpekade områden, revidering av kartmaterial.*

14 § Brukande av lustgas. *Ny bestämmelse där brukande av lustgas i berusningssyfte förbjuds på samtliga offentliga platser i kommunen.*

16 § Insamling av pengar. *Ny bestämmelse som förbjuder inaktivt insamlande av pengar (tiggeri) på specifika platser i kommunen.*

17 § Hundar och katter. *Förbudet mot hund på kommunal badplats tas bort. Hunden ska dock vara kopplad. Den kommunala badplatsen får ej nyttjas för att bada hunden mellan 1 maj – 30 september.*

Prövning av barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 - Lokala ordningsföreskrifter Östhammars kommun

Bilaga 2 - Motivering för ändringar och tillägg i de lokala ordningsföreskrifterna för Östhammars kommun

Kommunfullmäktige

Ärendets behandling

Vid kommunstyrelsens tekniska utskott 2025-03-18 avstod Lisa Norén (S) och Josefine Nilsson (C) från att delta i beslutet.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2025-04-08 yrkade Mattias Lundqvist (S) följande ändring: Vi yrkar att meningen "Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:" (samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att vi inte ser något behov av att införa tiggeriförbud i vår kommun.

Kommunstyrelsen avslog ändringsyrkandet.

Lisa Norén (S), Tomas Bendiksen (S), Mattias Lundqvist (S), Josefine Nilsson (C) och Pernilla Grahn (V) reserverade sig mot beslutet.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-04-22 yrkade Mattias Lundqvist (S) följande ändring:

Vi socialdemokrater yrkar att meningen "Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:" (samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att:

1. förslaget inte är reglerat i tid.
2. problemet med tiggeri inte är så stort att det är ett hot mot att kunna upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Kommunfullmäktige avslog ändringsyrkandet.

Lisa Norén (S), Margareta Widén-Berggren (S), Jonas Lennström (S), Erik Rudolfsson (S), Roger Jansson (S), Anna Frisk (S), Mattias Lundqvist (S), Ann-Charlotte Grehn (S), Tomas Bendiksen (S), Emmelie Göransson (S), Mika Muhonen (S), Eva Fagerlund Angulo (S), Örjan Mattsson (S), Tomas Näslund (S), Per Malmsten (S), Josefine Nilsson (C), Inger Abrahamsson (C), Bertil Alm (C), Camilla Strandman (C), Gunborg Fjellner (V), Pernilla Grahn (V), Irmeli Bellander (L) och Christina Williamsson Liw (-) reserverade sig mot beslutet till förmån för Mattias Lundqvist (S) ändringsyrkande.

Beslutet skickades till länsstyrelsen i Uppsala län som beslutade 2025-06-18 (dnr 4747-2025), att delvis upphäva kommunfullmäktiges beslut. Upphävandet avsåg paragraferna 13, 14, 16 och 17.

Vid kommunstyrelsens tekniska utskott 2026-01-27 yrkade Tomas Bendiksen (S) följande ändring:

Vi socialdemokrater yrkar att meningen "Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:" (samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att:

Problemet med tiggeri inte är så stort att det är ett hot mot att kunna upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Därmed ser vi inget behov av att införa tiggeriförbud i vår kommun.

Kommunstyrelsens tekniska utskott avslog ändringsyrkandet.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2026-02-17 yrkade Tomas Bendiksen (S) följande ändring:

Kommunfullmäktige

Vi socialdemokrater yrkar att meningen ”Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:” (samt kartorna 12-16) under paragraf 16 tas bort, med motiveringen att: Problemet med tiggeri inte är så stort att det är ett hot mot att kunna upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Därmed ser vi inget behov av att införa tiggeriförbud i vår kommun.

Josefine Nilsson (C), Mattias Lundqvist (S), Roger Lamell (S) och Anna Frisk (S) yrkade bifall till Tomas Bendiksen (S) ändringsyrkande.

Kommunstyrelsen avslog ändringsyrkandet.

Beslutet skickas för åtgärd till

Markstrateg

Kommunikation och kundtjänst för publicering

Beslutet skickas för kännedom till

Länsstyrelsen i Uppsala län via e-tjänst

Samtliga kontorschefer

bengt-o.eriksson@polisen.se

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-9

9. Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar revideringen av arbetsordning för kommunfullmäktige. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Arbetsordningen för kommunfullmäktige i behov av revidering. Ändringen syftar till bland annat till att effektivisera och förtydliga verksamheten kring kommunfullmäktiges sammanträden och förtydliga hur och på vilket sätt frågeställningar till allmänhetens frågestund bör lämnas in till kommunfullmäktige. Övergripande redaktionella ändringar har också bearbetats.

Beslutsunderlag

Bilaga - Arbetsordning för kommunfullmäktige

Arbetsordning för kommunfullmäktige med spårade ändringar

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för publicering och avpublicering

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2025-611

10. Valärende: Styrelsesuppleant i Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige väljer Fredrik Borgelin till suppleant i styrelsen för Dannemora gruvfastighet AB.

Ärendebeskrivning

Enligt aktiebolagslagen 5 kap 8§ ska styrelsen för ett bolag utses av bolagsstämman för bolaget men kan utses på annat sätt om bolagsordningen så medger. I bolagsordningen för Dannemora gruvfastighet framgår att styrelsen utses av kommunfullmäktige i Östhammars kommun.

Vid sammanträdet 2025-09-23 §111 utsåg KF Peter Nyberg och Stefan Lundström till styrelseledamöter i Dannemora gruvfastighet AB. När den nyvalda styrelsen skulle registreras hos Bolagsverket meddelade Bolagsverket att en styrelse som består av två ledamöter måste ha en suppleant (aktiebolagslagen kap 8 §3). Detta hade ansvarig handläggare hos Östhammars kommun förbisett. Eftersom KF utsett nuvarande styrelse måste KF även utse en suppleant till styrelsen.

Därför föreslås att kommunfullmäktige väljer Fredrik Borgelin som suppleant till styrelsen för Dannemora gruvfastighet.

Beslutet skickas till

Peter Nyberg
Stefan Lundström
Fredrik Borgelin
Fabian Sjöberg

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-43

11. Avveckling av Dannemora gruvfastighet AB 556387-4824

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige uppdrar åt bolagstämman och styrelse i Dannemora gruvfastighet AB att avveckla bolaget genom frivillig likvidation. Styrelse och bolagsstämman ges mandat att vidta nödvändiga åtgärder för att genomföra detta.

Ärendebeskrivning

Dannemora gruvfastighet är ett av Östhammars kommun helägt dotterbolag som bildades i samband med nedläggningen av gruvdriften i Dannemora i början på nittonhundranittioalet.

Syftet med bolaget är enligt bolagsordning är att förvalta marken på området och hitta möjligheter till ny verksamhet på gruvområdet. Gruvan såldes för tjugo år sedan till Dannemora mineral, ett företag som startade upp gruvverksamheten men som senare gick i konkurs. Vid konkursen hade Dannemora gruvfastighet en större fordran Dannemora mineral. Efter att konkursboet från Dannemora mineral slutreglerats för knappt tio år sedan har det inte bedrivits inte någon verksamhet i Dannemora gruvfastighet och bolaget har varit inaktivt under en längre tid. Det ända som hänt i bolaget de senaste åren är att bolaget betalt några fakturor till ett företag som undersökt föröreningar i marken på gruvområdet.

Då företaget saknar verksamhet och varit inaktivt under en längre period finns få argument för att det ska fortsätta verka. Trots att bolaget är inaktivt så finns en del kostnader, dels genom kostnad för revision och dels en arbetsinsats för kommunens personal att hantera bolagets bokföring och annan lagstadgad verksamhet.

Att avveckla ett företag görs genom likvidation och består av följande steg:

1. Bolagstämman beslutar om likvidation
2. Bolagstämman anmäler likvidationen till bolagsverket och lämnar förslag på likvidator.
3. Likvidatorn avvecklar bolaget. En likvidator går in istället för styrelse och verkställande direktör.
4. Likvidatorn anmäler företaget som upplöst till bolagsverket.

Därför föreslås kommunfullmäktige att ge bolagstämman och kommunens ägarrepresentant i uppdrag att avveckla Dannemora gruvfastighet genom likvidation.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Värdet som finns i bolaget utgörs av de medel som Östhammars kommun som ende ägare tillfört bolaget. Vid årsskiftet uppgick bankbehållningen till 292 000 kr. Vid en avveckling av bolaget kommer de tillgångar som finns i bolaget att tillfalla Östhammars kommun. Kostnaden för avveckling består av arvode till likvidator och revisor samt avgifter till Bolagsverket. Kostnad för avveckling beräknas till 40 000 kr och bekostas av bolaget.

Kommunfullmäktige

Beslutet skickas till

Peter Nyberg
Stefan Lundström
Fredrik Borgelin
Fabian Sjöberg

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2025-914**12. Valärende: Ersättare till Gräsöfonden****Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige väljer NN (-) till ersättare i Gräsöfonden.

Ärendebeskrivning

Gunborg Fjellner (V) har i skrivelse 2025-12-13 begärt entledigande från sitt uppdrag som ersättare i Gräsöfonden. Kommunfullmäktige har att välja ny ersättare till uppdraget.

Beslutet skickas för kännedom till

Gräsöfonden

Miljösekkunnig Camilla Andersson

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij

Lön

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-114**13. Valärende: Entledigande av insynsplats i kommunstyrelsen****Förslag till beslut**

Mats Modig (L) entledigas från sin insynsplats i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Mats Modig (L) begär i skrivelse 2026-02-16 entledigande från sin insynsplats i kommunstyrelsen.

Beslutet skickas för kännedom till

Mats Modig (L)
Sekreterare kommunstyrelsen

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij
Lön

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-114**14. Valärende: Insynsplats i kommunstyrelsen****Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige väljer att ge NN (-) insynsplats i kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Mats Modig (L) begär i skrivelse 2026-02-16 entledigande från sin insynsplats i kommunstyrelsen. Kommunfullmäktige har att välja ny insynsplats.

Beslutet skickas för kännedom till

NN (-)

Sekreterare kommunstyrelsen

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij

Lön

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2025-162

15. Svar på motion från Josefine Nilsson (C) om att Östhammars kommun behöver en skärgårdslots

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motion från Josefine Nilsson (C) i enlighet med svarshandling. Motionen anses därmed besvarad. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Josefine Nilsson (C) yrkar i motion:

- att kommunen snarast utser en tjänsteperson till ”skärgårdslots” som blir huvudansvarig för skärgårdsfrågor

Beslutsunderlag

Bilaga:

- Motion
- Svar

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2025-03-11 § 34 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott 2026-02-03 avstod Josefine Nilsson (C) från att delta i beslutet.

Beslutet skickas för kännedom till

Motionär

Beslutet skickas efter beslut i kommunfullmäktige för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för publicering på webbsida för motioner

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2024-298**16. Svar på motion från socialdemokraterna i Östhammars kommun om anläggandet av en gång- och cykelväg längs innervägen (del av väg 1195, 1120, 1121) mellan Östhammar och Öregrund.****Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige beslutar att motionen anses besvarad i enlighet med svarshandling. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna i Östhammars kommun Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) yrkar i motion daterad 2024-03-27:

- Att kommunfullmäktige beslutar att ta fram ett underlag för förutsättningarna för en gång- och cykelväg mellan Östhammar och Öregrund.
- Att kommunfullmäktige beslutar att avsätta investeringsmedel till densamma.
- Att medfinansiering söks.
- Att anläggningsarbetet görs samtidigt som arbetet med nya V/A-ledningar längs samma sträckning.

Beslutsunderlag

Bilaga:

- Motion
- Svar

Ärendets behandling

Motionen väcktes på fullmäktiges sammanträde 2024-04-23 § 69 och överlämnades till kommunstyrelsen för beredning.

Vid kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-11-18 § 179 yrkade Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) bifall till motionen. Utskottet avslog yrkandena.

Vid kommunstyrelsens sammanträde 2025-12-02 § 212 yrkade Lisa Norén (S), Tomas Bendiksen (S), Mattias Lundqvist (S), Josefine Nilsson (C) och Pernilla Grahm (V) bifall till motionen. Kommunstyrelsen beslutade bifalla kommunstyrelsens förslag.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-16 § 174 lyftes ärendet ut och togs inte upp för behandling.

Beslutet skickas för åtgärd till

Kommunikation och kundtjänst för publicering på webbsida motioner

Beslutet skickas för kännedom till

Motionär

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-139**17. Motion från Pernilla Grahn (V) om att Stoppa byggandet av
VA anläggning i Östhammar- Öregrund NU!****Förslag till beslut**

Motionen överlämnas till kommunstyrelsen för beredning. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Pernilla Grahn (V) yrkar i motion daterad 2026-02-23 att:

- Att projektering av nuvarande planer som Gästrikevatten har stoppas omedelbart.
- Att Gästrikevatten uppmanas komma med ett nytt alternativ som inte drabbar Östhammars kommuninvånare lika mycket ekonomiskt vid anslutning.
- Att nya oberoende mätning av Karö våtmarkers effektivitet utreds.

Beslutsunderlag

Bilaga - Motion

Beslutet skickas till

Staben för fördelning

Sekreterare för kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2025-443**18. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut tredje kvartalet 2025****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av statistikrapporten. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Enligt 34 kap. 3 § Socialtjänstlagen (SoL) (2025:400) ska vård- och omsorgsnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 11 kap. 1 § och 12 kap. 1 § som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (1993:387) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS. Antal gynnande beslut enligt 9 § LSS som under det tredje kvartalet 2025 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 20, vilket resulterar i 1 fler än under föregående kvartal.

Antal gynnande beslut enligt 34 kap. 3 § SoL som under det tredje kvartalet 2025 ej har verkställts inom tre månader från beslutsdatum uppgår till 25, vilket resulterar i 6 fler än under föregående kvartal.

Beslutsunderlag

Bilaga - Statistikrapport av ej verkställda beslut kvartal 3 2025

Beslutet skickas för kännedom till

Kommunens revisorer

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2025-931**19. Anmälningssärende: Ny ersättare i kommunfullmäktige****Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har skickat in begäran om ny sammanräkning hos Länsstyrelsen med anledning av att Ulrika Sundling (L) har avlidit.

Länsstyrelsen har inkommit med ny sammanräkning och beslutat utse Mattias Arvidsson (L) till ny ersättare i kommunfullmäktige från och med den 13 januari 2026 till och med den 14 oktober 2026.

Beslutsunderlag

Beslut om efterträdarval från Länsstyrelsen

Aktuella ledamöter och ersättare för Liberalerna i Östhammars kommun

Beslutet skickas för kännedom till

Mattias Arvidsson (L)

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij

Lön

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-80**20. Anmälningssärende: Ny ledamot i kommunfullmäktige****Förslag till beslut**

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har skickat in begäran om ny sammanräkning hos Länsstyrelsen med anledning av att Gunborg Fjellner (V) har avlidit.

Länsstyrelsen har inkommit med ny sammanräkning och beslutat utse Jessika Marie Möller (V) till ny ledamot i kommunfullmäktige från och med den 3 februari 2026 till och med den 14 oktober 2026.

Beslutsunderlag

Beslut om efterträdarval från Länsstyrelsen

Aktuella ledamöter och ersättare för Liberalerna i Östhammars kommun

Beslutet skickas för kännedom till

Jessika Marie Möller (V)

Beslutet skickas för åtgärd till

Administratör Troman: Hanna Horneij

Lön

Kommunfullmäktige

21. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder.

- a) Beslut om granskning avseende detaljplan för Gimo 8:81 Trädgårdsstad –
Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: KS-2025-554

Förslag till detaljplan för Gimo 8:81 Trädgårdsstad ställdes ut på granskning mellan den 25 november – 9 december 2025. Granskningshandlingar finns att ta del av på kommunens hemsida: <https://www.osthammar.se/sv/dokument/detaljplaner/gimo-881-tradgardsstad/>

- b) Beslut om granskning avseende detaljplan för Forsmark 6:5 – Bygg- och
miljönämnden

Diarienummer: BMN-2024-2479

Förslag till detaljplan för Gimo 8:81 Trädgårdsstad ställdes ut på granskning mellan den 27 november – 27 december 2025. Granskningshandlingar finns att ta del av på kommunens hemsida: <https://www.osthammar.se/sv/dokument/detaljplaner/forsmark-65/>

- c) Protokollsutdrag kommunfullmäktige i Tierps kommun

Diarienummer: KS-2025-35

Protokollsutdrag KF Tierps kommun 2025-12-09 § 162. Beslutet avser arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026-2029.

- d) Sammanträde Räddningsnämnden

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från räddningsnämndens sammanträde 2025-12-10. Ärenden som behandlades under sammanträdet var bland annat, internkontrollplan 2026, verksamhetsplan och budget 2026-2028 samt lokalförsörjningsplan 2026.

- e) Protokollsutdrag Bygg- och miljönämnden

Diarienummer: KS-2025-766

Protokollsutdrag från bygg- och miljönämndens sammanträde 2025-12-10 § 140. Beslutet avser antagande av verksamhetsplan 2026.

Kommunfullmäktige

f) Protokollsutdrag Överförmyndarnämnden

Diarienummer: KS-2025-766/ KS-2025-35

Protokollsutdrag från överförmyndarnämnden 2025-12-15 § 343-344. Besluten avser antagande av verksamhetsplan samt internkontrollplan för 2026.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunfullmäktige

22. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser, etc.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens bolag, stiftelser och andra organ där kommunen är representerad.

a) Styrelsemöte Östhammar Vatten AB

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från Östhammar Vatten AB styrelsemöte 2025-11-27, ärenden som behandlades var bland annat verksamhetsplan och budget för Gästrike Vatten-koncernen 2026, resultat-, balans- och investeringsbudget för Östhammar Vatten AB 2026 och verksamhetsplan och budget för Östhammar Vatten AB 2026.

b) Styrelsemöte Gästrike Vatten AB

Diarienummer: KS-2025-35

Protokoll från Gästrike Vatten AB styrelsemöte 2025-11-27, ärenden som behandlades var bland annat affärsplan 2026-2029 för Gästrike Vatten –koncernen, verksamhetsplan, internkontrollplan och budget för Gästrike Vatten 2026, resultat-, balans- och investeringsbudget för Gästrike Vatten AB 2026, verksamhetsplan och budget för Gästrike Vatten AB 2026 information till våra kunder inom Gästrike Vatten-koncernen samt mötesdatum.

c) Styrelsemöte Östhammar Vatten AB

Diarienummer: KS-2026-56

Protokoll från Östhammar Vatten AB styrelsemöte 2025-12-09, ärenden som behandlades var bland annat Trädgårdsstaden i Gimo och målnivåer för VA-utvecklingen i östra Östhammar.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i politikerportalen.

Beslutet skickas för kännedom till

Gästrike Vatten AB: VD Lena Blad och VD-assistent Helena Sjöholm

Kommunfullmäktige

Dnr KS-2026-1**23. Anmälningssärende: Aktuellt i slutförvarsfrågan****Beslut**

Kommunfullmäktige har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Slutförvarsenheten rapporterar om aktuellt i slutförvarsfrågan. Rapport för perioden 2025-12-16 – 2026-04-28 föreligger.

Beslutsunderlag

Rapport från Slutförvarsenheten

Plan

Östhammars kommuns plan för arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk 2026–2029

Östhammarin kunnan kansallisten vähemmistöjen ja vähemmistökielten liittyvä suunnitelma vuosille 2026–2029

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2026-03-10 § xx
Ersätter tidigare version	KS 2019-01-29 § 6
Gäller för	Kommunstyrelsen, nämnder och kontor
Dokumentansvarig	Ansvarig handläggare för förvaltningsområdet för finska

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Uppföljning	3
Relaterade dokument	3
Mål för kommunens minoritetspolitiska arbete	4
Aktivitetsområden	4

Inledning

Den 2 december 1999 erkändes finska, samiska, meänkieli, romska och jiddisch till nationella minoritetsspråk¹. Riksdagen erkände samtidigt sverigefinnar, samer, tornedalingar, romer och judar till nationella minoriteter. Samerna utgör även ett urfolk i Sverige enligt regeringsformen.

De nationella minoriteterna och minoritetsspråken är en integrerad del av Sveriges arbete med mänskliga rättigheter och grundar sig på ett antal olika internationella överenskommelser som Sverige har undertecknat till Europarådet och FN.

Östhammars kommun ingår sedan 2010 i förvaltningsområdet för finska. Detta innebär att kommunen har mer långtgående skyldigheter att säkerställa rätten till förskola, äldreomsorg samt muntliga och skriftliga kontakter med kommunen på finska. Östhammars kommun blev en del av förvaltningsområdet för finska efter att kommunen i ett remissyttrande till regeringen meddelat att kommunen ställde sig positivt till en utvidgning av förvaltningsområdet för finska vid minoritetslagens tillkomst (2010). Innan minoritetslagens trädde i kraft ingick enbart fem kommuner i Norrbottens län i förvaltningsområdet för finska.

Målet med den svenska minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och delaktighet och stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.

Riksdagen har formulerat följande minoritetspolitiska mål:

- diskriminering och utsatthet
- inflytande och delaktighet
- språk och kulturell identitet.

Det finns ingen prioritering mellan delområdena, men det framhålls att överföring av språk och kultur mellan generationerna är en central uppgift för minoritetspolitiken för att de nationella minoritetsspråken ska kunna bestå som levande språk i Sverige. För hotade språk är barns och ungas förbättrade språkkunskaper av central betydelse eftersom barnen är språkens framtida språk- och kulturbärare.

Syfte

Denna plan är kommunens svar på lagens krav att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Syftet är att kommunen under planperioden ska genomföra minoritetslagstiftningen på ett strukturerat sätt i kommunens ledning, styrning och uppföljning.

Uppföljning

Planen revideras av kommunfullmäktige inför perioden 2030–2034.

Förvaltningen lämnar kommunstyrelsen och andra berörda nämnder information när denna färdigställt en handlingsplan med åtgärder för att nå målen och delmålen i planen.

Måluppfyllelse rapporteras enligt rutiner för verksamhetsuppföljning och i gällande verksamhetssystem. Kommunstyrelsen lämnas vartannat år en redovisning om utvecklingsarbetet med styrdokumentet.

Relaterade dokument

Bilaga: Sammanfattning av gällande rätt med nationella minoriteters rättigheter

¹ Samiska och romska är samlingsnamn för flera olika språk. Samiska språk som talas i Sverige är: lulesamiska, nordsamiska, pitesamiska, sydsamiska och umesamiska. De mest förekommande romska språken i Sverige är: arli, kale, kalderasch, lovri och svensk romani

Mål för kommunens minoritetspolitiska arbete

För ett långsiktigt arbete med nationella minoriteter och minoritetsspråk samt förvaltningsområdet för finska formuleras två övergripande målområden, som styr kommunens arbete på området. Målen fungerar som en inriktning för kommunens utvecklingsarbete under åren 2026-2029. Nämnderna leder, styr och följer upp målen.

	Mål	Ansvar
1	Förbättrad överföring av de nationella minoriteternas språk och kulturer mellan generationerna.	KS, BUN, KFN
2	Framsteg i det praktiska genomförandet av de nationella minoriteternas rättigheter och i arbetet med förvaltningsområdet för finska i Östhammars kommun.	KS, BUN, KFN, VON

Aktivitetsområden

För att nå framsteg i det praktiska genomförandet föreslås aktivitetsområden som nämnderna och kontoren kan arbeta med för att nå kommunens minoritetspolitiska mål.

	Aktivitetsområden	Ansvar	§
1	Utveckla samverkan med andra kommuner i Norduppland i arbetet med förvaltningsområdet för finska.	KS, BUN, KFN, VON	Se bilaga.
2	Öka statsbidragets användning till åtgärder inom förskola, omsorg och kontakter med kommunen på finska i Östhammars kommun.	KS, BUN, KFN, VON	8 § förordning 2009:1299
3	Nå fler kommuninvånare i åldern 0–50 år i kommunens samrådsdialoger med nationella minoriteter.	KS, BUN, KFN	5 § minoritetslagen
4	Utveckla former för samråd med nationella minoriteter som ger inflytande och delaktighet i beslutsprocessen.	KS, BUN, KFN, VON	5–5 a §§ minoritetslagen
5	Stötta medarbetare inom förskola och omsorg att utveckla språkkunskaper i finska.	BUN, VON	11 § minoritetslagen, 5 § socialtjänstlagen.
6	Verka för att fler barn inom samtliga skolformer får utbildning i nationella minoritetsspråk.	BUN	8:10, 8:12 b, 10:7, 11:10, 15:19, 18:19 §§ skollagen
7	Förebygga ofrivillig ensamhet och isolering av äldre sverigefinnar.	VON	8:1–2, 6 §§ socialtjänstlagen, 4 § minoritetslagen
8	Erbjuda ett meningsfullt kultur- och fritidsutbud för sverigefinska barnfamiljer.	KFN	4 § minoritetslagen, 5 § bibliotekslagen
9	Etablera en närvaro av samisk, romsk, judisk och tornedalsk kultur under 2026–2029.	KFN	4 § minoritetslagen, 5 § bibliotekslagen
10	Utveckla synligheten för det finska språket i kommunen.	KS, BUN, KFN, VON	4 § minoritetslagen, 1:4 kultur- miljölagen, 5 § bibliotekslagen, lpfö18, lgr22, lgy25

Sammanställning av gällande rätt om nationella minoriteters rättigheter

Tema	Bestämmelse	§	Lag
Mål och riktlinjer	Kommuner ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om mål och riktlinjer som har antagits ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar.	5 b	Minoritetslagen
Information	Kommuner ska informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt minoritetslagen och de föreskrifter som denna lag hänvisar till.	3	Minoritetslagen
Information	Vårdnadshavare som ansöker om förskoleplats för sitt barn ska tillfrågas om de önskar plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.	8:12 b st. 2	Skollagen
Information	Kommunen ska informera den som ansöker om insatser inom äldreomsorgen om möjligheterna att få omvårdnad av personal som behärskar nationella minoritetsspråk.	8:9	Socialtjänstlagen
Samråd	Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och samråda med minoriteterna i sådana frågor. Samråd ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog i syfte att kunna beakta de nationella minoriteternas synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.	5	Minoritetslagen
Samråd	Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar.	5 a	Minoritetslagen
Samråd	Barn som är i stånd att bilda egna åsikter ska tillförsäkras rätten att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. För detta ändamål ska barnet, i alla administrativa förfaranden som rör barnet, särskilt beredas möjlighet att höras.	Art. 12	Lag om barnkonventionen
Konsultation	Kommuner ska konsultera med samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. När det finns en skyldighet att konsultera i ett ärende ska den konsultationsskyldige i ett tidigt skede informera den samiska företrädaren om ärendet och fråga om den begär konsultation.	2 8	Konsultationslag i frågor som rör det samiska folket
Kartläggning	Kommunen ska tillsammans med de nationella minoriteterna kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska.	8 st. 2	Förordning (2009:1299) om minoritetsspråk
Laglighetsprövning	Ett överklagat beslut ska upphävas, om 1. det inte har kommit till på lagligt sätt.	13:8	Kommunallagen
Kontakter	Enskilda har rätt att använda finska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med Östhammars kommun. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part. Myndigheten är skyldig att ge muntligt svar på finska, och ska i övrigt sträva efter att bemöta enskilda på finska.	8	Minoritetslagen
Översättning	Enskilda som saknar juridiskt biträde har rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering på finska.	8 st. 2	Minoritetslagen

Kontakter	Enskilda har rätt att använda meänkieli och samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med Östhammars kommun om ärendet kan handläggas av personal som behärskar språken.	9	Minoritetslagen
Personal	Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, meänkieli respektive samiska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.	11	Minoritetslagen
Personal	Kommunen ska arbeta för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska, jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska där detta behövs i omvårdnaden om äldre personer.	8:5	Socialtjänstlagen
Socialtjänst	Ett barn som tillfälligt eller varaktigt berövats sin familjemiljö, eller som för sitt eget bästa inte kan tillåtas stanna kvar i denna miljö, ska [...] vederbörlig hänsyn tas till önskvärdheten av kontinuitet i ett barns uppfostran och till barnets etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund då lösningar övervägs.	Art. 20	Lag om barnkonventionen
Förskola	Östhammars kommun ska erbjuda barn, vars vårdnadshavare begär det, plats i förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.	8:12 b	Skollagen
Förskola	Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla ett nyanserat talspråk och ordförråd samt förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra i olika sammanhang och med skilda syften.	Kap. 2	Lpfö18
Förskola Grundskola	Barnets utbildning ska syfta till att utveckla respekt för barnets egna kulturella identitet, språk och värden.	Art. 29	Lag om barnkonventionen
Förskola	Barn som tillhör de nationella minoriteterna ska stödjas i sin språk-utveckling i sitt nationella minoritetsspråk och främjas i sin utveckling av en kulturell identitet. Förskolan ska därigenom bidra till att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer. [...] I förskolans uppdrag ingår att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner och historia, språk och kunskaper – från en generation till nästa.	Kap. 1 8:10	Lpfö18 Skollagen
Modersmål	En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk <i>[i grundskolan, anpassade grundskolan, gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan].</i>	10:7, 11:10, 15:19, 18:19	Skollagen
Modersmål	En romsk elev som kommer från utlandet får ges undervisning i två språk, om det finns särskilda skäl.	5:9	Skolförordningen
Språkval	En elev får som språkval i stället för [språken franska, spanska och tyska] välja det språk som eleven ska erbjudas modersmålsundervisning i. <i>Begränsningen om att huvudmannen inte är skyldig att anordna undervisning i språkval gäller dock inte nationellt minoritetsspråk.</i>	9:6 9:7	Skolförordningen
Modersmål	Undervisningen i ämnet modersmål – [finska, jiddisch, meänkieli, romani chib / samiska] - som nationellt minoritetsspråk ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om språket samt kunskaper om minoritetens kultur/samisk kultur. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin flerspråkighet, sin förståelse av omvärlden och sin identitet.		Kursplaner för nationella minoritetsspråk Kursplan för samiska
Integrerad samisk undervisning	En huvudman för grundskola får i sin grundskola anordna integrerad samisk undervisning. Utbildningen för de samiska eleverna ska integreras med motsvarande utbildning för andra elever i grundskolan. Med samisk undervisning avses undervisning med samiska inslag.	10:7	Skollagen
Kunskap	Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för barnens förståelse för de nationella minoriteternas språk och kulturer. [...] Förskolan ska också se till att olika kulturer synliggörs i utbildningen.	1	Lpfö18

Kunskap	Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteternas kultur, språk, religion och historia. [...] Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter.	2.2 / 2.1	Lgr22 / Gy25 <i>Kursplan samhällskunskap (åk 4–6), svenska (åk 4–9), gy svenska 2, gy historia 1a1-3.</i>
Äldreomsorg	Östhammars kommun ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av omvårdnad inom äldreomsorgen av personal som behärskar finska.	8:6	Socialtjänstlagen
Äldreomsorg	Östhammars kommun ska vad gäller övriga minoritetsspråk erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av omvårdnad inom äldreomsorgen av personal som behärskar jiddisch, meänkieli, romani chib eller samiska, om kommunen har tillgång till personal med sådana språkkunskaper.	8:7	Socialtjänstlagen
Kultur	Samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas.	1:2	Regeringsformen
Kultur	Det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.	4	Minoritetslagen
Kultur	Kommunen ska inom ramen för äldreomsorg som erbjuds för nationella minoriteter beakta äldre personers behov av att upprätthålla sin kulturella identitet. Socialnämnden ska arbeta för att äldre personer får möjlighet att [...] ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.	8:8 8:2	Socialtjänstlagen
Kultur	Barn som tillhör etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller ett urfolk ska inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.	Art. 30	Lag om barnkonventionen
Kultur	Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.	4	Minoritetslagen
Kultur	Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna, bland annat genom att erbjuda litteratur på de nationella minoritetsspråken. Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.	5 8	Bibliotekslagen
Kulturmiljö	Vid kommunal verksamhet ska god ortnamnsred iakttas. Det innebär att namn på svenska, samiska, finska och meänkieli så långt möjligt används samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.	1:4	Kulturmiljölagen
Romsk inkludering	Den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom. Strategin omfattar följande delområden: utbildning, arbete, bostad, hälsa och social omsorg samt trygghet, kultur och språk samt civil organisering.	prop. 2008: 09:158	Riksdagens strategi för romsk inkludering 2012–2032

Kultur- och fritidskontoret
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimisto

Sammanfattning av remissinstansernas synpunkter

Denna samrådshandling sammanfattar ärendegången, remissinstansernas synpunkter, de nationella minoriteternas synpunkter som framkommit på samråd, och lyfter även ändringar och svar från kultur- och fritidskontoret.

Kultur- och fritidsnämnden, senare KFN, lämnade den 10 april 2024 uppdrag till kultur- och fritidskontoret att återkomma med förslag på nya mål och riktlinjer för kommunens arbete med nationella minoriteter och förvaltningsområdet för finska. Uppdraget skulle redovisas till KFN den 2 oktober 2024, men den 6 september 2024 beslutade KFN att förlänga utredningstiden till december 2024.

Remissförslaget anmälades till KFNAU den 13 februari och 26 mars 2025: KFN beslutade att skicka ut förslag på remiss den 9 april 2025. Remisstiden sträckte sig till den 20 juni, men efter önskemål från kommunledningskontoret förlängdes remisstiden till den 10 september.

Kultur- och fritidsnämnden förslag remitterades till gruppleddare i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen med önskemål om svar från kommunledningsförvaltningen och pensionärsrådet, barn- och utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, Region Uppsala, samhällsvägledare med romsk språk- och kulturkompetens i Uppsala kommun, Dannemora-Österby finska förening, Gimo Finska Förening, Sverigefinska föreningen i Östhammars kommun, Sverigefinnarnas språk- och kulturförening i Uppsala, Sverigefinska ungdomsförbundet, Judiska ungdomsförbundet, Tornedalssällskapet i Uppsala och tornedalska ungdomsförbundet Met Nuoret. Förslaget har även skickats för konsultation till Sametinget och Samiska föreningen i Uppsala.

Eftersom Tornedalssällskapet i Uppsala lagts ned vidarebefordrades remissen till Svenska Tornedalingars Riksförbund.

Samråd om förslaget behandlades på samråd med nationella minoriteter den 24 september 2025. Sametinget och Samiska föreningen i Uppsala har inte besvarat konsultationsförfrågan i ärendet.

Vård- och omsorgsnämnden anförde inga synpunkter på förslaget. Barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen inkom med yttrande. Övriga remissinstanser har inte besvarat remissen.

Kultur- och fritidsnämnden beslutade att översända förslag till kommunstyrelsens arbetsutskott den 5 november 2025. Den 13 november återförvisades ärendet till kultur- och fritidsnämnden med erinran om ändring.

Kultur- och fritidsnämnden förväntas besluta att översända förändrat förslag på sitt sammanträde den 20 november för fortsatt beredning under 2026 i KSAU den 2 februari, KS 17 februari och för beslut i fullmäktige den 10 mars 2026.

Övergripande synpunkter

Kommunstyrelsen anser att planen har en ändamålsenlig disposition med genomgång av rättsläget och de nationella minoritetspolitiska målen, som därefter följs av kommunens mål och riktlinjer som är formulerade från det övergripande syftet att följa lagstiftningen och bidra till nationell måluppfyllnad.

Kommunstyrelsen föreslår att de föreslagna milnivåerna övergripande mål och tematiska mål i stället ska benämnas som mål respektive aktiviteter i enlighet med kommunens ledningssystem och riktlinjer för styrande dokument. Aktiviteter ska i sin tur ses som förslag på aktiviteter att utföra i målens riktning.

Barn- och utbildningsnämnden anser i likhet med kommunstyrelsen att de föreslagna milnivåerna ska benämnas som mål och aktiviteter.

Kommunstyrelsen lyfter att det inte framgår med tillräcklig tydlighet vilken eller vilka nämnder och, i förlängningen, vilka delar av förvaltningen som ska arbeta med respektive mål och delmål. Det ökar detta risken för att hela målområdet faller mellan stolarna, och att det inte sker tillräckligt arbete i målens riktning. Det behöver framgå för varje mål, vilka nämnder som ska arbeta med målen.

Kommunikation meddelade att det finns en ny mall för styrdokument. En synpunkt som framkommit inom förvaltningen är även att styrdokumentet plan även bör innehålla följande delar Uppföljning samt Relaterade dokument.

Mål

Kultur- och fritidskontoret föreslog redaktionella ändringar i ljuset av att flera remissinstanser uppfattat de föreslagna målen och delmålen som aktiviteter. För att förtydliga målstyrningen ändrades formuleringen av målen från förbättra överföringen till förbättrad överföring, samt utveckla det praktiska genomförandet till framsteg i det praktiska genomförandet.

På samrådet med nationella minoriteter 2025-09-24 framkom konsensus om att målen överensstämmer med sådant som sverigefinnarna ständigt lyfter under samråd med kommunen.

En företrädare för *Sverigefinska föreningen i Östhammars kommun* lyfter behovet av språköverföringen till nästa generation eftersom de äldre tappar svenskan, och att barn och barnbarn inte alltid kan kommunicera med sina äldre släktingar på finska. En annan deltagare lyfter olika förslag på hur språket kan överföras till barn. En kommuninvånare, som även arbetar som lärare i finska, inkom med skriftlig synpunkt. Överföringen av minoritetsspråket till kommande generationer har helt stannat av i kommunen. Många av eleverna talar inte finska, men har mor- eller farföräldrar som talar finska. Hur ska språket då kunna föras vidare?

Barn- och utbildningsnämnden ger förslag på förändrade mål. Nämnden motiverar att dessa är mer kopplade till den lagstiftning som styr kommunen med förvaltningsområdet för finska.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår följande mål:

1. Östhammars kommun informerar och kommunicerar aktivt på svenska såväl som på finska i ärenden med anknytning till förvaltningsområdet.
2. Östhammars kommun möjliggör till väsentlig del tillgång till service, vård och omsorg för äldre både finska och svenska.
3. Östhammars kommun uppmärksammar och bidrar till att stärka den sverigefinska kulturen som en del av det svenska samhället.
4. Östhammars kommun kan erbjuda tillgång till förskola där hela eller en väsentlig del av utbildningen bedrivs på finska.
5. Östhammars kommun erbjuder former för samråd som ger inflytande i beslutsprocessen.

Kommentar från kultur- och fritidskontoret:

Kommunen ska enligt minoritetslagen anta mål, inte bara för sitt arbete med finska, utan för hela sitt minoritetspolitiska arbete (jmf 5 b § minoritetslagen). Det är naturligt att finska blir särskilt betonat för arbetet med målen.

Barn- och utbildningsnämnden har föreslagit mål som direkt framgår av bestämmelser i lag. Lag behöver inte dubbelregleras i en kommunal plan som mål för att bli gällande i kommunen. Ändamålet med planen är att formulera mål för att på sikt nå lagen i Östhammars kommun.

Bilagan med sammanställning av gällande rätt kan tillgås för att identifiera målens koppling till lag. Kultur- och fritidskontoret delar nämndens förslag till mål 5 och tar in den formuleringen i slutförslaget.

Delmål

Barn- och utbildningsnämnden anser att delmålen bör ha en tydligare koppling till den lagstiftning som reglerar kommunens ansvar för arbetet med förvaltningsområde för finska, och anser även att de föreslagna delmålen innehåller ett inslag av tvång.

Kommentar från kultur- och fritidskontoret:

Lagstiftningen är tvingande för kommunen. Mål är inte till sin form tvingande utan målsättningsstadganden. Syftet är att bryta ned lagen i mindre delar. Det primära ändamålet är att kunna mäta utvecklingen av arbetet inom nämndens ansvar. Mer underlag innebär att såväl nämnder som förvaltning kan fatta mer informerade beslut för att nå lagen.

På samrådet med nationella minoriteter 2025-09-24 framkom bland annat följande synpunkter om delmålen.

Flera av deltagarna anser att delmålet om *Förebygga ensamhet och isolering av äldre sverigefinnar* är mycket viktigt. En deltagare från *Sverigefinska föreningen i Östhammar* påminner om att digital utanförskap inte får glömmas bort. En annan deltagare från samma förening tillägger att det också kan handla om transportfråga, och att det finns behov av en resurs, t.ex. äldrelots, som kan hämta äldre sverigefinnar till finska aktiviteter och därmed bryta ensamhet. En deltagare från Gimo uttrycker att det finns behov att lyfta biståndshandläggares och omsorgspersonals kunskap om lagstiftningen och rätten till omsorg på finska. En annan deltagare instämmer. En deltagare nämner att omsorgen vid hembesök kan tillfråga äldre om dessa önskar besök av någon som talar finska.

En kommuninvånare i Gimo, som även arbetar som lärare i finska, inkom med skriftlig synpunkt och pekade ut delmålet om att *Nå fler kommuninvånare i åldern 0–50 år i samrådsdialoger med sverigefinnar*. Om kommunen ska lyckas med delmålet och nå barn och unga måste samråd ske på barn och ungas egna villkor och på platser som är väl kända för dem, till exempel i anslutning till skoldagen.

Samma kommuninvånare lyfter perspektiv med beröring till delmålet om *I större utsträckning skapa ett meningsfullt utbud för sverigefinska barnfamiljer inom kultur- och fritid*. Det är viktigt att skapa sammanhang där sverigefinska barn lyckas höra finska och bekanta sig med finsk kultur, till exempel med kulturinslag inom ramen för ämnesundervisningen i finska. En av deltagarna på samrådet lyfte särskilt fram detta delmål och anförde att det är viktigt att nå fler yngre i kommunens arbete.

Kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden föreslår att begreppet i förslaget tematiska mål i stället ska benämnas som aktiviteter.

Barn- och utbildningsnämnden har i sitt förslag till aktivitet föreslagit att delmål 2 om att väsentligen öka statsbidragets användning till åtgärder inom förskola, omsorg och kontakter med kommunen på finska, i stället ska formuleras som att användningen ökar.

Älvkarleby kommun har genom kommundirektör den 31 oktober välkomnat ökad samverkan mellan kommunerna, men önskat en annorlunda formulering innan mål om samverkan mellan de tre kommunerna har förankrats med de förtroendevalda. Efter synpunkten har *Tierps kommun* uppdaterat förslag till nytt styrdokument och delmålet till ”andra kommuner i Norduppland”.

Barn- och utbildningsnämnden har i andemeningen lämnat stöd till aktiviteter som ingår i följande föreslagna delmål: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10 i det ursprungliga förslaget.

Ändringar genomförda i slutförslaget

- Slutförslaget fördes över till den nya mallen för styrdokument för plan i enlighet med synpunkten från kommunikationsenheten. Den nya mallen innehåller en separat sida för innehållsförteckning. Planen utökas därför med motsvarande sida.
- Rubrikerna uppföljning och relaterade dokument lades till som underrubriker i förslaget enligt synpunkt om rutiner för styrdokument.
- Under underrubriken uppföljning tillkommer att styrdokumentet ska följas upp enligt rutiner för verksamhetsuppföljning och i gällande verksamhetssystem.

- Under underrubriken relaterade dokument: bilaga med sammanställning av gällande rätt om nationella minoriteters rättigheter. Bilagan kommer finnas tillgänglig digitalt.
- I linje med kommunstyrelsens förslag förtydligas ansvaret genom en ny kolumn som kopplar samman ansvariga nämnder för målen och delmålen.
- Med syfte att tydliggöra delmålen koppling till minoritetslagstiftningen infördes även ny kolumn (§) som beskriver vilken bestämmelse olika delmål ska medverka till att uppnå laguppfyllnad.
- En del av målen och delmålen fick förändrade formuleringar för att tydliggöra målstyrningen i förslaget.

Ärendet återförvisades från kommunstyrelsens ordförandeberedning till kultur- och fritidskontoret för omarbetning den 13 november. Kultur- och fritidskontoret ändrades den 17 november 2025 förslaget efter instruktioner. Förslaget ändrades på följande sätt:

- Delmålen kallas i stället för aktivitetsområden.
- Dessa aktivitetsområden ska i stället vara förslag som nämnderna och kontoren kan arbeta med för att nå målen.
- De tidigare delmålen formulerades om till aktiviteter för att inte vara målstyrda.
- I samband med att delmålen försvinner försvann följande textrad: *"nämnderna leder, styr och följer upp delmålen"*. I stället infördes följande textrad under målen: *"nämnderna leder, styr och följer upp målen."*
- Målnivån fick en ny kolumn som heter ansvar där ansvaret för målen fördelas till relevanta nämnder.
- Under uppföljning på s. 3 lämnas kommunstyrelsen, i stället för kommunfullmäktige, redovisning om utvecklingsarbetet med styrdokumentet vartannat år.
- I samband med omarbetningen föreslogs även att namnet på planen ändras till Östhammars kommuns plan för arbetet, i stället för Plan för arbetet. Om samtliga kommuner och regioner ska ha antagna mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet kan det vara viktigt att tydliggöra kommunens namn i rubriken.

Plan

Energiplan Östhammars kommun 2026-2030

Antagen av	Kommunfullmäktige
Antaget	2026-03-10 §
Ersätter tidigare version	2003-12-09
Gäller för	Samtliga nämnder
Dokumentansvarig	Samhällsbyggnadschef

Innehåll

Innehåll.....	3
Bakgrund och syfte.....	4
Mål och lagstiftning.....	4
Koppling till andra kommunala styrdokument.....	4
Samverkan och intressenter.....	5
Genomförande och uppföljning av planen	5
Framtagande och utformning	5
Nulägesbeskrivning.....	7
Energianvändning inom den geografiska kommunen	8
Energianvändning i kommunkoncernen.....	13
Stiftelsen Östhammarshem.....	15
Fjärrvärmesystemet	16
Elsystemet - Elproduktionsanläggningar i kommunen.....	18
Energisystemets klimat- och miljöpåverkan.....	21
Framtidsbild	25
Framtidsscenario: energibehov.....	26
Framtidsscenario: produktion av el och värme.....	29
Kommunala mål och ställningstaganden.....	33
Energiberedskap och totalförsvarets behov.....	34
Energiberedskap	34
Totalförsvaret	35
Strategisk miljöbedömning.....	37
Syftet med undersökningen	37
Lagstiftning	37
Stöd i bedömningen.....	38
Metod för undersökningen	38
Sammanvägd bedömning om betydande miljöpåverkan.....	38
Undersökning om betydande miljöpåverkan.....	39
Metod	41
Nulägesanalys.....	41
Framtidsanalys.....	43
Miljöbedömning	43

Bakgrund och syfte

Östhammars kommuns nya energiplan har arbetats fram under 2025 som en del av ett pilotprojekt finansierat av Naturvårdsverket. Inom pilotprojektet har kommunen även arbetat med ett tematiskt tillägg till översiktsplanen, på temat energiproduktion och eldistribution, där det övergripande syftet har varit att snabba på plan- och tillståndprocesserna vid etablering av ny kärnkraft. Östhammars kommun har en central roll i Sveriges elsystem då Forsmarks kärnkraftverk ligger i kommunen och med pilotprojektet har kommunen sett över möjligheterna till ny kärnkraft i kommunen.

Tillräcklig och säker tillgång till energi är en vital komponent för många delar av samhället och för Östhammars kommun är det viktigt att kunna stödja lokal och regional näringslivsutveckling samt stärka industrins konkurrenskraft. Med energiplanen synliggör Östhammars kommun aktuella och framtida energibehov och inleder därmed ett mer aktivt energiarbete som genomsyrar vidare arbete i kommunen. Den kommunala energiplanen skall ge kommunen möjlighet att behålla och ta vara på sitt handlingsutrymme i tider av stora förändringar genom strategisk energiplanering och därmed verka för att kommunen ligger i framkant.

Mål och lagstiftning

Östhammars kommuns energiplan utgår från lagen om kommunal energiplanering (1977: 439) och den syftar till att uppnå mål på lokal, nationell och internationell nivå.

På kommunal nivå ska energiplanen framför allt bidra till att uppnå mål om ett välmående näringsliv, lokaleffektivitet & nyttjandegrad, samt nöjda kommuninvånare. Energiplanen ska även bidra till de mål som finns beskrivna i kommunens Årsbudget 2025 samt Flerårsplan 2026-2027.

På regional nivå bidrar energiplanen till måluppfyllelse hos Samverkan i Östra Mellansverige¹ om ökad samverkan med elnätsföretag för att hantera kapacitetsutmaningar i elnätet. Energiplanen gynnar även Tillväxtklustret Norduppland som Östhammar kommun är en viktig del av². Slutligen främjar energiplanen fossilfri energiproduktion i form av kärnkraft och solenergi vilket bidrar till regionala, nationella och internationella mål om minskade utsläpp av växthusgaser.

Koppling till andra kommunala styrdokument

Energiplanen kan dels fungera som ett internt styrdokument för kommunens egen energianvändning, energieffektivisering och inriktning kring olika energifrågor, dels som ett verktyg för att kraftsamla kring lokala energifrågor tillsammans med industri och medborgare.

Energiplaneringen ska integreras med annan planering i kommunen och kopplas till planer och program:

- Årsbudget 2025 - Flerårsplan 2026–2027
- Översiktsplan 2023 med sikte på 2040
- Tematiskt tillägg till översiktsplanen - *Energiproduktion och eldistribution. Tillägget syftar till att ta fram ett nytt planeringsverktyg för en snabbare och effektivare plan- och tillståndprocess kopplat till energiproduktion och eldistribution.*
- Program för beredskap 2023–2027

¹ [Kraftförsörjning ÖMS Region Stockholm](#)

² [Tillväxtklustret Norduppland](#)

- Risk- och sårbarhetsanalys 2023–2027 Östhammar kommun
- Plan för ledning och samordning vid samhällsstörningar 2023–2027
- Avfallsplan 2023
- Vattentjänstplan (inte ännu antagen men planeras antas tidigt 2026)
- Vatten- och avloppsplan
- Lokalförsörjningsplan 2023–2032
- Nödvattenplan 2023
- Bostadsförsörjningsprogram 2024–2027

Samverkan och intressenter

Kommunen har ansvar för att det finns förutsättningar för tillräcklig energitillförsel och energidistribution, men saknar ensam rådighet över energiförsörjningen. Därför är det nödvändigt med en långsiktig samverkan med både lokala och regionala energiproducenter, energidistributörer och energianvändare. Den regionala samverkan kan och bör även ske med både region och grannkommuner. Energiplanen kan ses som en utgångspunkt för fortsatt energiarbete.

Kommunen har i energiplaneringen samverkat med:

- Elnätsföretag, både på lokal, regional och stamnätetsnivå
- Energibolag
- Länsstyrelsen i Uppsala län samt, Region Uppsala
- Lokala näringslivet

Genomförande och uppföljning av planen

Chef för samhällsbyggnadskontoret är dokumentansvarig för Energiplanen och är den som äger energiplanearbetet.

Den kommunala energiplanen ska vara ett aktuellt och strategiskt styrdokument som speglar nuvarande energisituation och möter framtidens behov. Planen ska innehålla mål och aktiviteter som bidrar till en effektiv och trygg energiförsörjning i kommunen. För att säkerställa att energiplanen är relevant och väl anpassad till nya förutsättningar, teknikutveckling och politiska prioriteringar ska den aktualiseras varje ny mandatperiod.

Fortsatt dialog med identifierade intressenter såsom näringsliv och nätbolag är centralt för att planen ska vara fortsatt relevant och möta de behov som uppstår.

Framtagande och utformning

Arbetet med energiplanen har letts av Samhällsbyggnadskontoret i samverkan med Tekniska kontoret, Näringslivskontoret och Enheten för säkerhet och beredskap. Sweco har stöttat Östhammars kommun i arbetet. Catarina Naucler, Filippa Telin, Emma Nilsson och Kristoffer Lundqvist har bidragit med både underlag och utformning av planen.

Energiplanen utgår från den vägledning och mall som Energimyndigheten tagit fram för kommunala energiplaner och delas in områden som behandlas i var sitt rapportkapitel:

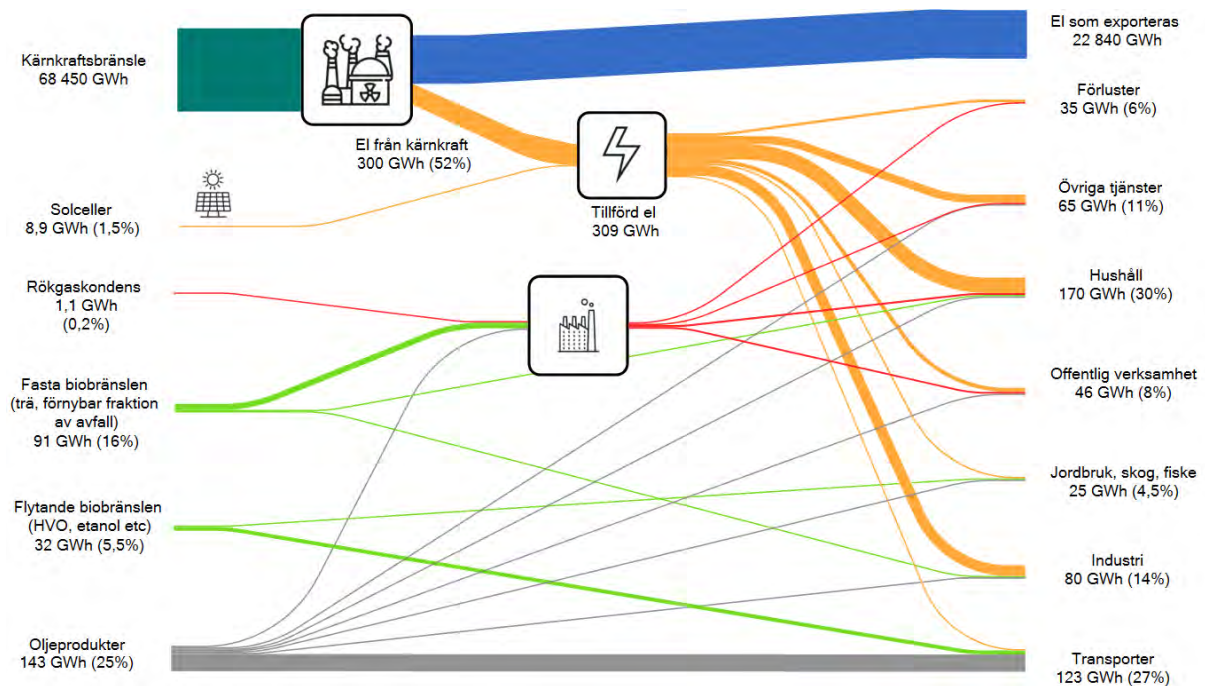
- Nulägesbeskrivning

- Framtidsbild
- Mål och riktlinjer
- Energiberedskap och totalförsvarets behov
- Strategisk miljöbedömning
- Metod

Nulägesbeskrivning

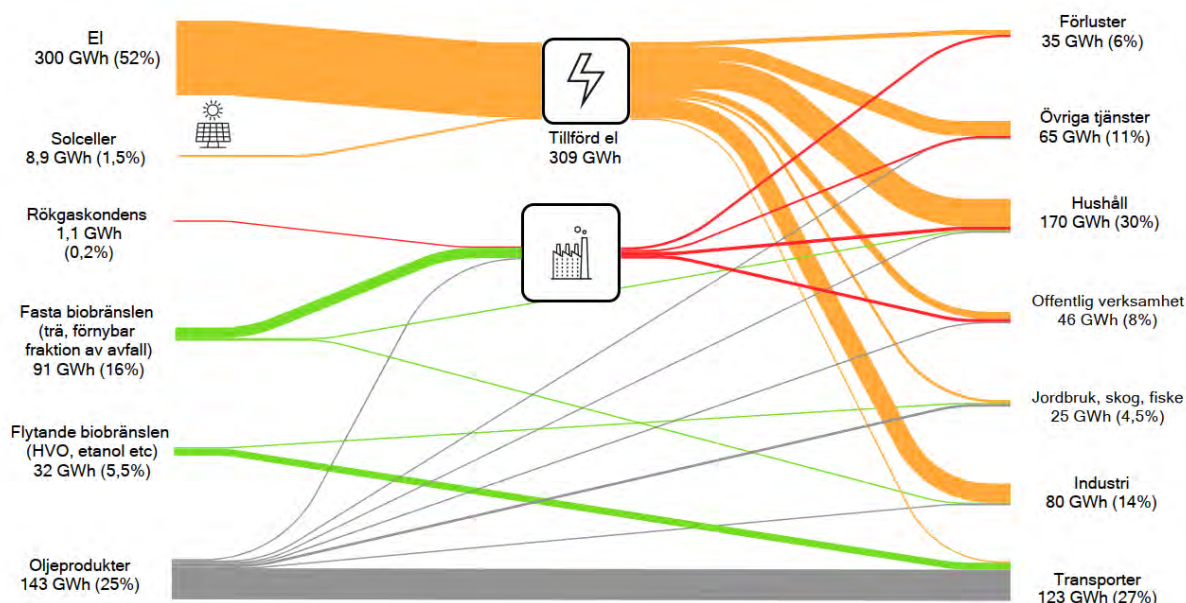
Östhammars kommun är en landsbygdskommun med cirka 22 000 invånare. Befolkningsmängden ligger stabilt och det finns både möjligheter och en politisk vilja till ett utökat bostadsbyggande och en större befolkning. Näringslivet är starkt och kommun har låg arbetslöshet. Det finns en blandning av små och stora företag där Forsmark Kraftgrupp AB, Sandvik Coromant AB, Jaco Development AB och Österby Gjuteri AB tillhör de största privata arbetsgivarna. Kärnkraftverket i Forsmark är den klart största elproducenten, medan solceller står för ett litet, men växande, tillskott till elproduktionen.

I Figur 1 presenteras energiflödena i kommunen år 2023. Kärnkraftverket Forsmark, som är Sveriges största elproducent, är beläget i Östhammars kommun. Det gör kommunen till en stor nettoexportör av el. År 2023 exporterades ca 23 TWh el från kommunen. Från kärnkraftverket genereras, förutom el, värmeenergi (ca 2/3) som ses som förluster och kyla bort.

Figur 1. Sankeydiagram över energianvändning och energitillförsel i Östhammars kommun inklusive tillförseln av kärnkraftsbränsle och el från kärnkraft som exporteras från kommunen.

För att visualisera energiflödet med andra proportioner visar figur 2 energiflödena i kommunen där kärnkraftsbränsle och den el som exporteras från kommunen är exkluderat. Den totala tillförseln av energi till kommunen var år 2022 ca 580 GWh, bestående av framför allt av el och oljeprodukter. Transporter, hushåll och industri är de främsta energianvändarna i kommunen. Oljeprodukter används framför allt till transporter och industrin använder framför allt el.

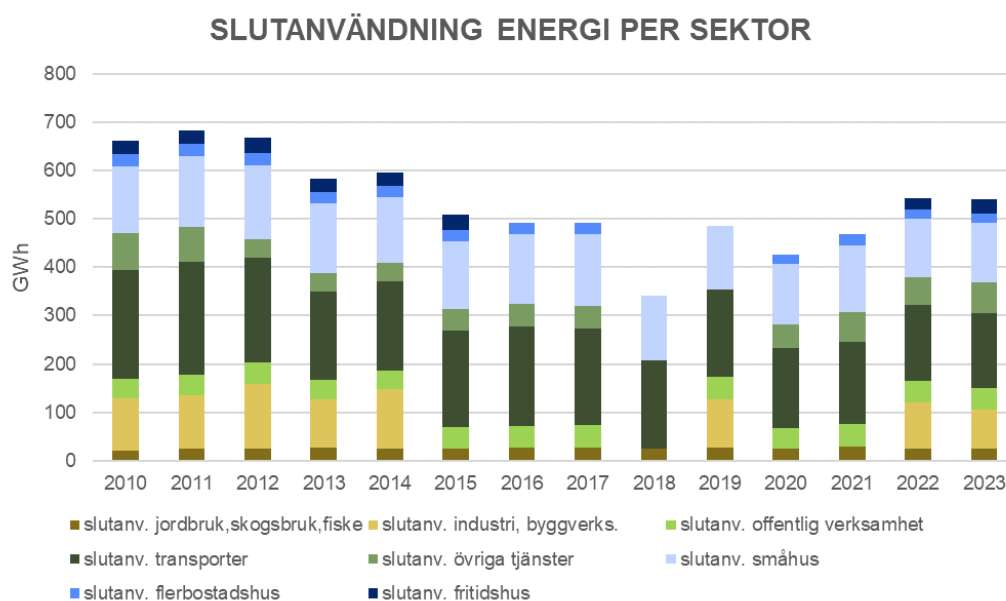

Figur 2. Sankeydiagram över energianvändningen och energitillförseln i Östhammar kommun exklusive tillförseln av kärnkraftbränsle och el från kärnkraft som exporteras från kommunen.

Energianvändning inom den geografiska kommunen

Figur 3 visar slutanvändning av energi per sektor inom Östhammars kommun geografiska område. Statistiken över energianvändningen är hämtad från SCB, se metod för nulägesanalysen i kapitel 0. En del statistik vissa år är sekretessbelagda vilket gör att det finns vissa brister i statistiken. Exempelvis saknas statistik helt för slutanvändningen inom industri och byggverksamhet år 2015–2018 samt 2020–2021. På grund av det ger statistiken inte en exakt bild av verkligheten, utan ger en indikation på hur energianvändningen i kommunen ser ut i stora drag.

Sektorerna med högst energianvändning är transporter, småhus och industri. Utifrån figuren nedan går det att utläsa en trend där energianvändningen minskat sedan år 2010.

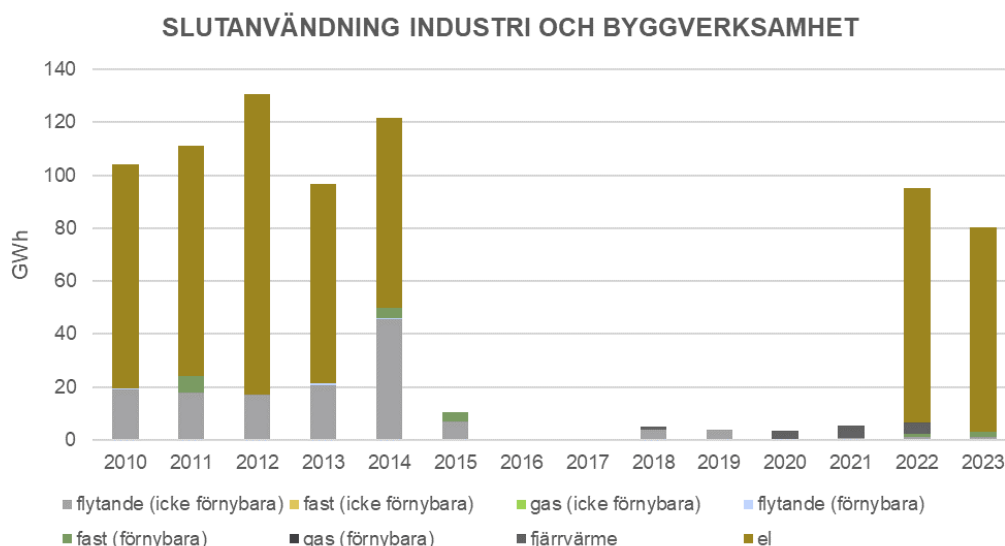

Figur 3. Slut användning av energi per sektor i Östhammars kommun mellan år 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025).

Industri- och byggverksamhet

Figur 4 visar slutanvändningen av energi inom industri och byggverksamhet. Som framgår av figuren är statistiken bristfällig mellan åren 2015-2021 på grund av sekretessbelagda uppgifter i SCB:s statistikdatabas.

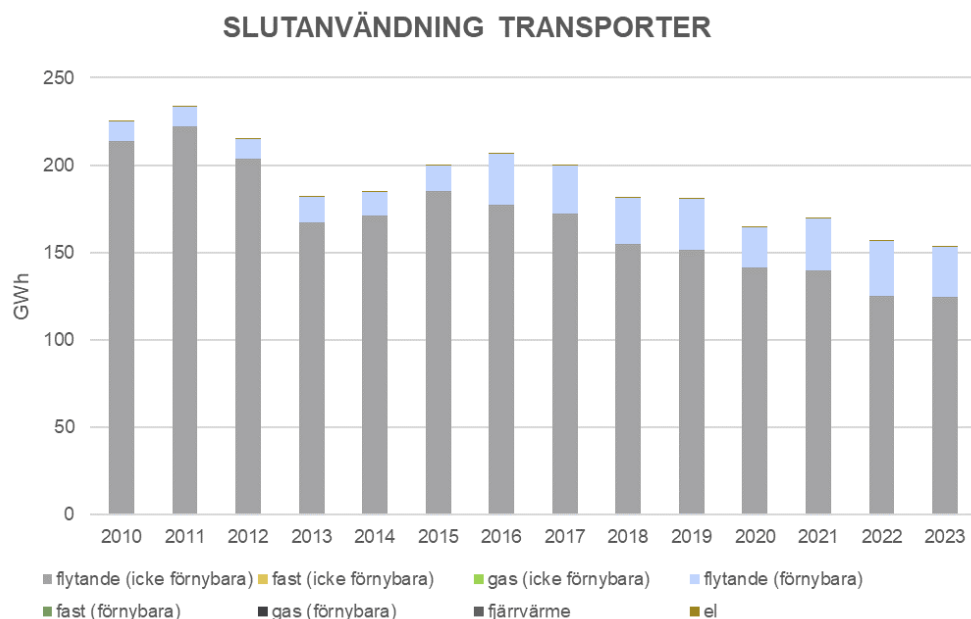
En trend som går att utläsa från figuren är att användningen av flytande, icke-förnybara bränslen, har minskat inom sektorn. El är och har historiskt varit det dominerande energislaget.

Figur 4. Slutanvändning av energi inom industri och byggverksamhet mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025).

Transporter

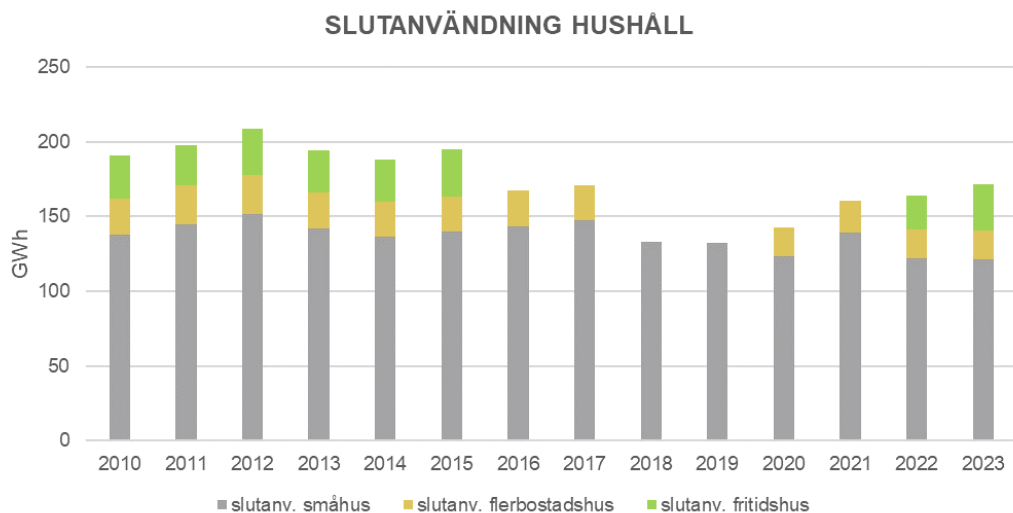
Figur 5 visar slutanvändningen av energi inom transporter. Energianvändningen har minskat sedan år 2010 fram till 2023 och mer flytande förnybara bränslen har introducerats. Flytande, icke-förnybara bränslen, var det dominerande energislaget följt av flytande förnybara bränslen och en liten del el.

Figur 5. Slutanvändning av energi inom transportsektorn mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

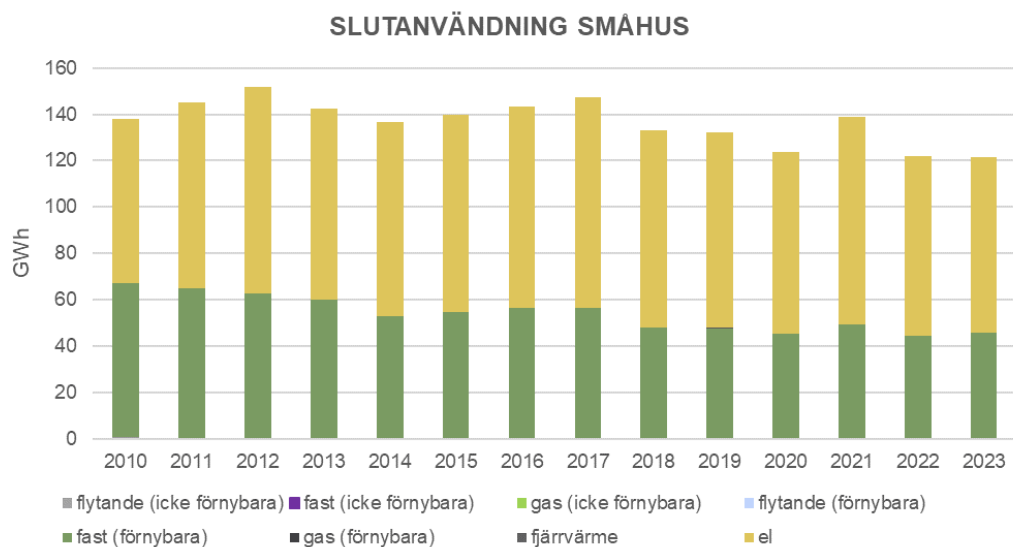
Bostäder och service

Figur 6 visar slutanvändningen av energi inom småhus, flerbostadshus och fritidshus. Som framgår av figuren är statistiken bristfällig mellan åren 2016-2021 på grund av sekretessbelagda uppgifter i SCB:s statistikdatabas. Småhus är den största användaren av energi inom hushåll.

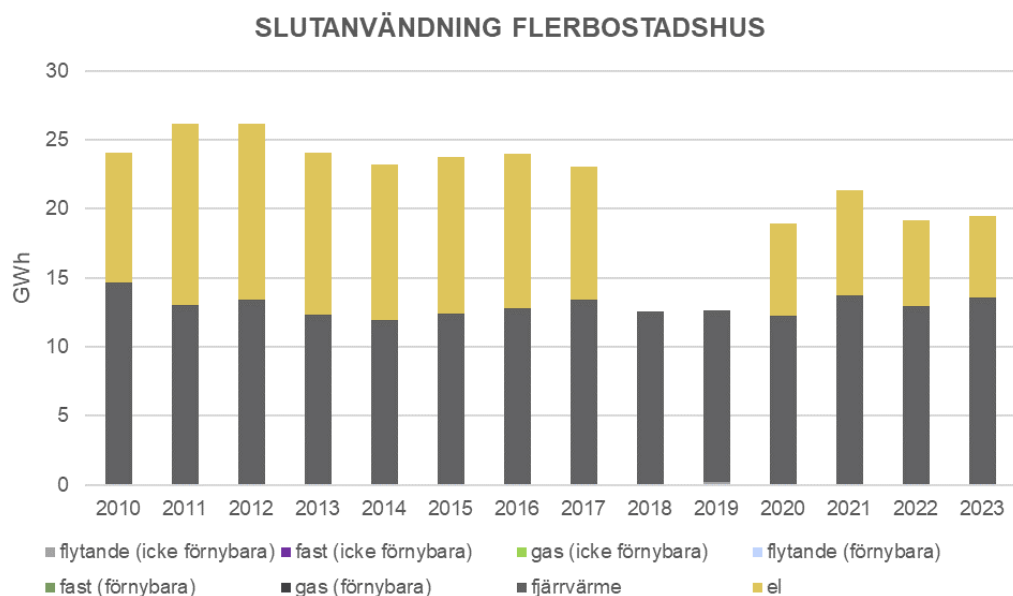
Figur 6. Slutanvändningen av energi inom hushåll (småhus, flerbostadshus och fritidshus) mellan åren 2010–2023. Statistik saknas för slutanvändning flerbostadshus åren 2018 och 2019, statistik saknas för slutanvändning av fritidshus mellan åren 2015 och 2022 (källa: SCB, 2025).

Som framgår av Figur 7 är el det dominerande energislaget inom småhus följt av fasta, förnybara, bränslen. Endast en mycket liten del av småhusen är anslutna till fjärrvärmenätet. Från 2010 fram till 2023 har energianvändningen i småhus minskat.

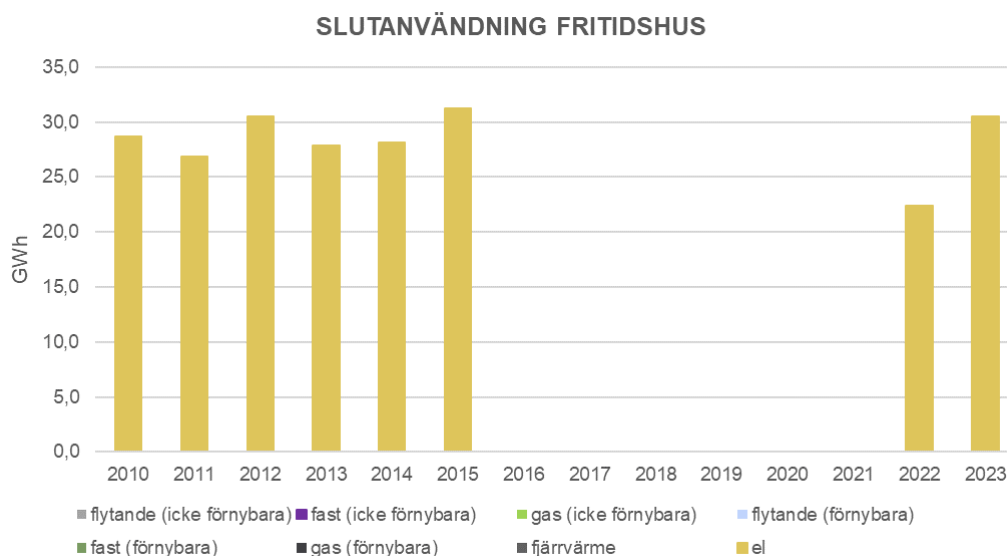
Figur 7. Slutanvändningen inom småhus mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Figur 8 visar slutanvändningen inom flerbostadshus där fjärrvärme är det dominerande energislaget följt av el. Energianvändningen har även inom flerfamiljshus minskat från 2010 fram till 2023.

Figur 8. Slutanvändningen av energi i flerbostadshus mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025)

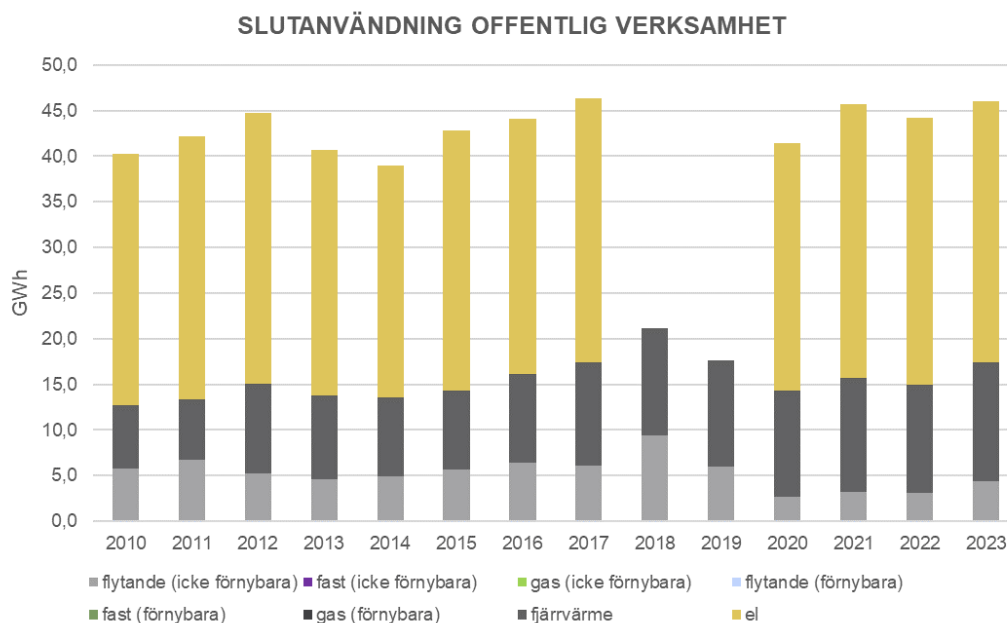
Figur 9 visar slutanvändningen inom fritidshus. El är det enda energislag som visas i statistiken. Statistik saknas mellan åren 2016-2017 men har enligt vad som kan utläsas från figuren legat kring 30 GWh/år.

Figur 9. Slutanvändningen av energi i fritidshus mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025)

Offentlig verksamhet

Figur 10 visar slutanvändningen av energi inom offentlig verksamhet. Från år 2010 fram till 2023 har användningen av flytande, icke-förnybara, bränslen minskat och mer fjärrvärme introducerats. Elanvändningen är det dominerande energislaget och har legat relativt stabilt över åren. År 2023 var energianvändningen ca 45 GWh.

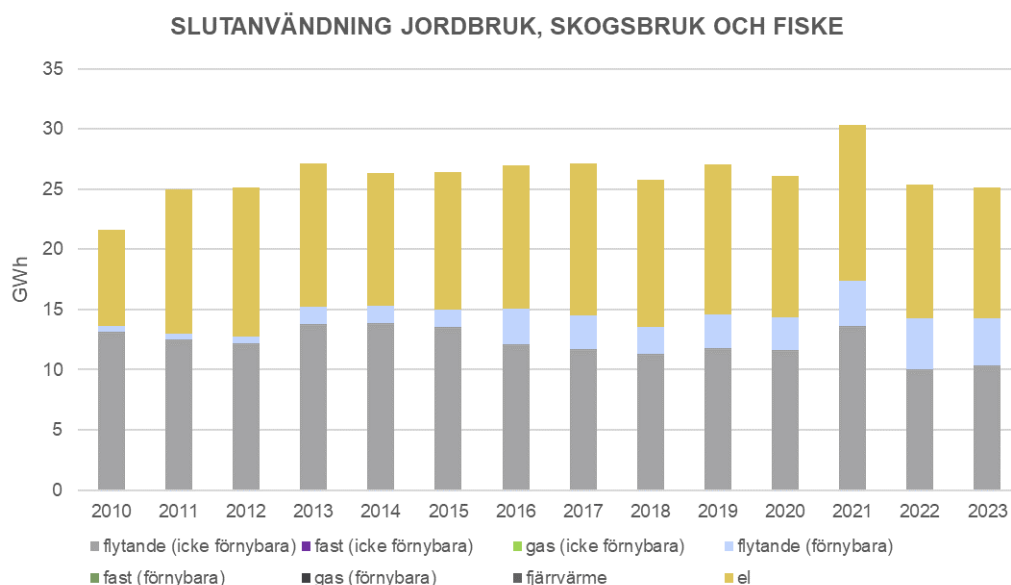

Figur 10. Slutanvändning av energi inom offentlig verksamhet mellan åren 2010–2023. På grund av sekretessbelagda uppgifter saknas statistik (källa: SCB, 2025).

Jordbruk, skogsbruk, fiske

Figur 11 visar slutanvändningen av energi inom jordbruk, skogsbruk och fiske. Energianvändningen inom sektorn utgör endast en liten del av totala energianvändningen i kommunen.

Energianvändningen över åren har legat relativt stabilt från 2010 fram till 2023, ca 25 GWh per år. El och flytande, icke-förnybara, bränslen är de dominerande energislagen och med tiden har mer flytande, förnybara, bränslen introducerats.

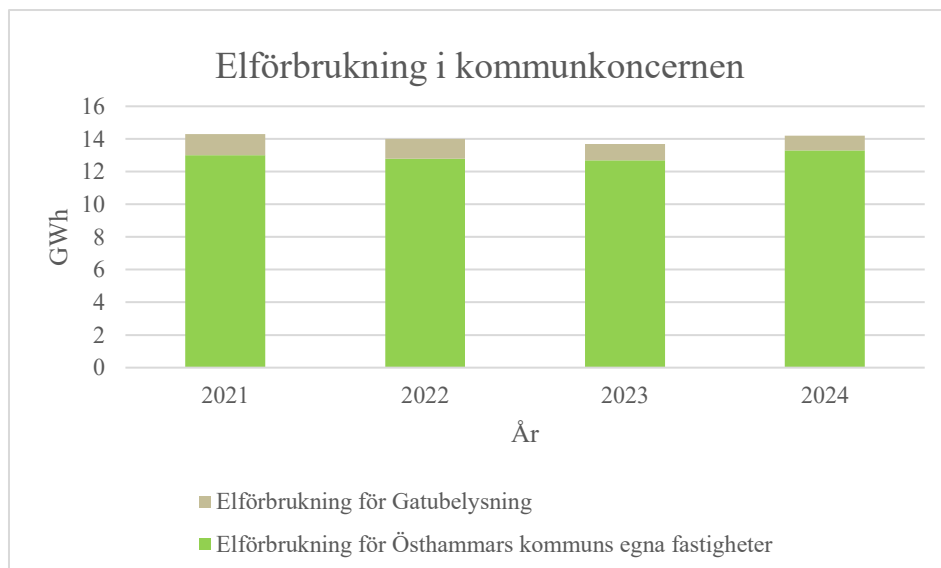
Figur 11. Slutanvändning av energi inom jordbruk, skogsbruk och fiske mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Energianvändning i kommunkoncernen

Energianvändningen inom kommunkoncernen är den del av energianvändningen som kommunen har störst rådighet över. Kommunen har följt utvecklingen av energianvändningen genom kostnadsuppföljning och nu på senare år kostnaderna ökat, framför allt vad gäller kostnader för uppvärmning. Utifrån detta har kommunen initierat mer aktiviteter för att följa upp energianvändning och energieffektivisering.

Elförbrukning i kommunkoncernen

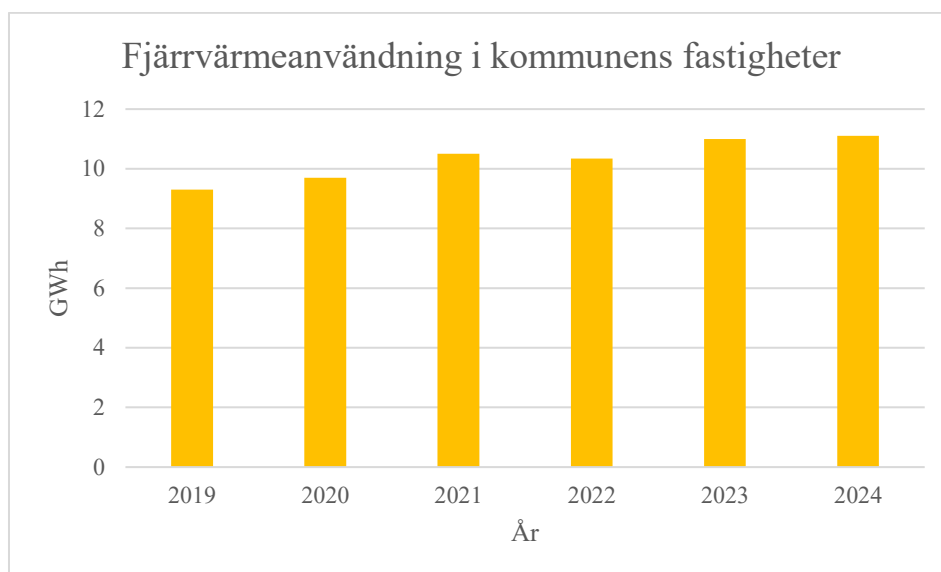
Figur 12 visar elförbrukningen i kommunkoncernen fördelat på kommunens egna fastigheter, och gatubelysning. Elförbrukningen har legat stabilt runt 14 GWh mellan åren 2021–2024.

Figur 12: Elförbrukningen i kommunkoncernen uppdelat på Östhammars kommuns egna fastigheter och gatubelysning mellan åren 2021–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

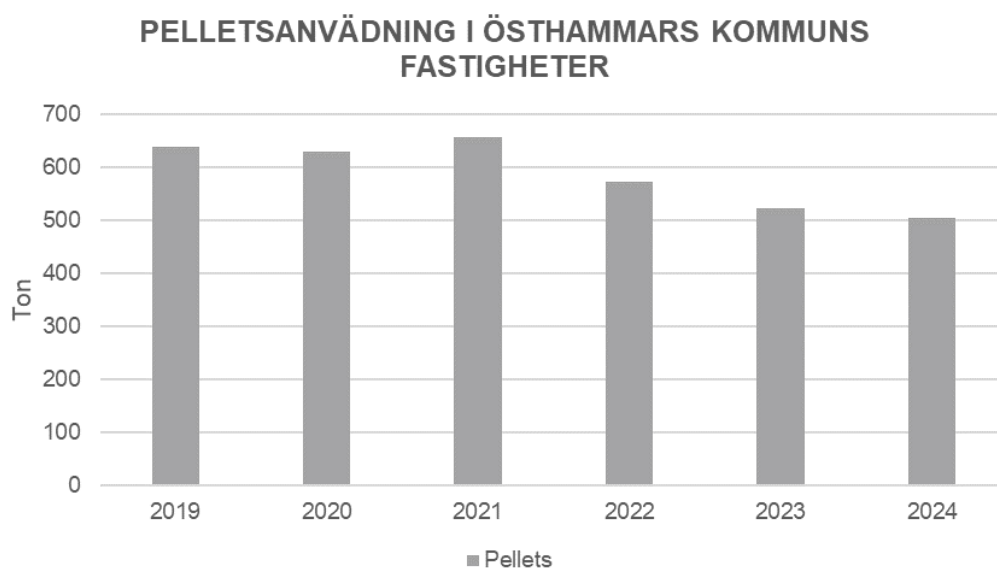
Energianvändning för uppvärmning av kommunens fastigheter

Figur 13 visar fjärrvärmeanvändningen i Östhammars kommuns fastigheter. Värmen köps in från Nevel. Fjärrvärmeanvändningen i kommunens fastigheter har ökat vilket delvis beror på att det har tillkommit nya lokaler och delvis på grund av att användningen i vissa befintliga lokaler har ökat.

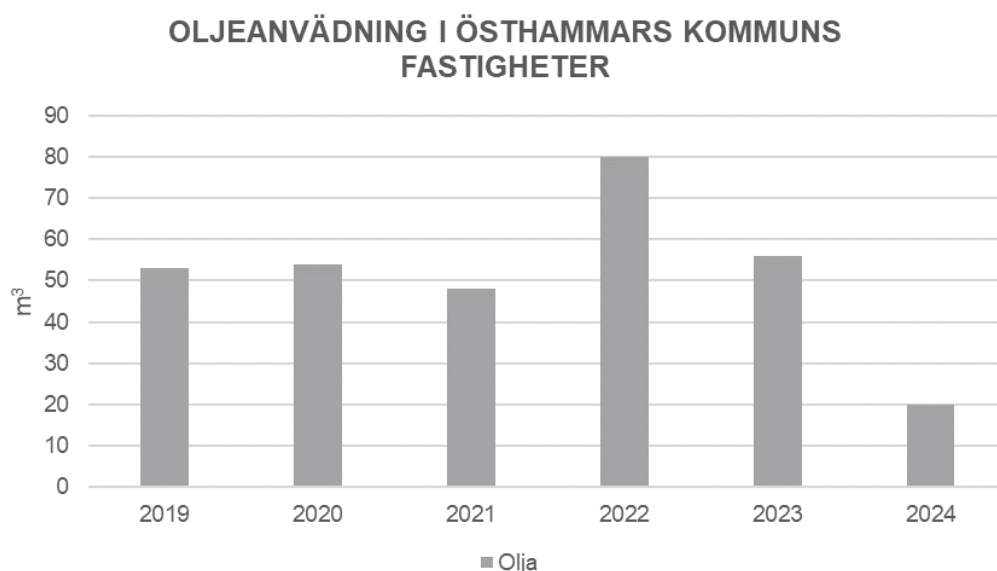

Figur 13: Fjärrvärmeanvändningen i Östhammars kommuns fastigheter från Nevel år 2019 - 2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

Figur 14 och Figur 15 visar användningen av pellets och olja för uppvärmning i Östhammars kommuns fastigheter. Användningen av pellets och olja har minskat sedan 2019 och har framför allt ersatts med bergvärme.

Figur 14: Pelletsanvändning för uppvärmning av Östhammars kommuns fastigheter mellan år 2019–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

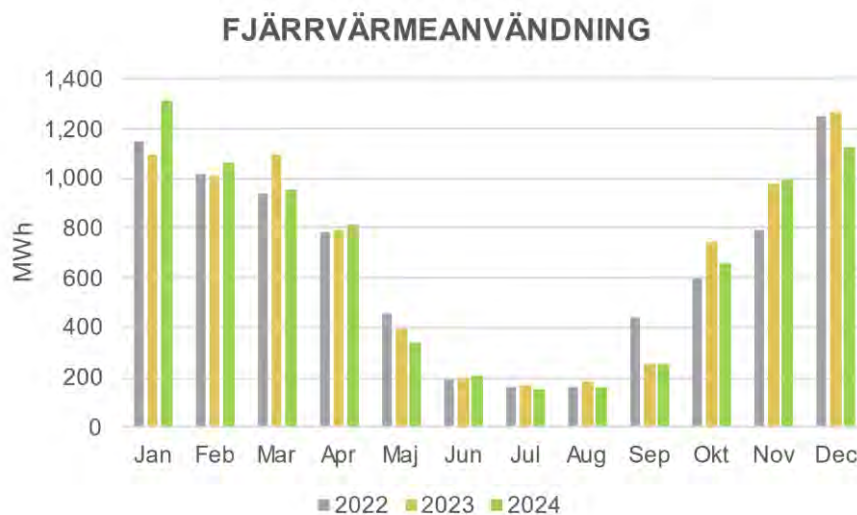

Figur 15: Olje användning för uppvärmning av Östhammars kommuns fastigheter mellan år 2019–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

Stiftelsen Östhammarshem

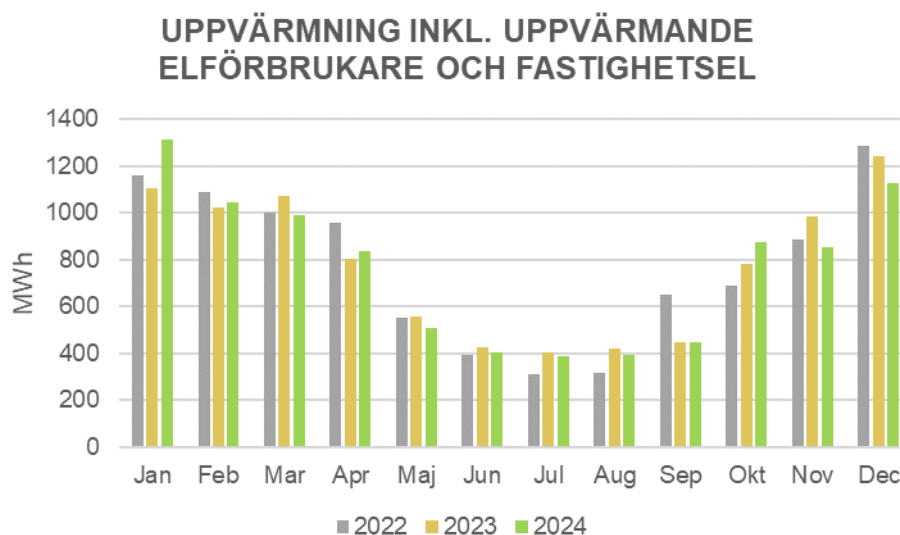
Stiftelsen Östhammarshem äger och förvaltar ca 2000 lägenheter och ett 50-tal kommersiella och offentliga lokaler i Östhammars kommun (Alunda, Gimo, Hargshamn, Österbybruk, Östhammar och Öregrund).

Fjärrvärmeanvändningen i Östhammarshem har sedan 2022 legat kring 8000 GWh/år. Figur 16 visar fjärrvärmeanvändningen per månad mellan år 2022–2024.

Figur 16: Fjärrvärmeanvändningen i Stiftelsen Östhammarshem mellan år 2022–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

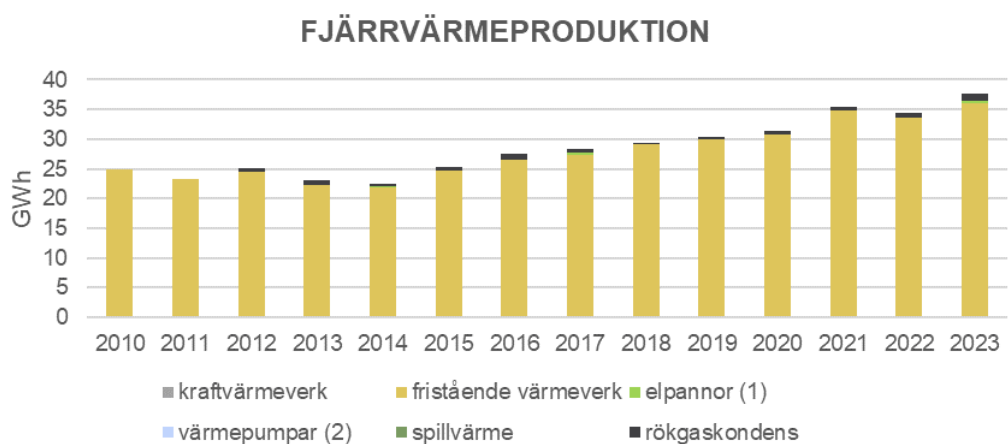
Figur 17 visar Östhammarshem energianvändning för uppvärmning inkl. uppvärmande elförbrukare och fastighetsel per månad mellan år 2022–2024. Energianvändningen har sedan legat på omkring 9 GWh.

Figur 17: Energianvändningen för uppvärmning inkl. uppvärmande elförbrukare och fastighetsel mellan åren 2022–2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

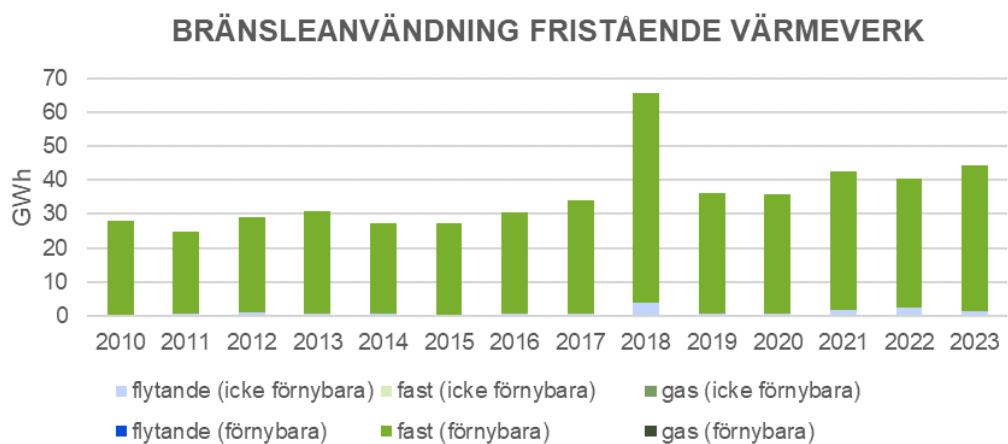
Fjärrvärmesystemet

Figur 18 visar fjärrvärmeproduktionen i kommunen mellan åren 2010–2023. Fjärrvärmen produceras framför allt genom fristående värmeverk men också en liten del med elpannor och rökgaskondens. Fjärrvärmeproduktionen har ökat från 2010 fram till 2023. År 2023 var fjärrvärmeproduktionen ca 38 GWh.

Figur 18. Fjärrvärmeproduktion i Östhammars kommun mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Bränsleanvändningen i de fristående värmeverken utgörs framför allt av fasta förnybara bränslen. En liten del av användningen är flytande, icke-förnybara bränslen.

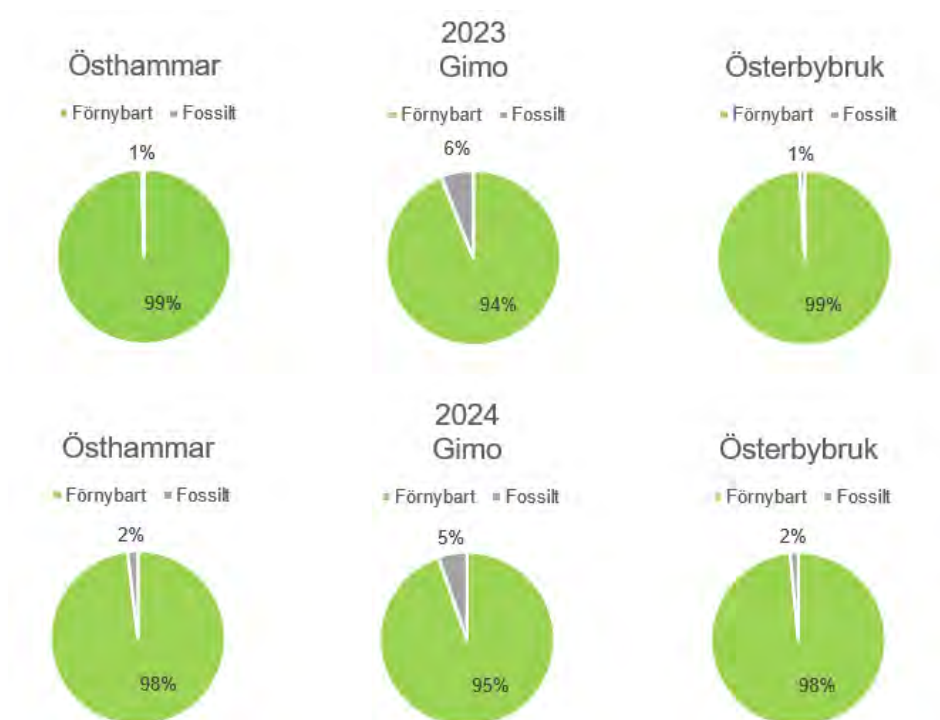

Figur 19. Bränsleanvändningen i de fristående värmeverken i kommunen mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Nevel äger fyra fjärrvärmeverk i Östhammars kommun, se Tabell 1. I Figur 20 visas bränslemixen i fjärrvärmenäten. Bränslemixen består till största del av förnybara bränslen, vilket även stämmer överens med Figur 19.

Tabell 1: Nevelägda fjärrvärmeverk i Östhammars kommun.

Område	Installerad effekt och bränsletyp
Gimo	2x3 MW fastbränslepanna (flis) 0,4 MW rökgaskondensering 3,5 MW olja
Östhammar	3x499 kW pelletspanna (Frösåker) 0,9 MW pelletspanna (Brandstationen) 2 MW olja (Brandstationen) 600 kW pelletspanna (sjukhuset) <i>Region Uppsala har oljepannor för sin egen redundans.</i>
Österbybruk	3 MW fastbränslepanna (flis) 4 MW olja 300 kW elpanna
Snesslinge	100 kW pelletspanna 75 kW olja 50 kW elpanna

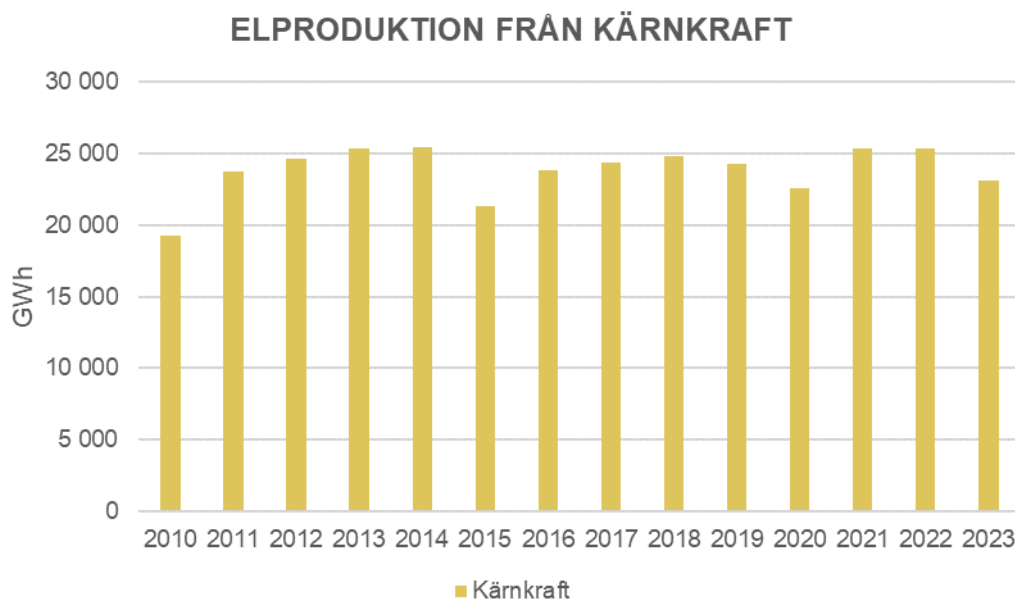

Figur 20: Bränslemixen i fjärrvärmenäten i Östhammar, Gimo och Österbybruk år 2023 och 2024 (källa: Nevel, 2025).

Elsystemet - Elproduktionsanläggningar i kommunen

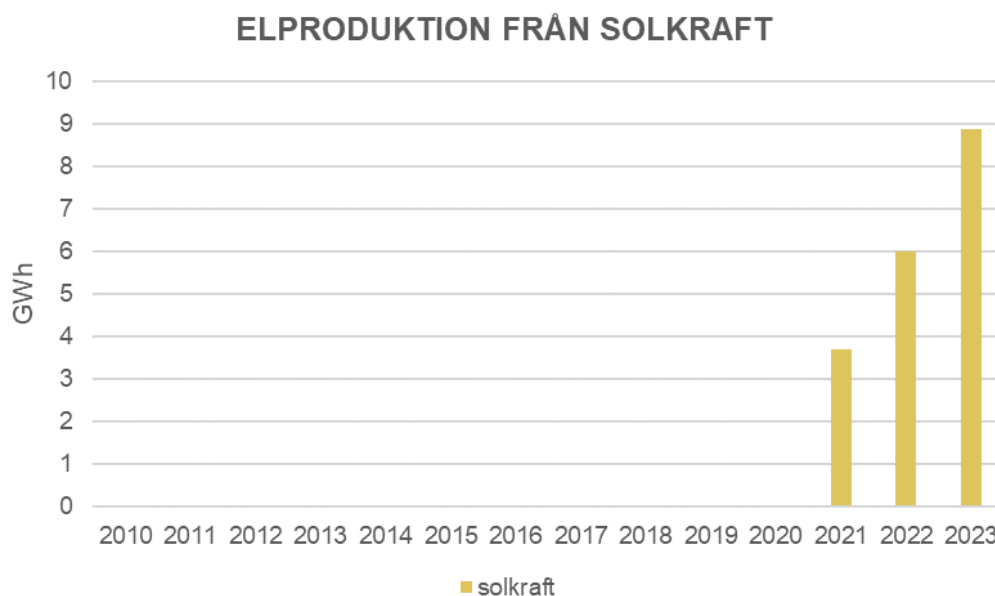
I Östhammars kommun ligger Forsmarks kärnkraftverk som är Sveriges största elproducent.

Kärnkraftsveket har tre reaktorer, Forsmark 1, 2 och 3, med en total installerad effekt på 3283 MW. Verket har en produktionskapacitet på ca 25 TWh/år. Motsvarande ca 1% av elproduktionen från Forsmark används i kommunen och resterande exporteras. Figur 21 visar elproduktionen från kärnkraft mellan åren 2010–2023.

Figur 21. Elproduktion från kärnkraft mellan åren 2010–2023 (källa: SCB, 2025).

Från 2021 finns statistik för elproduktion från solkraft i kommunen vilket endast utgör en liten del av totala elproduktionen (<1%) i kommunen. Statistiken visar på en ökande trend för solelproduktion.

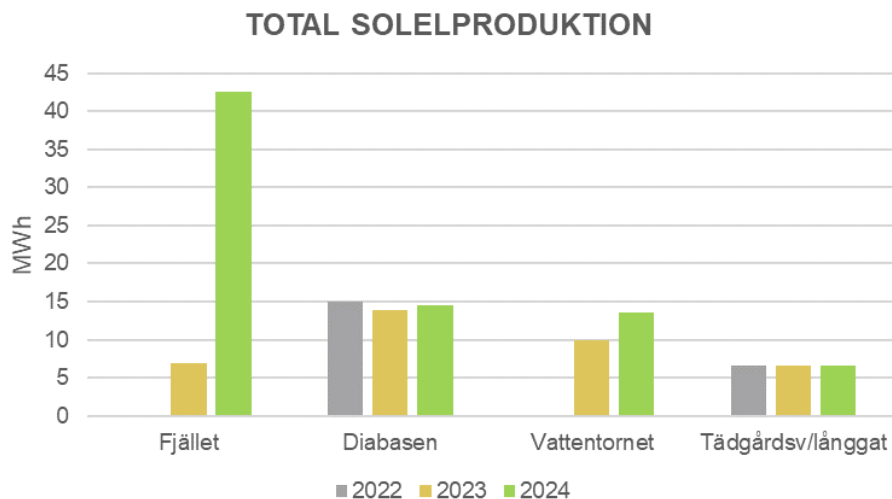
Figur 22. Elproduktionen från solkraft i kommunen (källa: SCB, 2025).

Östhammars kommun har ett antal egna solcellsanläggningar i kommunen. Dessa presenteras i Tabell 2.

Tabell 2: Östhammars kommuns solcellsanläggningar samt solelproduktionen år 2023 och 2024 (källa: Östhammars kommun, 2025).

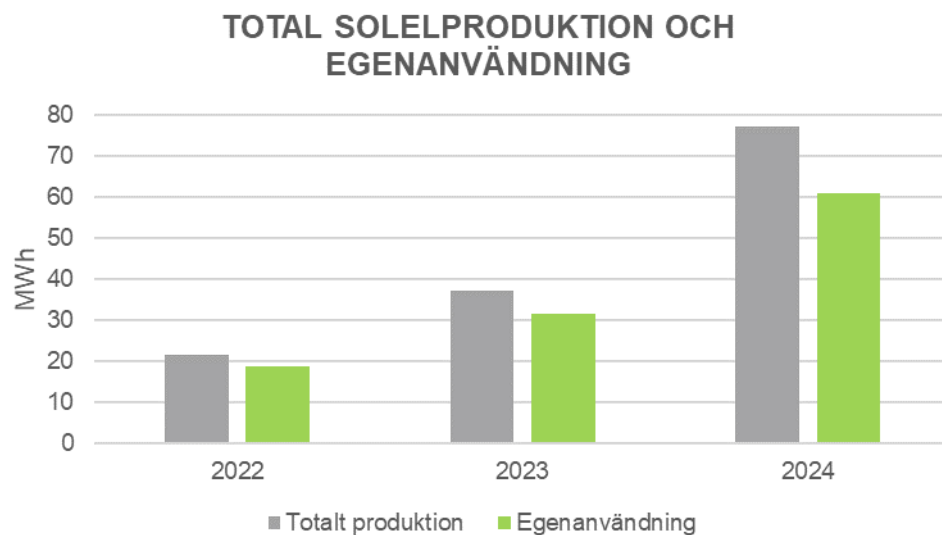
Anläggning	Område	Installerat	Produktion, 2023 (MWh)	Produktion, 2024 (MWh)
Kommunhuset	Östhammar	2015	11,2	10,8
Alma förskola	Alunda	2018	36,88	36
Kaje 7	Östhammar	2020	10,58	10,39
Frösåkersskolan	Östhammar	2020	70	68
Äldreboende Edsvägen 16	Östhammar	2021	100,25	96,6
Förskolan fröet	Östhammar	2023	7,07	36,05

Även Stiftelsen Östhammarshem har ett antal solcellsanläggningar i kommunen, se Figur 23 för total solelproduktion per anläggning mellan år 2022-2024.t

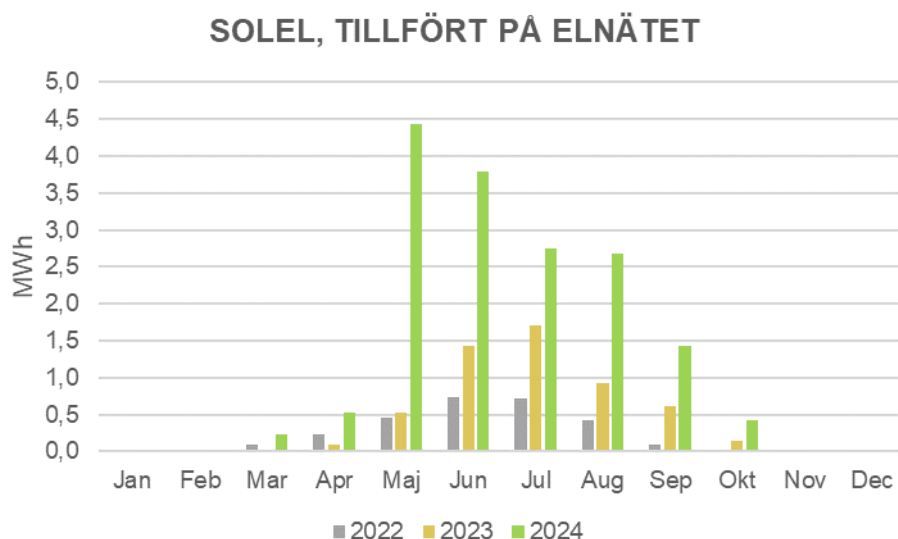

Figur 23: Total soleslproduktion från Stiftelsen Östhammarshems solcellsanläggningar (källa: Östhammars kommun, 2025).

Majoriteten av den el som produceras används för egen användning, se Figur 24. Resterande el tillförs elnätet, se Figur 25.

Figur 24: Total soleslproduktion jämfört med egenanvändning (källa: Östhammars kommun, 2025).

Figur 25: Tillförd el på elnätet från Stiftelsen Östhammarshem solcellsanläggningar (källa: Östhammars kommun, 2025).

Elnät och effektsituation i kommunen

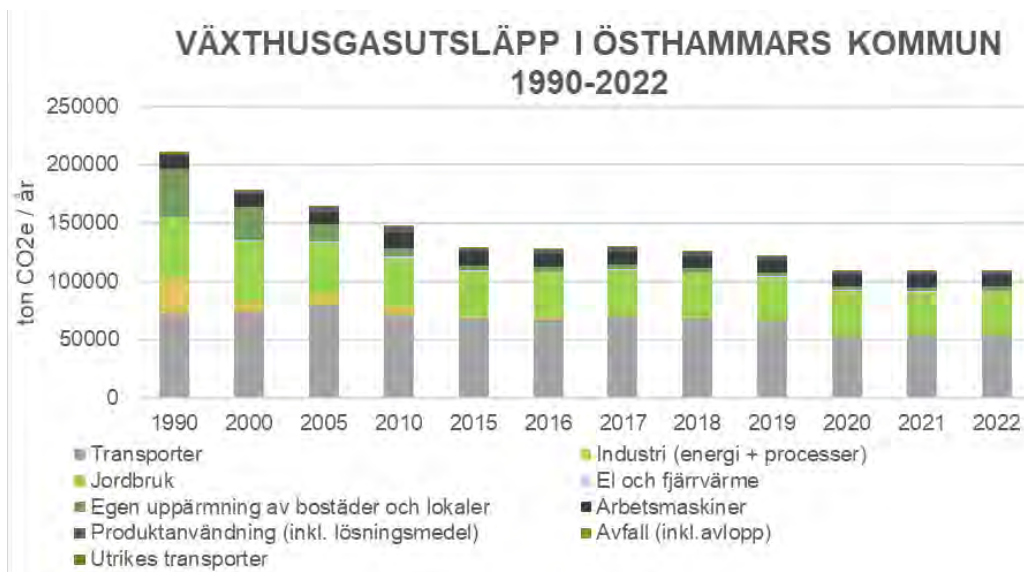
Det lokala elnätet i kommunen ägs av Vattenfall Eldistribution AB och Upplands Energi. Vidare är lokalnäten kopplade mot regionnätet för Vattenfall Eldistribution AB.

Det finns idag en effektbristsituation i kommunen, som framför allt hindrar nyanslutning av elintensiv verksamhet. De båda lokalnätsägarna i Östhammars kommun menar att de kan hantera en tillväxt som utgörs av befolkningstillväxt och organisk utveckling av elbehovet. De ser dock att större nyetableringar kommer att bli en utmaning så länge regionnätet har en bristsituation. Regionnätsägaren har i sin tur ansökt om utökat abonnemang mot transmissionsnätet och ärendet utreds för närvarande, men där den mest aktuella informationen indikerar positiv till att regionnätet får utökad effekt från stamnätet. Nätbolagens planerade åtgärder samt bedömningar om huruvida man lyckas möta det ökade behovet utvecklas i avsnitt 0.

Energisystemets klimat- och miljöpåverkan

Figur 26 visar de totala växthusgasutsläppen i Östhammars kommun år 1990 till 2022.

Växthusgasutsläppen har sedan år 1990 minskat med ca 50 % fram till 2022. Minskningen har framför allt skett inom industri, egen uppvärmning av bostäder och lokaler samt transporter. Utsläpp från transport och jordbruk stod för majoriteten av de totala utsläppen i kommunen år 2022.

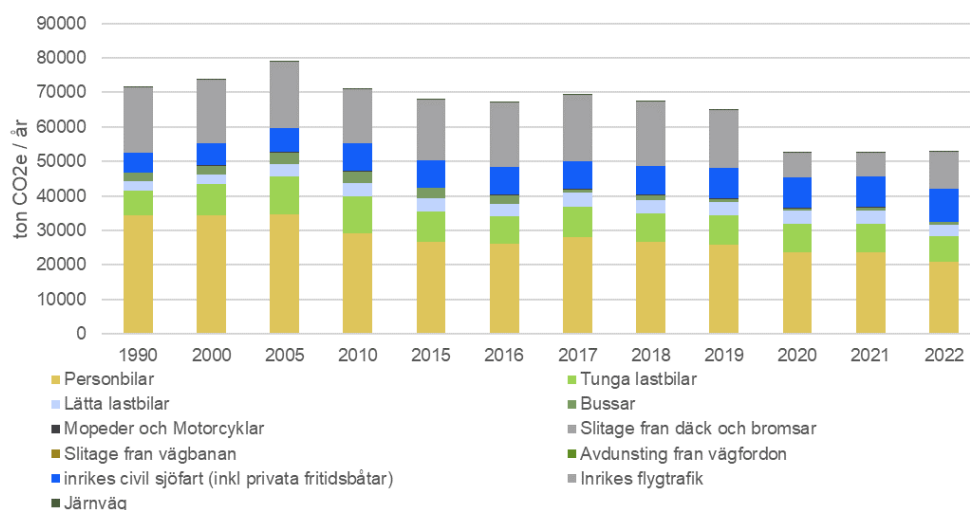
Figur 26. Växthusgasutsläpp i Östhammar kommun mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen).

Utsläppen från transporter i kommunen presenteras i Figur 27. Utsläppen kommer framför allt från personbilar, inrikes flygtrafik, tunga lastbilar och inrikes civil sjöfart (inkl. privata fritidsbåtar).

Utsläppen från transportbilar har minskat sedan år 1990 tills år 2022. Minskningen beror på en ökad användning fossilfria drivmedel och elektrifiering av fordonsflottan. Eftersom Naturvårdsverkets statistik avser fossil förbränning syns en övergång till exempelvis biodrivmedel som en minskning av utsläpp, även om det innebär biogena utsläpp av koldioxid. Utsläppen från inrikes flygtrafik var som lägst år 2020 och har därefter ökat. Minskningen år 2020 kan troligtvis bero på Covid-19-pandemin. Sedan 1990 har minskningen av utsläpp inom transportsektorn i Östhammars kommun hållit relativt jämna steg med rikssnittet.

Utsläppen från inrikes sjöfart (inkl. privata fritidsbåtar) har ökat. Orsaken till det är sannolikt ökad trafik. Ökningen, relativt utsläppsnivåerna 1990, följde rikssnittet fram till ungefär 2019, därefter har utsläppen i Östhammar ökat något mer än snittet.

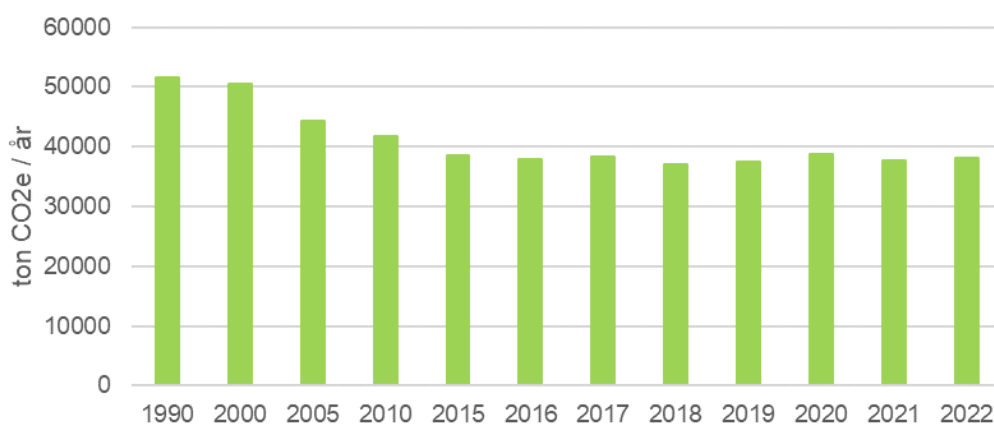
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN TRANSPORTER I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 27. Växthusgasutsläppen från transporter i kommunen mellan år 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

Utsläppen från jordbruk har minskat sedan år 1990 och har sedan år 2015 legat på en relativt stabil nivå, se Figur 28.

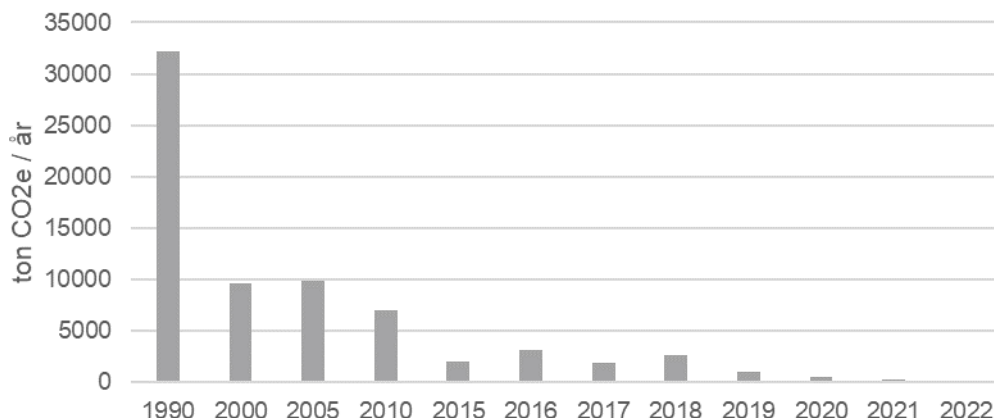
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN JORDBRUK ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 28. Växthusgasutsläpp från jordbruk mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

Utsläppen från industrisektorn har i princip försvunnit helt år 2022, se Figur 29. Minskningen beror på att många industrier har ställt om från icke förnybara energislag till el och fjärrvärme.

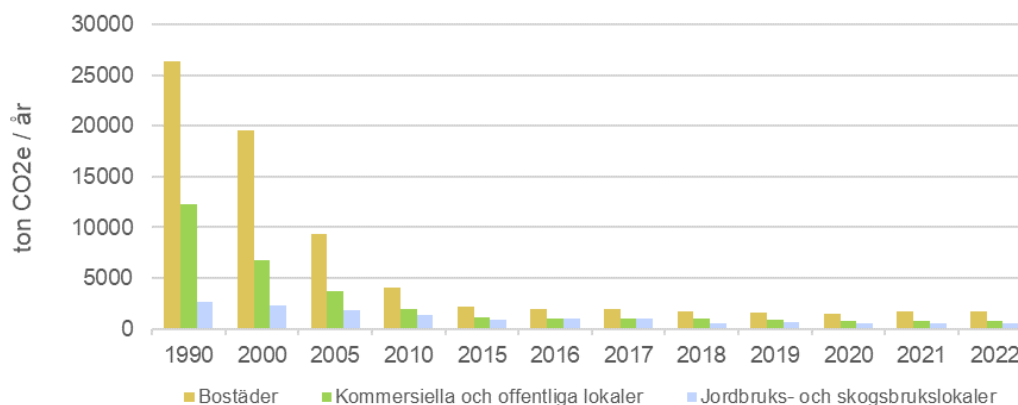
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN INDUSTRISEKTORNI ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 29. Växthusgasutsläpp från industrin mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen).

Växthusgasutsläppen från uppvärmning av bostäder och lokaler har drastiskt minskat sedan år 1990 tills år 2022, se Figur 30. Historiskt har det varit utbrett med olja som primärt bränsle för uppvärmning av bostäder. Många har övergått till andra typer av uppvärmningskällor, till exempel bergvärme och luftvärmepumpar. Det är sannolikt anledningen till att utsläppen från uppvärmning av bostäder och lokaler har minskat.

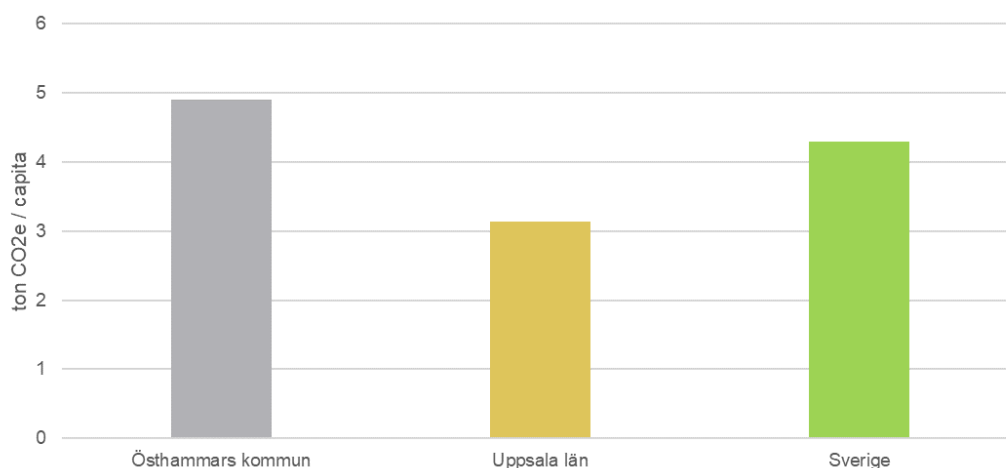
VÄXTHUSGASUTSLÄPP FRÅN UPPVÄRMNING AV BOSTÄDER OCH LOKALER I ÖSTHAMMARS KOMMUN

Figur 30. Växthusgasutsläpp från uppvärmning av bostäder och lokaler mellan åren 1990–2022 (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

Utsläppen per capita år 2022 i Östhammars kommun är högre jämfört med genomsnittet i Uppsala län och Sverige, se Figur 31. I Östhammars kommun är framför allt utsläpp från transport, jordbruk och arbetsmaskiner högre än både snittet i länet och i landet. Utsläpp från industri samt el- och fjärrvärmeproduktion är däremot lägre i Östhammars kommun än snittet i länet och landet.

UTSLÄPP PER CAPITA ÅR 2022

Figur 31. Jämförelse av utsläpp per capita år 2022 mellan Östhammars kommun, Uppsala län och Sverige (källa: SMHI Nationella emissionsdatabasen, 2025).

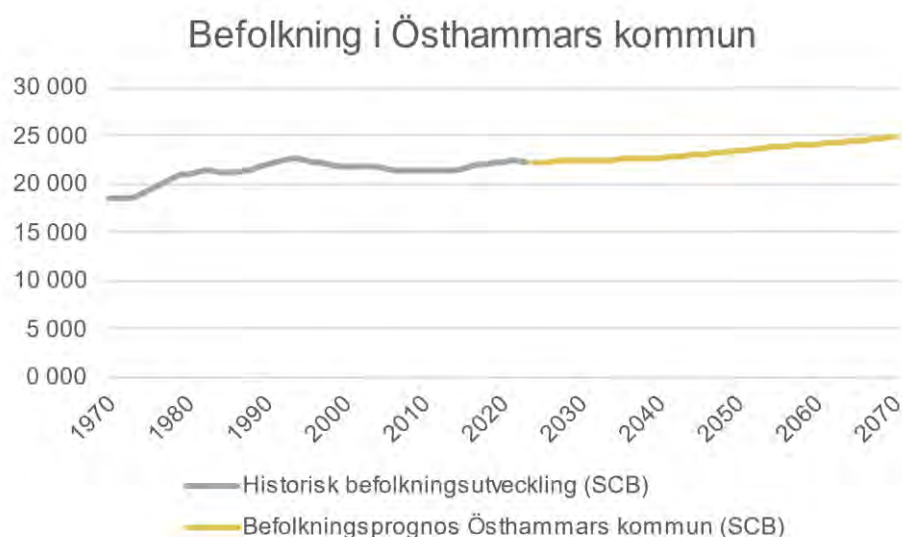
Framtidsbild

Forsmark kärnkraftverk är lokaliserat i Östhammars kommun och är Sveriges största elproducent. Kommunen är positiv till en utbyggnation av kärnkraften, antingen vid Forsmark där det finns ett detaljplanelagt område som tillåter energiproduktion, eller på annan lämplig plats inom kommunen. Kommunen driver därför aktivt en rad initiativ för att stärka möjligheten till att etablera ytterligare kärnkraft inom kommunens gränser. Arbetet med energiplanen är en del i det arbetet och kommer att ta med analyser från tematiskt tillägg till översiktsplanen vad gäller ny elproduktion.

Centralt för kommunens arbete med energifrågor är att fortsätta förbättra förutsättningarna för ett välmående näringsliv. En viktig del i det arbetet är Partnerskap Norduppland där Östhammars kommun, Tierps kommun och Stockholms handelskammare leder ett arbete som syftar till att utveckla det industrikluster som finns i Norduppland. Ett industrikluster som har sina rötter i väletablerade företag som under decennier har utvecklat och tillverkat världsledande produkter. Området pekas också ut som ett av landets mest lovande tillväxtområden i den gröna omställningen. Eftersom tillgång till el är helt nödvändigt för att nya industrisatsningar ska lyckas blir den kommunala energiplanen en viktig del i att ge förutsättningarna för etablering av ny industri men även för att säkra befintlig industris möjlighet att växa. Flera platser i kommunen är lämpliga för etablering av nya industrier eller en utvidgning av befintliga industrier, inte minst vid hamnen i Hargshamn och vid gruvområdet i Dannemora. Den senare har beviljats miljötillstånd för återstart av gruvdrift. Efter lång väntan har gruvbolaget Grangex fått positivt besked om elförsörjning för gruvdriften.

Förutsättningarna för att utveckla industrin och näringslivet i kommunen är dels beroende av effektkapaciteten i elnätet, dels av företagens och kommunernas möjligheter att rekrytera kompetens i konkurrens med andra delar av landet och världen. I en kommun med en åldrande befolkning blir befolkningstillväxt och förmåga att attrahera arbetskraft viktigt. Kommunen har drygt 22 000 åretruntboende. Figur 32 visar befolkningsutvecklingen historiskt från 1970 och framskriven till 2070 enligt SCB. På grund av det stora antalet fritidshus ökar antalet invånare till nästan det dubbla under sommarhalvåret. Trender för befolkningsutvecklingen i kommunen inkluderar fortsatt urbanisering och en generell befolkningstillväxt. Det finns goda förutsättningar för fler nya bostäder och därmed för en starkare

befolkningstillväxt än den som SCB prognostiserar. Bäst förutsättningar finns i kommunens västra delar där Alunda utgör en viktig serviceort med potential för betydande bostadsutveckling. Genom pågående detaljplaneläggning och lediga byggrätter kan upp mot 540 enfamiljshus byggas. Förutsättningarna för vatten- och avloppsförsörjning är goda, liksom möjligheterna att utveckla kollektivtrafiken. Dessa faktorer skapar långsiktiga förutsättningar för kommunens befolkningstillväxt. Liknande förutsättningar finns i serviceorterna Gimo och Österbybruk där kommunen också ser en möjlighet till en ökad befolkningstillväxt.

Figur 32. Historisk befolkningsutveckling och befolkningsframskrivning för Östhammars kommun (SCB)

Bostadsutvecklingen i kommunens östra delar har under en längre tid begränsats av VA-förutsättningarna. Genom det strategiska initiativet *Program Östra Östhammar*, i samarbete med VA-huvudmannen Gästrike Vatten genomförs nu omfattande investeringar i vatten- och avloppsinfrastrukturen. Målet är att skapa förutsättningar för en långsiktig befolkningstillväxt i de östra kommundelarna.

Framtidsscenario: energibehov

I ett framtida scenario behöver energisystemet ställa om från att använda fossila bränslen, vilket framför allt kommer att ske genom elektrifiering kan men även innebära ökad användning av biobaserade energibärare, såsom flytande biobränslen. Energibehovet undersöks framför allt i form av el men även värme. Nedan redogörs för framtidsbilden som bygger på intervjuer med kommunen, regionen, industriaktörer och andra relevanta aktörer.

Elbehov

Redan idag finns ett behov från utökad näringsverksamhet i kommunen som är utmanande för elnätet. Framöver kan även elektrifiering av transportsektorn leda till ökat effektbehov som kräver kapacitetsförstärkning av elnätet. För att inte hindra expansion inom kommunen krävs förståelse för vilket behov som kan förväntas uppstå och hur det kan mötas. Samhällets utveckling och elektrifiering är beroende av att energisystemets utveckling håller jämna steg. Följande avsnitt beskriver utveckling per sektor, uppdelat på industriell utveckling, transportsektorns omställning och bostäder, service och offentlig verksamhet.

Industriell utveckling

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har ett uppdrag att ta hand om radioaktivt avfall från de svenska kärnkraftverken. Arbetet med slutförvaret vid Forsmark kommer att ske i etapper, och elbehovet för under byggnationen kommer successivt att öka. Initialt behöver de en anslutning på 1–7,5 MW, vilket SKB har fått, men SKB väntar på att ytterligare en anslutning på 20 MW skall färdigställas av Vattenfall. Om anslutningen inte blir klar i tid har SKB tillstånd att påbörja arbetet med hjälp av dieselaggregat, vilket dock inte är önskvärt varken ur miljöhänsyn eller med tanke på kostnad. Förstärkningen av lokal- och regionalnät är därför mycket centralt. SKB har även som mål att transporterna inom området ska gå på el, men också det är beroende av tillgången på eleffekt under byggnationstiden.

Gruvbolaget Grangex har miljötillstånd sedan 2023 och Vattenfall Eldistribution har lämnat ett positivt besked om utökning av elförsörjningen som kommer täcka det behov som Grangex har för gruvdriften. Dock har den utdragna tidslinjen lett till att Grangex omprioriterat resurser till att utveckla andra gruvor i sin ägo. Att öka säkerheten och minska ledtiderna för nyanslutningar till elnätet är således viktigt för att uppmuntra investeringar i kommunen.

Som i många hamnar runt om i Sverige finns ett eget industrinät. Hamnen ser idag att elsituationen är hanterbar för deras egen verksamhetsutveckling, men de har svårt att få till utökade anslutningar till Vattenfall Eldistribution om nya verksamheter skulle etableras inom hamnen eller att hamnverksamheten skulle stärkas upp med landström. I dagsläget finns verksamhet inom hamnens område som överväger att elektrifiera sin verksamhet för att minska utsläppen, men det ökade elbehovet kan inte tillgodoses i dagsläget.

Inom Östhammars kommun pågår en hel del annan industriell utveckling. Dessa aktörer ser dock att deras verksamheter kan växa inom ramen för sin befintliga elanslutning och några har fått utökade eller nya anslutningar. Flera industrier har också funderingar kring lokal solenergi eller och mer eldrivna transporter.

Omställning av transportsektorn

Östhammar är idag en pendlarkommun. Uppskattningsvis pendlar 3400 personer ut ifrån kommunen varje dag och 2500 personer pendlar in. Det är framför allt till och från Uppsala. Det finns ingen spårbunden trafik, och pendling sker antingen via personbilar eller via regionens kollektivtrafik i form av bussar.

Region Uppsala har påbörjat elektrifieringen av sin bussflotta och avser att alla bussar i tätorten Uppsala ska bli elektrifierade. Regionen ser även att de regionala bussarna troligen också ska elektrifieras. En initial bedömning är att depåladdning kommer att bli aktuellt vid alla ändhållplatser, inklusive i Östhammar. Depåladdning kan potentiellt medföra ett stort effektbehov, vilket gör god framförhållning och dialog med nätbolaget avgörande för att undvika förseningar till följd av bristande nätkapacitet vid depån. Regionen förbereder nu arbetet för att inom några år ta ställning till drivmedelsval även för de regionala bussarna. Här blir det centralt för Östhammars kommun att ha en fortsatt tät dialog med regionen och samordna planeringen av kollektivtrafiken. Kommunen ska möjliggöra för privata aktörer i utbyggnad av laddinfrastruktur för transport

Även om elektrifiering av transporter ses som huvudspåret för omställningen av transportsektorn finns alternativa framdriftssätt som kan existera parallellt. Genom att tillämpa en bred lösningspalett, biogas, vätgas och flytande biodrivmedel, avlastas elsystemet och skapas resiliens i transportsektorn. Alternativen till elektrifiering förväntas framför allt tillämpas av tunga vägtransporter och inom sjöfarten, men bedöms ofta ligga längre fram i tiden.

Många fartygs elsystem försörjs genom en generator som är kopplad till motorn. Detta gör att ett fartyg traditionellt sett behöver ha motorn i gång även när det ligger förtöjt för att driva instrument, belysning osv ombord. Ett sätt att minska både buller och lokala utsläpp från sjöfarten är därför att tillhandahålla landström i hamn, så att fartygens motorer inte behöver köras för att hålla i gång elen ombord när de ligger förtöjda. I dagsläget ser Hargs hamn ingen efterfrågan på landström från anlöpande fartyg, men detta kan komma att ändras med nya regelverk, miljökrav, eller en generell förflyttning från fossila bränslen. Övergripande krav på minskade utsläpp kommer att innebära teknikutveckling mot mer utbredd användning av alternativa drivmedel och el, även inom de delar av sjöfarten som inte omfattas av policykrav idag. Detta kan skapa ett framtida behov för hamnen att kunna tillhandahålla alternativa bränslen, såsom HVO, e-metanol, biogas eller ammoniak, eller el till batteridrivna fartyg.

Bostäder, service och offentlig verksamhet

För sektorerna bostäder, service och offentlig verksamhet är direktiven om energieffektivitet (EED) och byggnaders energiprestanda (EPBD) mycket relevant. Det övergripande syftet med direktiven är att bidra till målet om 55 procent mindre klimatutsläpp till 2030, genom att minska användningen av primärenergi. I båda direktiven finns krav på byggnaders energianvändning i form av energiprestandakrav. I EED formuleras energiprestandakravet som en renoveringstakt i procentandel av beståndet per år och i EPBD som procenttröskelvärden till år 2030 samt 2033 (artikel 6 resp. artikel 9). Det föreligger alltså två parallella krav och en ändring har föreslagits av regeringen i juli 2025 där EED-kravet föreslås slopas. Enligt EED artikel 5 ska den totala slutliga energianvändningen för alla offentliga organ tillsammans minskas med minst 1,9 % varje år, jämfört med 2021. Direktivet anger att denna skyldighet börjar gälla vid olika tidpunkter beroende på befolkningens mängd. För Östhammars del gäller skyldigheten att efterleva direktivet från 2027. Vidare ska målet om 1,9 % betraktas som vägledande fram till oktober 2027. Dock är detta krav ännu inte införlivat i svensk lagstiftning.

I Östhammars kommun är vatten- och avloppssituationen en utmaning under samtliga månader men belastningen ökar under sommarmånaderna. Genom *Program Östra Östhammar*, i samarbete med VA-huvudmannen Gästrike Vatten, genomförs omfattande investeringar. Programmet omfattar en ny överföringsledning mellan Östhammar och Öregrund, ett nytt reningsverk i Öregrund samt ett avsaltningsverk för ökad vattenproduktion. Kommunen har en stor andel fritidshus, befolkningen ökar till det dubbla under sommarmånaderna. Gästrike vatten gör bedömningar att mer effekt kommer att krävas för både nytt reningsverk och avsaltningsanläggning. Närmare mellan 2–3 GWh för den framtida elförbrukning samt 221 kW effektbehov för reningsverket och 500 kW effektbehov för avsaltningsanläggningen. Eftersom behovet att driva avsaltningsanläggningen uppstår på sommaren, vilket är den tid på året när det övergripande elbehovet är som lägst, bör avsaltningen inte utgöra ett problem för elsystemet att hantera.

För att hjälpa kommunens hushåll att spara energi tillhandahåller kommunen en kostnadsfri energirådgivning i samarbete med Uppsala kommun och länets övriga kommuner.

Värme- och kylbehov

I nuläget försörjs en majoritet av värmebehovet i flerbostadshus och mycket liten del av värmebehovet i småhus med fjärrvärme. Fjärrvärmens i kommunen produceras med en bränslemix som är förnybar till minst 94 %. En majoritet av slutanvändningen av energi i småhus består av el, vilket tyder på att det finns potential att byta uppvärmningsmetod till fjärrvärme som ett sätt att frigöra elnätskapacitet under ansträngda timmar

Samtidigt har kostnadseffektivitet blivit en allt viktigare aspekt att beakta vid beslut gällande värme och kyla i kommunen. Till följd av stora avgiftshöjningar för fjärrvärme har Östhammarshem gjort en inventering av vilka fjärrvärmeanläggningar som kan gå över till bergvärme för uppvärmning

Genom att integrera restvärmeströmmar i ett befintligt fjärrvärmesystem kan energi tillvaratas som annars hade behövt kylas bort. Företeelsen kallas för tredjepartstillträde och skapar ett slags dubbel energieffektivisering – både energi för att värma bostäder och lokaler och energi för att kyla restvärmeflöden undviks. För att aktivt arbeta för att överskott av värmeenergi – exempelvis restvärme från olika verksamhetsprocesser – tas tillvara och nyttjas effektivt har tredjepartstillträdet inarbetats i fjärrvärmelagen, §37.

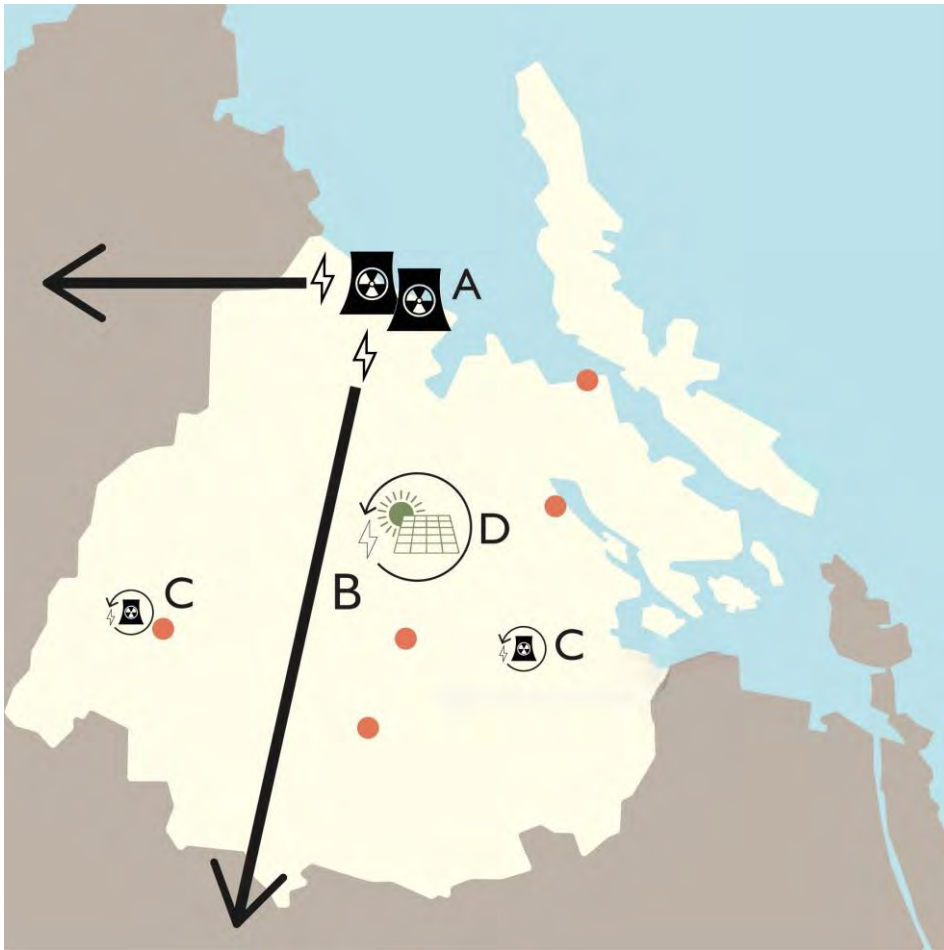
Framtidsscenario: produktion av el och värme

Östhammar är idag den kommunen i Sverige med störst produktion av kärnkraft. Kommunen ställer sig positiv till ytterligare kärnkraft inom kommunen och har tagit fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen med fokus på energi. Nedan visas ett antal scenarion vad gäller produktion av el samt senare i kapitlet en kort skrivning om framtiden kring värme i kommunen.

Elproduktion

Inom ramen för ett tematiskt tillägg till översiktsplanen har kommunen tagit fram fyra olika scenarier för ny elproduktion inom kommunen. Scenarierna, A, B, C och D, illustreras av Figur 33. Östhammars kommun är idag en av Sveriges befintliga kärnkrafts kommuner och är en lämplig lokalisering av ny kärnkraft, dels då kommunen ligger i elprisområde 3 [SE 3] som har underskott av el i närheten av stora städer som Stockholm och Uppsala, dels sin erfarenhet som befintlig kärnkraftskommun. Det skulle bidra med ökad elproduktion i södra Sverige som i dag är beroende av överföring av el från elområde SE2.

En etablering av ny kärnkraft bredvid befintliga kärnkraftverk [A] medför potentiella synergieffekter vid den framtida driften ur ett flertal perspektiv. Mycket av infrastrukturen kring verken kan delas, kompetenser men även kan båda anläggningarna dela på bostäder för tillfällig personal vid de regelbundna revisionerna av reaktorerna. Konventionella storskaliga reaktorer med vattenkylning bygger på beprövad teknik och är aktuella vid utbyggnad av ny kärnkraft i Sverige.

Figur 33. Illustrerar de fyra olika scenarier för ny elproduktion inom kommunen, A, B, C och D, som utvecklats inom det tematiska tillägget till översiktsplanen till Östhammars kommun

Översiktsplanen tar även framtida möjliga etableringar där Scenario B och C beskriver en framtida möjlighet då det sker teknikutveckling inom kärnkraften på ett flertal sätt. En utveckling som är på väg ut på marknaden är små modulära reaktorer (SMR). SMR är mindre i storlek jämfört med traditionella reaktorer och möjliggör pre-fabricerade moduler och är mer flexibla och skalbara lösningar. Kommunen ställer sig positiva att i framtiden kunna ha denna typ av reaktorer på lämpligt ställe inom kommunen. SMR är reaktorkonstruktioner med en elektrisk effekt på upp till ungefär 300 MW. [B] Reaktorerna kan vara vattenkylda, men här är även ny teknik under utveckling som bygger på andra system för kylning som inte nödvändigtvis kräver att kärnkraftverket är lokaliserat vid havet eller annan plats som ger tillgång till stora mängder kylvatten. Dessa typer av reaktorer är i dag inte kommersialiserade. Vissa av de nya teknikerna är anpassade för riktigt små reaktorer, till exempel 50 MW och benämns ibland för mikroreaktorer [C]. Det pågår mycket forskning och utveckling av kärnkraft och de tekniska förutsättningarna kan komma att ändras mycket de kommande åren. Idag så har strålskyddsmyndigheten också en nukleär standard, vilket i framtiden skulle kunna ändras.

Dagens kärnkraftsproduktion i Forsmark kommer också att utvecklas vidare. Forsmark planerar att ytterligare höja effekten i verket med 100 MW samt att livstidsförlänga anläggningarna. Kommunen har en långvarig och bra relation med Forsmark och är medvetna om förändringar som planeras.

Solkraft

Kommunen ser positivt till utbyggnad av solenergi i form av småskaliga anläggningar. Även storskaliga anläggningar är aktuella om de medför en begränsad förändring av landskapsbilden. I första hand ska redan

ianspråktagen mark nyttjas där det går att kombinera solceller med annan verksamhet. I andra hand mark som idag har begränsat värde och som inte är av stor betydelse för landskapsbilden och invånarnas livsmiljö.

En möjlig placering av solpaneler är befintliga hustak runt om i kommunen. Stora tak med begränsat kulturhistoriskt värde, till exempel i form av idrottshallar, köpcenter, parkeringsanläggningar och industrilokaler är exempel på detta. Även mindre tak, till exempel på privata bostäder, är möjliga.

Hargshamns hamn- och industriområde är ytterligare en tänkbar lokalisering med synergieffekter för de befintliga verksamheterna. Även omkringliggande områden i närheten av samhället och hamnen i Hargshamn kan vara lämpliga för utbyggnad av solenergi.

Vindkraft

Ett riksintresse för energiproduktion är beläget utanför Forsmarks kust. Området är av typen energiproduktion: vind. Användningen av området för energiproduktion överensstämmer med förslagen i översiktsplanens karta för framtida mark- och vattenanvändning. Riksintresse för vindbruk ska enligt kommunens uppfattning underordnas riksintresset i kust- och skärgårdsområdet och även närliggande riksintresse för naturvård. I området finns en av de tätaste havsörnsstammarna i Sverige. Kommunen har i översiktsplanen tagit ställning mot att typ av vindkraftsetablering till havs och på land.

Elnät

Inom kommunens geografiska område finns två lokala elnätbolag, Vattenfall Eldistribution samt Upplands Energi. Lokalnäten är anslutna till regionnätet som tillhör Vattenfall eldistribution AB. Följande avsnitt sammanställer vad nätbolagen som är verksamma inom Östhammars kommun publicerat i sina energiplaner, samt ytterligare information som framkommit i samband med intervjuer. Den senaste nätutvecklingsplanen från både Vattenfall Eldistribution och Upplands Energi publicerades i december 2024 och omfattar perioden 2025 till 2034. Svenska kraftnäts senast publicerade nätutvecklingsplan kom i december 2023 och gäller perioden 2024–2033.

Svenska kraftnät

Inom Svenska kraftnäts initiativ NordSyd genomför man en ersättning av befintligt 220 kV-nät, som snart når sin tekniska livslängd, med ett 440 kV-nät. Denna åtgärd är medför bland annat ökad överföringskapacitet och mindre förluster. NordSyd kan påverka kapacitetssituationen i Östhammars kommun positivt genom etappen *Uppsalabenet*, som när det färdigställs år 2034 ökar möjligheten till både inmatning och uttag i området.

Från Dannebo, vid Forsmark, utgår två likströmsförbindelser till Finland, Fenno-Skan 1 och 2. Sedan nätutvecklingsplanen publicerats har Svenska kraftnät och dess finska motsvarighet Fingrid undertecknat en avsiktsförklaring om att ersätta Fenno-Skan 1 (400 MW) med en undervattenskabel med ökad kapacitet, Fenno-Skan 3 (800 MW) till år 2038³.

Vattenfall Eldistribution

Östhammars kommun är beläget inom det område som Vattenfall Eldistribution kallar för *Mellan*.

Generellt i området Mellan beskrivs förbrukningstillväxten som svag i lokalnäten, men i regionnäten ser man ökat behov från elintensiv verksamhet. I både region- och lokalnät märkt ett stort intresse för att ansluta solkraft. Vattenfall Eldistribution gör bedömningen att förbrukningen kan öka från dagens 20 MW

³ Sveriges radio (2025) <https://www.sverigesradio.se/artikel/ny-havskabel-planeras-mellan-sverige-och-finland>

till 125 MW år 2034, och i regionnätet från 670 MW till 1010 MW under samma period. Behovsökningen är alltså större i regionnätet än i lokalnätet, vilket beror på att större industrier och andra stora elförbrukare i regel är anslutna till regionnätet. De elanvändare som är anslutna till lokalnätet, såsom hushåll, förväntas ha en mindre behovsökning. Även elproduktionen i regionnätet förväntas öka med 790 MW, utöver den befintliga anslutna produktionskapaciteten.

Det finns idag en effektbristsituation i regionnätet i Roslagsområdet. Vattenfall Eldistribution regionnät gör bedömningen att effektbristsituationen inte enkelt kan hanteras med mer flexibel elanvändning i området, utan att det som krävs är antingen större anslutning mot Svk eller kapacitetsutbyggnad. Enligt Vattenfall Eldistribution är tidplanen för bägge alternativ svår att bestämma, men troligen ett antal år fram i tiden. Detta innebär att det blir tydligt med såväl industrins egen ambition samt Östhammars ambition att växa inom industriområdet som ett hinder för tillväxt. Dock uppges att tillväxten i lokalnätet kan hanteras inom den prognos som Vattenfall Eldistribution gör, vilket även inkluderar elektrifiering av fordonsflottan.

Vattenfall Eldistribution har i samband med publicering av nätutvecklingsplanen även delat den kvantifierade prognosen för behovstillväxten i sitt lokalnät inom respektive kommun där de är lokalnätsägare. Prognosen är att behovet ökar från dagens nivå på cirka 1 MW till 2,7 MW år 2030 och 3,4 MW år 2034. Notera att detta endast är en del av det totala behovet i kommunen, då Vattenfall Eldistribution är en av två lokalnätägare i kommunen.

Upplands energi

Upplands Energi är ett lokalnätbolag vars nät finns i Östhammars kommuns sydvästra del, kring Alunda. Nätet har inmatning från Vattenfall Energidistributions regionnät i en punkt inom Östhammars kommun. Figur 33 visar den del av Upplands Energis nät som finns i Östhammars kommun. Utöver den delen av nätet som syns i figuren har Upplands Energi nät som sträcker sig några mil västerut, norr om Uppsala stad.

Figur 33. Karta över Upplands Energis näts utbredning i Östhammars kommun. Källa Upplands Energi

Upplands Energi uppger i sin nätutvecklingsplan att det genomförts proaktiva kapacitetsförstärkningar, vilket har gjort att man sluppit en ansträngd kapacitetssituation. Framöver kan dock effektbehovet, primärt drivet av elektrifieringen av transportsektorn, komma att bli utmanande för nätet att möta. Ökningen av effektuttag kan komma att öka från dagens cirka 60 MW till 65 – 93 MW i det låga respektive höga

scenariot. Notera att den delen av Upplands Energis nät som finns inom Östhammars kommungränser är en mindre del av detta.

Den eventuella framtida begränsade kapacitetssituationen i Upplands energis nät uppges i nätutvecklingsplanen i stor utsträckning bero på begränsningar i överliggande nät, regionnät, som förhindrar ökat uttag. Dessutom gör närheten till Stockholm och Uppsala att det råder konkurrens om kapacitet från region- och stamnät.

Upplands Energi ser kapacitetshöjande åtgärder som den primära åtgärden i sitt nät framöver. Detta beror framför allt på att det saknats både behov och underlag för alternativa lösningar såsom flexibilitetstjänster, men man bedömer att behovet av flexibilitetstjänster i nätet kan öka till 5 MW på tio års sikt. I nätutvecklingsplanen specificeras inga åtgärder eller projekt.

Sammantaget bedömer Upplands Energi att det inte råder några akuta kapacitetsproblem, men att det inom en femårsperiod kan bli en mer ansträngd situation, framför allt i det höga behovsscenariot. På längre sikt är Uppland Energis strategi att bygga nytt nät, med högre spänningsnivå, i öst-västlig riktning för att möta effektbehovet över tid.

Kommunala mål och ställningstaganden

För att energiplaneringen ska få genomslag och bidra till uppställda mål behöver den integreras i kommunens övriga planeringsprocesser. Energiplanen är en start för kommunens framtida energiarbete och ska fungera som vägledning för fysisk planering och den kommunala verksamheten. Energiplanen ska aktualiseras varje mandatperiod.

Östhammars kommun har satt upp följande mål och ställningstaganden:

Säkra el- och effektbehov

I arbetet med energiplanen har kommunen genomfört en inventering av de stora näringslivsaktörernas nuvarande och framtida el- och effektbehov. Kommunen kommer fortsätta att regelbundet samla in uppgifter och ha återkommande kontakt med större aktörer i kommunen som använder och producerar betydande mängder el, samt potentiellt nya aktörer som kommer behöva el och effekt i framtiden.

Syftet är att förbättra förutsättningarna för god samverkan med elnätsägare för att säkerställa framtida kapacitet i elnätet, framförallt för näringslivets, industrins och totalförsvarets behov.

Samhällsutvecklingsenheten är huvudansvarig för arbetet och kommer samarbeta med näringslivskontoret och enheten för säkerhetsskydd och beredskap.

Energieffektivisering

Tekniska kontoret ska se över möjligheterna till energieffektivisering genom att årligen inventera kommunala fastigheter för att identifiera energieffektiviserande åtgärder. Verksamhetslokaler är prioriterade. Syftet är att långsiktigt minska energianvändning och kostnader för drift av kommunens fastigheter.

Ställningstaganden

- Kommunen ska välja 100 procent fossilfri el vid upphandling. I första hand ska den komma från kärnkraft.

- Ekonomisk hushållning ska vara vägledande för kommunen vid upphandling eller omförhandling av avtal för uppvärmningssystem i de kommunala fastigheterna.
- Kommunen ska möjliggöra för privata aktörer vid utbyggnad av laddinfrastruktur.
- Kommunen ska möjliggöra etablering av kärnkraft och solenergi på geografiskt lämpliga platser.

Energiberedskap och totalförsvarets behov

Denna energiplan är utformad för att uppfylla kraven enligt lagen om kommunal energiplanering (SFS 1977:439). Syftet med lagen är att säkerställa att kommuner planerar för en hållbar energiförsörjning som bidrar till energiomställningen och minskar klimatpåverkan. Som en del i det kravet lyfter Energimyndigheten särskilt behovet av att säkra totalförsvarets behov av el och energi.

Energiberedskap

Energimyndighetens definition av en trygg energiförsörjning tar fasta på att förebygga och lindra negativa konsekvenser för samhälle och energianvändare, detta genom robusta försörjningskedjor och en förmåga att hantera störningar. Östhammars kommun har ansvar att upprätthålla en god beredskap inom kommunens geografiska område och vid en samhällsstörning har kommunen enligt lag det samordnande ansvaret. Förberedelser för större energibortfall ingår därför i Östhammars kommunsberedskapsarbete.

Utöver solceller på några av kommunens byggnader har Östhammars kommun inte någon egen betydande produktion eller distribution av el. Energiberedskap innebär därför fokus på planering och genomförande av åtgärder i kommunens verksamheter samt information till kommunens invånare avseende hemberedskap. Vilka av kommunens verksamheter som är prioriterade återfinns i den analys som kommunen genomfört enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Resultatet har sammanställts i en risk och sårbarhetsanalys (Risk- och sårbarhetsanalys RSA 2023), som pekar på ett stort elberoende i kommunens verksamheter vilket sannolikt kommer att leda till mycket allvarliga konsekvenser vid långvarig störning. Specifika åtgärder för att motverka detta återfinns i respektive verksamhets kontinuitetsplan. Dessa planer omfattas av sekretess enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen och redogörs inte för i detta dokument.

Styrande dokument

Följande styrande dokument inbegriper aspekter av säkerhet och beredskap:

- Program för beredskap 2023–2027
- Risk- och sårbarhetsanalys 2023–2027 Östhammar kommun
- Plan för ledning och samordning vid samhällsstörningar 2023–2027

Stöd till kommunens invånare

När en kris eller samhällsstörning inträffar är den egna bostaden i regel den tryggaste platsen. Det gäller även vid ett el- eller värmebortfall. På kommunens hemsida finns därför information och tips för kommunens invånare avseende ”hemberedskap”. Här finns information om hur samhället kommer att hantera en större kris eller samhällsstörning. Det kan inte nog poängteras att merparten av kommunens invånare förväntas klara sig själv en tid, riktvärdet cirka en vecka. Detta eftersom kommunen och berörda

myndigheter behöver koncentrera sina resurser till de som inte kan klara sig på egen hand såsom äldre och sjuka.

På kommunens hemsida återfinns även övergripande information kring kommunens ansvar och roll i krishanteringssystemet samt praktiska exempel på det förebyggande arbetet som genomförs.

Reservkraft och trygghetspunkter

Reservkraft är ett sätt för Östhammar kommun att trygga elförsörjningen i händelse av elavbrott. Kommunen har stationär reservkraft på utpekade platser samt tillgång till mobila reservkraftverk som kan placeras ut vid samhällsviktiga verksamheter för att trygga elförsörjningen. Både de stationära och mobila verken drivs av diesel. Detaljerad information rörande kommunens reservkraft omfattas av sekretess enligt 18 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen och/eller enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. Ansvaret för de mobila enheterna ligger hos tekniska kontoret. Vid behov stöttar kommunens enhet för säkerhetsskydd och beredskap.

Vid allvarliga eller längre samhällsstörningar, till exempel ett omfattande strömavbrott ska kommunen kunna öppna upp trygghetspunkter. På en trygghetspunkt ska invånare kunna komma för att värma sig, ladda mobilen, få dricksvatten och få uppdaterad information. Östhammars kommun har under 2024 påbörjat iordningställandet av flertalet trygghetspunkter, en på varje tätort. Trygghetspunkterna kommer att vara utrustade med bland annat nödvattenintag och vara förbereda för att ta emot mobila reservkraftverk.

Kommunen arbetar med att se över sin reservkraftkapacitet. Arbetet omfattar bland annat en genomgång av lösningar med olika typer av dieselgeneratorer, deras placering och prioritering för att säkerställa elförsörjningen till kritiska funktioner, samt eventuella inköp av ytterligare reservaggregat. Inom ramen för detta arbete kommer även ägandeförhållanden, iordningställande, drift, inventarielistor och rutiner för regelbundet underhåll att fastställas, för att säkerställa att utrustningen fungerar vid behov.

Totalförsvaret

I takt med det alltmer försämrade säkerhetspolitiska läget i vårt närområde och i omvärlden har kraven på Sveriges beredskap avseende energisystem till viss del förändrats. Förmågan att stå emot och hantera enbart så kallade fredstida störningar är inte längre tillräckligt. Beredskapsåtgärder för att förebygga och hantera störningar till följd av så kallade antagonistiska hot behöver också implementeras. Antagonistiska hot avser hot som uppstår när en aktör har en avsikt och förmåga att genomföra handlingar som skadar verksamheten. Den återupptagna totalförsvarsplaneringen innebär nu alltså en planering för hela hotskalan, både för fredstida störningar som stormar och olyckor upp till sabotage och angrepp på infrastruktur. Det betyder i stort krav på ett mer robust energisystem som är dimensionerat för att tillgodose samhällets och totalförsvarets behov av energi i både vardagen och under höjd beredskap.

Arbetet med att bygga upp totalförsvaret har i många avseenden precis påbörjats. Mycket arbete kring vilken energibehov totalförsvaret har och kommer att ha i framtiden kvarstår. Det kommer att finnas verksamhet inom Östhammars kommun som kommer att vara av betydelse för totalförsvaret.

Kommunens arbete med energiberedskap stärker kommunens förmåga att bidra till totalförsvaret. Totalförsvaret bygger på att både civila och militära aktörer ska kunna fungera under höjd beredskap, och en säker energiförsörjning är avgörande för detta. Många samhällsviktiga funktioner, såsom sjukvård, vattenförsörjning, transporter och kommunikation, är beroende av el och bränsle. Genom att kommunen planerar för reservkraft, redundanta lösningar, prioritering av energileveranser och samverkan med energibolag skapas robusthet som gynnar både den civila krisberedskapen och totalförsvarets operativa

förmåga. Arbetena sammanfaller; genom att stärka det civila beredskapsarbetet stärker man även det civila försvaret och bidrar till ett starkt totalförsvaret.

Betydelsen för Sveriges säkerhet

Hur Försvarsmaktens aktuella och framtida behov ser ut är svårhanterat utifrån sekretess med hänsyn till Sveriges säkerhet, så kallade säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Det kan även vara så att tillfälliga anläggningar eller objekt upprättas. För att vara behörig till denna typ av uppgifter eller tillträde till anläggningar och objekt krävs utöver ett tydligt behov av åtkomst även särskilt kontrollerade och utbildade medarbetare samt godkända lokaler och säkra informationssystem. Detta regleras med säkerhetsskyddsavtal mellan Östhammars kommun och Försvarsmakten.

Säkerhetsskyddsavtal och värdlandstöd

Värdlandstöd innebär att en kommun, vid behov, ska kunna stötta både utländska och svenska militära styrkor som vistas i kommunen, exempelvis vid övningar eller höjd beredskap. För kommunen kan detta innebära att tillhandahålla civil infrastruktur såsom vägar, vatten, el eller tillfälligt boende samt att samverka med Försvarsmakten och andra myndigheter. Det kan även påverka kommunens samhällsservice och kräver därför planering, samordning och tydliga rutiner inom den kommunala beredskapen. För att bland annat kunna tillgodose Försvarsmaktens behov inom ramen för värdlandstöd upprättades ett säkerhetsskyddsavtal mellan Försvarsmakten och kommunen under våren 2025.

Lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap

Statens offentliga utredningar 2024:65 föreslår att lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ersätts med en ny lag – Lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap (LKRB). Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027. Enligt förslaget ska kommuner ha en grundläggande verksamhetsförmåga för att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet både under fredstida kriser och vid höjd beredskap. Denna förmåga omfattar bland annat tillgång till nödvändiga resurser såsom dricksvatten, livsmedel, bränsle, el, värme och reservdelar. Dessutom betonas vikten av en robust ledningsförmåga, vilket inkluderar alternativa ledningsplatser för att säkra styrning och samordning även vid störningar. För vissa verksamheter, även med privata utförare, ska två veckors självförsörjning kunna upprätthållas.

Förslaget innebär ett tydligare och utökat ansvar för kommunerna att upprätthålla samhällsviktig verksamhet vid både fredstida kriser och höjd beredskap. Krisberedskap ska bli en integrerad del av den ordinarie kommunala verksamheten. Kommunen förväntas säkerställa grundläggande verksamhetsförmåga så att viktiga funktioner som dricksvatten, el, värme, livsmedel, bränsle och reservdelar upprätthålls även vid allvarliga störningar. Dessutom tydliggörs kommunens roll inom totalförsvaret och dess ansvar att bidra till det civila försvaret genom samverkan med andra aktörer vid höjd beredskap, vilket kräver långsiktig planering, samordning och ledningsförmåga.

Strategisk miljöbedömning

En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Syftet med undersökningen

Undersökningen innebär att myndigheten eller kommunen ska:

- identifiera omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, samt
- samråda i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras (6 kap. 6 § miljöbalken).

Undersökningen ska generera ett beslutsunderlag men den bidrar samtidigt till kunskap som kan vara användbar i det fortsatta arbetet med planen eller programmet samt med miljöbedömningen i de fall en sådan ska göras. En viktig del av undersökningen är att ta reda på hur olika typer av miljöeffekter samspelar med varandra för att få en tydligare uppfattning om eventuell betydande miljöpåverkan.

Lagstiftning

Energiplanen är en typ av plan som omfattas av lagen om kommunal energiplanering (1977:439). Detta innebär att den är en typ av plan för vilken en undersökning av betydande miljöpåverkan ska utföras. Energiplanen innefattas även bland de typer av planer eller program som listas i 2 § 2 p. a-g miljöbedömningsförfordningen. De typer av planer och program som listas i denna paragraf ska alltid bedömas innebära betydande miljöpåverkan om planen eller programmet anger förutsättningarna för att bedriva några verksamheter eller vidta några åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförfordningen, olika typer av miljöfarlig verksamhet. I det här fallet har bedömningen gjorts att planen inte anger några sådana förutsättningar. Detta innebär att planen inte per automatik ska bedömas innebära betydande miljöpåverkan, utan att kommunen ska göra en undersökning.

I Miljöbalken 6 kap. nämns följande om undersökning:

Att undersöka om en betydande miljöpåverkan kan antas

5 § En myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program som krävs i lag eller annan författning ska undersöka om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, om:

1. Frågan om betydande miljöpåverkan inte är avgjord i föreskrifter som regeringen har meddelat med stöd av 4 §, eller
2. planen, programmet eller ändringen inte omfattas av undantaget i 3 § andra stycket. Lag (2017:955).

6§ Undersökningen ska innebära att myndigheten eller kommunen:

1. identifierar omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråder i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om sådana omständigheter som avses i första stycket 1. Lag (2017:955).

Beslut i frågan om miljöpåverkan:

7 § Myndigheten eller kommunen ska efter undersökningen i ett särskilt beslut avgöra om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Beslutet ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan. Beslutet ska göras tillgängligt för allmänheten. Lag (2017:955).

Stöd i bedömningen

I 5 § Miljöbedömningsförordningen tydliggörs vad undersökningen ska utgå ifrån vid bedömning av om planen eller programmets genomförande kan antas ge upphov till betydande miljöpåverkan:

Vid en undersökning (enligt 6 kap 6 § miljöbalken) ska identifieringen av omständigheter som i det enskilda fallet talar för eller emot en betydande miljöpåverkan utgå från:

1. *i vilken utsträckning planen, programmet eller ändringen:*
 - a. *anger förutsättningar för verksamheter eller åtgärder när det gäller lokalisering, typ av verksamhet, storlek eller driftsförhållanden eller genom att fördela resurser,*
 - b. *har betydelse för de miljöeffekter som genomförandet av andra planer eller program medför,*
 - c. *har betydelse för att främja en hållbar utveckling eller för integreringen av miljöaspekter i övrigt, eller*
 - d. *har betydelse för möjligheterna att följa miljölagstiftningen.*
2. *miljöproblem som är relevanta för planen, programmet eller ändringen,*
3. *de sannolika miljöeffekternas och det påverkade områdets utmärkande egenskaper,*
4. *I vilken utsträckning det går att avhjälpa de sannolika miljöeffekterna,*
5. *miljöeffekternas gränsöverskridande egenskaper,*
6. *miljöeffekternas omfattning,*
7. *riskerna för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter,*
8. *det påverkade områdets betydelse och sårbarhet på grund av intensiv markanvändning, överskridna miljökvalitetsnormer, dess kulturvärden eller andra utmärkande egenskaper i naturen, och*
9. *påverkan på områden eller natur som har erkänd skyddsstatus nationellt, inom Europeiska unionen eller internationellt.*

Metod för undersökningen

Studien har genomförts i enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer och har följt 5 § i miljöbedömningsförordningen. Denna paragraf tydliggör de kriterier som undersökningen bör baseras på för att bedöma om genomförandet av en plan eller ett program kan förväntas orsaka betydande miljöpåverkan. En checklista har använts som hjälp i arbetet med bedömningen för att tydliggöra vilka aspekter som särskilt har bedömts i undersökningen.

Sammanvägd bedömning om betydande miljöpåverkan

Planen bedöms med stöd av nedanstående checklista inte medföra betydande miljöpåverkan vilket medför att ingen strategisk miljöbedömning kommer att upprättas enligt miljöbalken 6 kap 3 §. Huvudmotiv för varför betydande miljöpåverkan inte antas är:

- Energiplanen är och har främst en strategisk, målsättande roll med åtgärder av övergripande karaktär. Varken fysiska eller ekonomiska förutsättningar för verksamheter och åtgärder som enligt miljöbalken ska antas innebära betydande miljöpåverkan beskrivs.
- Energiplanen bedöms i huvudsak bidra till positiva miljöeffekter där den har störst positiv effekt för energi och klimat.
- Planens genomförande medför inte ökade risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor.
- Skyddade områden med nationell eller internationell status påverkas inte negativt.

Planen ställer sig positiv till etablering av viss verksamhet som medför att mark tas i anspråk. Det gäller ny kärnkraft, nya kraftledningar samt i vissa fall solparker. Planen pekar dock inte ut specifika platser där lokaliseringen kan bedömas eller miljöpåverkan utredas. Ett undantag är kärnkraft, där planen pekar ut ett område intill befintlig anläggning vid Forsmark som möjligt för ny kärnkraft. Denna lokalisering är dock redan förankrad och miljöbedömd i detaljplan.

En eventuell etablering av ny kärnkraft eller kraftledningar kommer att föregås av en tillståndsprocess där säkerhet och påverkan på människa och miljö kommer att utredas och anläggningen anpassas till områdets förutsättningar och gällande regelverk. Även solparker kommer att miljöbedömas i den mån de bedöms ge upphov till betydande miljöeffekter. Därför bedöms inte antagandet av denna plan förändra möjligheten att etablera nya verksamheter inom kommunen och därmed uppstår ingen ytterligare påverkan på människa eller miljö till följd av nya verksamheter till följd av denna energiplan.

Undersökning om betydande miljöpåverkan

Kommunens ställningstagande om att planen inte antas medföra betydande miljöpåverkan redovisas i tabell 3 och 4.

Tabell 3: Kriteriemall för strategisk miljöbedömning.

Vid "ja" på följande 3 frågor innebär planen alltid en betydande miljöpåverkan och en strategisk miljöbedömning krävs.	Ja	Nej
Påverkar planen ett Natura 2000-område så att tillstånd krävs enligt MB 7 kap 28a §?		x
Anger planen/programmet förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen?		x
Innebär planens genomförande betydande miljöpåverkan? (Ställningstagande utifrån checklistan)		x

Övergripande bedömningsområden	Ingen påverkan	Negativ påverkan	Positiv påverkan	Kommentar
Globala mål, Agenda 2030			Mål 7, 13, delvis mål 9 och 11.	Tydlig inriktning för mer grön energiförsörjning för Sverige och lokalt, samt energibesparing. Viss påverkan för industri och samhälle.
Nationella miljömål			Begränsad klimatpåverkan	Endast klimatmål bedöms påverkas betydande av planen.
Regionala miljömål			Minskad klimatpåverkan (transporter)	Laddstation för elbussar skulle bidra till målet att 100 procent av Region Uppsalas fordonsflotta ska vara fossiloberoende.
Nationella planer	X			Ej aktuellt
Regionala planer	X			Ej aktuellt
Översiktsplaner			X	Energiplan överensstämmer med gällande ÖP och utgör ett underlag för kommande tematiska tillägg till översiktsplan gällande energi.
Övriga kommunala policys, planer och program	X			Ej aktuellt
Riksentressen	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Kulturvärden	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Naturvärden	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Sociala värden			X	Trygghetspunkter säkerställer vissa grundläggande behov till alla medborgare vid kris.
Ekosystemtjänster och rekreation	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen.
Materiella värden			X	Planen medför effektivisering och underhåll av kommunens fastigheter avseende energiförbrukning vilket förlänger materiella livstiden.
Risker för människors hälsa eller för miljön	X			Risker finns kopplade till ny energiproduktion men dessa hanteras inom tillståndsprövning.
Vatten	X			Ingen påverkan då ingen ny mark pekas ut i planen. Beroende på teknik och lokalisering av kärnkraft kan kylvatten påverka vattenkvalitet lokalt, men detta hanteras inom tillståndsprövning.
Luft	X			Ingen påverkan då ingen ny mark eller specifik teknik pekas ut i planen.
Mark	X			Ökad energitillgång medför och möjliggör för mer byggnation. Ställningstagande kring solparker ger effektivisering av markanspråk jämfört med nollalternativ. Dock ingen direkt påverkan.
Klimatförhållanden (lokalt)			X	Verkar för ökad produktion av fossilfri el, ökad distribution samt energieffektivisering av kommunens byggnader.

Infrastruktur			X	Planen verkar för ökad elinfrastruktur vad gäller produktion och transmission. Verkar för ökad laddinfrastruktur för buss.
---------------	--	--	---	---

	Ja	Nej
Behöver ytterligare undersökningar/analyser genomföras?		X

Metod

I kapitlet nedan beskrivs de metoder som används inom ramen för upprättande av underlaget för energiplanen. Arbetet med planen har skett i nära samarbete med Östhammars kommuns utpekade personer främst inom Samhällsbyggnadskontoret.

Nulägesanalys

Statistiken som ligger till grund för nulägesanalysen utgörs av statistik från SCB, Emissionsdatabasen och egen statistik och underlag från Östhammars kommun.

Kommunens energianvändning och tillförsel har kartlagts utifrån 2023 års statistik. Statistiska Centralbyråns, SCB, statistikdatabas för Kommunal och regional energianvändning använts för sammanställning av energianvändning.

Vissa värden döljs i SCB:s statistik av sekretesskäl, exempelvis när antalet aktörer är få. Det, tillsammans med den osäkerhet som introduceras med SCB:s framtagande av statistiken, gör att presenterad energistatistik främst ska ses som trender över tid och storleksordningar snarare än att siffrorna exakt överensstämmer med verkligheten.

I SCB:s användarhandledning⁴ beskrivs hur data har tagits fram och vad olika begrepp betyder. SCB kategoriserar energianvändningen i olika sektorer baserat på SNI-koder.⁵ Användarhandledningen beskriver även vilka SNI-koder som ingår i respektive sektor. De SNI-koder som används för att presentera energianvändningen av energi presenteras i Tabell 2.

Tabell 2: SCB:s kategorisering av olika sektorer⁶.

Kategori	Vad ingår?
Jordbruk, skogsbruk, fiske	[SNI 01-03]
Industri, byggverksamhet	Tillverkningsindustrin och utvinning av mineral [SNI 05-33], samt då det gäller el även byggverksamhet [SNI 41-43]. Det är endast under industrikategorin som stenkol och koks ingår.
Offentlig verksamhet	Offentlig förvaltning och försvar [SNI 84], Utbildning, forskning och utveckling [SNI 72,85], Hälso- och sjukvård, sociala tjänster [SNI 75, 86-

⁴ Kommunal och regional energistatistik 2022 användarhandledning
https://www.scb.se/contentassets/37ec814f01fc4f2ca64ab621d13203ec/anvandarhandledning-2022-version_1.0.pdf Hämtad 2025-02-11

⁵ Standard för svensk näringsgrensindelning, SNI, används för att klassificera företag och arbetstillfällen efter vilken verksamhet de bedriver.

⁶ Vanliga frågor och svar om Kommunal och regional energistatistik [Vanliga frågor och svar om Kommunal och regional energistatistik](#) Hämtad 2025-02-11

	88], Kultur, nöje och fritid [SNI 90-93], Gatu- och vägbelysning, Vattenverk [SNI 36.001-36.002], Avfallshantering, avloppsrening, återvinning, sanering och renhållning [SNI 37, 38, 39].
Transporter	Oljeleveranser till tankställen, Järnvägstransport och kollektivtrafikverksamhet [SNI 49.1-49.2, 49.31]
Övriga tjänster	Elförsörjning av kontor, lager och dylikt [SNI 35.1], Gasförsörjning (distribution av gasformiga bränslen via rörnät) [SNI 35.2], Försörjning av värme och kyla [SNI 35.3], Parti- och detaljhandel [SNI 45-47], Hotell- och restaurang-verksamhet [SNI 55, 56], Magasinering och stödtjänster till transporter [SNI 49.32-52], Post och kurirverksamhet [SNI 53], Finans- och försäkrings-verksamhet [SNI 64-66], Fastighetsförvaltning [SNI 68.1-68.32], Uthyrning, leasing, databehandling och andra företagstjänster [SNI 69-71, 73-74, 77-82, 97-98], Annan serviceverksamhet [SNI 94-96, 99], Informations- och kommunikationsverksamhet [SNI 58-63].
Småhus	
Flerbostadshus	
Fritidshus	

En fullständig lista över bränslen inom respektive bränslegrupp återfinns i SCB:s användarhandledning. Exempel på bränslen i respektive bränslegrupp är:

- Flytande icke förnybara: Dieselbränsle, bensen, eldningsolja, avfallsolja, fotogen, m.fl.
- Fasta icke förnybara: Stenkol, koks, kärnbränsle, petroleumkoks, torv och torvbriketter, m.fl.
- Gas icke förnybar: Gasol (propan och butan), naturgas, blandgas, metan, bränngas, m.fl.
- Flytande förnybara: E85, etanol, ED95, FAME, ETBE, HVO, avlutar, bioolja, metanol, paraffinolja, m.fl.
- Fasta förnybara: Trädbänsle, flis, bark, ved, spån, briketter, pelletar och träpulver, m.fl.
- Gas förnybar: Biogas, deponigas, rötgas.

För växthusgasutsläpp har SMHI:s emissionsdatabas använts⁷. SMHI nyttjar top-down-perspektiv där emissioner bryts ned från en nationell totalemission till läns- och kommunnivå med hjälp av statistik, geografiska data med mera. Metod- och kvalitetsbeskrivningen beskriver hur emissioner har beräknats för varje sektor. Dokumentet beskriver bland annat hur utsläpp allokeras ut på kommuner/regioner. Utsläppen mäts i koldioxidekvivalenter, vilket innebär att även andra växthusgaser inkluderas. SMHI emissionsdatabasen kategoriserar växthusgasutsläpp enligt Tabell 3.

Tabell 3. Emissionsdatabasens kategorisering av växthusgasutsläpp⁸.

Kategori
Arbetsmaskiner
Avfall (inkl. avlopp)
Egen uppvärmning av bostäder och lokaler
El och fjärrvärme
Industri (energi + process)
Jordbruk
Produktanvändning (inkl. lösningsmedel)
Transporter
Utrikestransporter

⁷ SMHI:s Nationella emissionsdatabasen [Nationella emissionsdatabasen](#) Hämtad 2025-02-11

⁸ SMHI:s Nationella emissionsdatabasen [Nationella emissionsdatabasen](#) Hämtad 2025-02-11

Framtidsanalys

Följande avsnitt beskriver metoden för framtidsanalysen som genomfördes för att få en helhetsbild av kommande utveckling och mål inom olika sektorer i kommunen. Metoden innefattar dialog och intervjuer med relevanta intressenter, sammanställning av framtidsplaner samt utvärdering och analys av insamlad information.

Dialog och intervjuer

För att skapa en helhetsbild med lokal förankring genomfördes intervjuer med följande intressenter:

- **Kommunen:** Personer inom olika befattningar och avdelningar, såsom beredskap/säkerhet, näringsliv, samhällsbyggnad och teknik/fastighet.
- **Region Uppsala:** intervju med fokus på näringsliv och transportutveckling.
- **Nätägare:** Lokalnät (Upplands Energi, Vattenfall Eldistribution), regionnät (Vattenfall Eldistribution) och Svk (transmissionsnät).
- **Näringslivet/industrin:** Företrädare för olika sektorer och som bedöms ha ett ökat behov av energi i framtiden.

Syftet med dessa intervjuer var att få en överblick över kommande utveckling inom sektorerna industri, transport samt bostäder, service och offentlig verksamhet samt huruvida energisystemet underbygger denna utveckling.

Sammanställning av framtidsplaner

Framtidsplanerna samlades in från nätägare, kommunen samt industri- och näringslivsaktörer genom nätutvecklingsplaner, styrdokument och offentligt kommunicerade planer. Målet var att skapa en grund för vidare analys genom att sammanställa informationen uppdelat på baserat på sektor och typ av utvecklings (behov, produktion, elnät).

Utvärdering och analys

Genom att betrakta den insamlade informationen kunde relevanta slutsatser dras samt framtida utmaningar och möjligheter identifieras. Slutsatserna baseras på vår erfarenhet av energiplanering och energiscenarier.

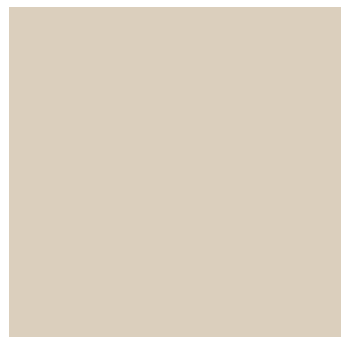
Miljöbedömning

Miljöbedömningen har utgått från Energimyndighetens checklista för miljöbedömning av Energiplaner.

I ett första steg bedömdes planen inte medföra sådana förutsättningarna för att bedriva några verksamheter eller vidta åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen och bedömdes därför inte per automatik kräva miljöbedömning med framtagande av miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

I ett andra steg gjordes en undersökning av om planens genomförande riskerar leda till betydande konsekvenser för människa eller miljö, utifrån Energimyndighetens checklista för miljöbedömning. Denna bedömning utfördes i form av en workshop och leddes av en miljökonsult med lång erfarenhet av strategisk miljöbedömning och som inte varit inblandad i framtagandet av planen. I workshopen medverkade dels representanter från kommunen, dels de konsulter som tagit fram Energiplanen. Resultatet av workshopen var att planen inte bedöms medföra betydande miljöpåverkan.

I ett tredje steg har kommunen fastställt i ett särskilt beslut att genomförandet av Energiplanen inte antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Lokala ordningsföreskrifter

Östhammars kommun

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2026-03-10 och §
Ersätter tidigare version	Kommunfullmäktige 2025-04-22, § 49
Dokumentansvarig	Samhällsbyggnadschef

Innehållsförteckning

Lokala ordningsföreskrifter gällande användning av offentlig plats	2
Om de lokala ordningsföreskrifterna	2
Kungörelse och möjlighet till överklagan	2
Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde	2
Lastning	3
Schaktning, grävning m.m.	3
Störande ljud och buller	3
Containrar, byggställning och bod	3
Markiser, flaggor och skyltar	3
Högtalarutsändning	4
Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor	4
Luftvapen	4
Förtäring av alkohol	4
Brukande av lustgas	4
Camping	4
Insamling av pengar	5
Hundar	5
Affischering, reklam mm.	5
Tillgänglighet och framkomlighet	6
Växtlighet från tomt	6
Avgift för användning av offentlig plats	6
Överträdelse av lokala ordningsföreskrifter	6

Lokala ordningsföreskrifter gällande användning av offentlig plats

Om de lokala ordningsföreskrifterna

Östhammars kommun föreskriver följande med stöd av 1 § förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617).

Dessa föreskrifter träder i kraft 2026-04-27 och tidigare antagna lokala ordningsföreskrifter i Östhammars kommun beslutade av kommunfullmäktige 2025-04-22 § 49 upphör att gälla.

Kungörelse och möjlighet till överklagan

Kungörelse enligt kommunallagen innebär att kommunen offentliggör beslut som ska göras kända för allmänheten. Besluten tillkännages genom att protokollet publiceras på kommunens officiella anslagstavla senast andra dagen efter att det har justerats. Kungörelsen gör det möjligt för allmänheten att ta del av beslutet och information om hur det kan överklagas. Tillkännagivandet finns tillgängligt på anslagstavlan under överklagandetiden, som är tre veckor från den dag då kungörelsen publiceras. Överklagande av beslut ska lämnas in till förvaltningsrätten.

Föreskrifternas innehåll och tillämpningsområde

1 § Grundläggande bestämmelser om allmän ordning och säkerhet på offentlig plats finns i 3 kap. ordningslagen (SFS 1993:1617).

Dessa lokala ordningsföreskrifter innehåller ytterligare bestämmelser om hur den allmänna ordningen i Östhammars kommun ska upprätthållas.

2 § Föreskrifterna är tillämpliga på alla platser inom kommunen som är offentlig plats enligt 1 kap. 2 § första stycket 1–4 ordningslagen om inte annat anges.

3 § Vid tillämpningen av 3 kap. ordningslagen och dess föreskrifter ska med stöd av 1 kap. 2 § andra stycket ordningslagen följande områden jämföras med offentlig plats (bilaga 1, denna föreskrift):

1. Kommunala badplatser (namngivna)
2. Lekplatser (namngivna)
3. Idrotts- och sportplatser inkl. utegym (namngivna)
4. Särskilt iordningsställda platser för friluftsliv och rekreation (namngivna)
5. Allmänna begravningsplatser (namngivna).
6. Skolgårdar och förskolegårdar på andra tider än beslutade verksamhetstider
7. Vattenområde som får överbyggas enligt detaljplan

För områden som kommunen upplåter till torghandel gäller också kommunens föreskrifter om torghandel.

1. Torghandelsföreskrifter i Östhammars kommun

4 § Innan polismyndigheten fattar beslut om tillstånd enligt 2 kap. 1-4 §§ ska kommunen ges tillfälle att yttra sig enligt 3 kap. 2 § ordningslagen.

Lastning

5 § Vid lastning, forsling, lossning och annan hantering ska den som ansvarar för åtgärden göra vad som behövs för att undvika att allmänheten utsätts för tillfälliga olägenheter genom damm, spill eller dålig lukt.

Avlastning och uppläggning av gods får inte ske så att brandposter, brandsläckningsutrustning, utrymningsvägar och parkeringsplatser för personer med funktionsvariation eller andra tillgänglighetsanordningar blockeras eller att räddningstjänstens arbete hindras.

Schaktning, grävning m.m.

6 § Den som är ansvarig för upptagande av grus, jord eller sand, tippning av fyllnadsmassor, schaktning, grävning eller annat liknande arbete ska se till att det sker på ett sådant sätt att allmänheten utsätts för minsta möjliga olägenhet.

Grävtillstånd krävs för schakt i allmän platsmark inom detaljplanelagt område. Schaktning och utfyllnad kan kräva marklov.

Störande ljud och buller

7 § Arbete som orsakar störande buller för personer på offentliga platser, t.ex. stenkrossning, pålning och nitning får inte äga rum mellan klockan 22.00 och klockan 07.00 utan polismyndighetens tillstånd. Sådant arbete kan kräva anmälan eller tillstånd enligt miljöbalken.

Containrar, byggställning och bod

8 § Tillstånd krävs från polismyndigheten för uppställande av objekt såsom containrar, säckar för byggmaterial eller andra objekt med likvärdig funktion på offentlig plats.

Ägaren, eller den som är i ägarens ställe, till sådana objekt som nämns ovan som ska ställas upp på en offentlig plats, är skyldig att tydligt markera objektet med ägarens eller brukarens namn, adress och telefonnummer.

Vid utplacering av sådana objekt ska brandskyddsaspekter beaktas. Vidare ska särskild hänsyn tas till framkomligheten för gång- och cykeltrafik.

Ovanstående gäller även för byggställning och bod.

Uppställning av container kräver bygglov om det inte gäller uppställning under kort tid.

Markiser, flaggor och skyltar

9 § Markiser, flaggor och skyltar får inte sättas upp så att de skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,30 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,50 meter. Fast monterad utstickande skylt ska inte sättas upp så att den sticker ut på lägre höjd än 3,50 m över gångbana. Anordning som medger uppsättning av anslag kan kräva bygglov. I den mån bygglov har beviljats framgår av detta hur anordningen ska placeras.

Banderoller, skyltar, gatupratrare, dekorationer och reklamanordningar får inte sättas upp på vägområde/trottoar avsedd för oskyddade trafikanter. Tillstånd från polismyndighet krävs om sådana anordningar sätts upp över eller på ett sådant sätt att de vetter mot offentlig plats.

Högtalarutsändning

10 § Information, reklam, propaganda eller andra budskap som riktar sig till personer på offentliga platser får inte ske genom högtalare eller liknande utan tillstånd av polismyndigheten.

Fyrverkeri och andra pyrotekniska varor

11 § All användning av pyrotekniska varor på offentlig plats eller därmed jämställd plats kräver tillstånd av polismyndigheten.

Vad som sägs i första stycket gäller inte från kl. 17.00 på påskafton, valborgsmässoafton och nyårsafton samt därpå följande dag till kl. 01.00.

Ytterligare regler för användande av pyrotekniska varor finns i 3 kap. 7 § ordningslagen.

Luftvapen

12 § Luftvapen, fjädervapen, paintballvapen samt motsvarande vapen som avses i 2 kap 1 § 2 stycket vapenlagen får inte användas inom offentlig plats eller därmed jämställd plats.

Förtäring av alkohol

13 § Spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får inte förtäras inom följande områden, inklusive tillhörande p-platser, gångstråk, skol- och förskolegårdar:

- Alunda - se karta bilaga 1
- Gimo - se karta bilaga 2
- Östhammar - se karta bilaga 3
- Österbybruk - se karta bilaga 4
- Öregrund - se karta bilaga 5

Brukande av lustgas

14 § Brukande av lustgas i berusningssyfte är förbjudet på all offentlig plats inom Östhammars kommun.

Camping

15 § Inom detaljplanelagt område får camping endast ske inom följande områden:

- Hargshamn - se karta bilaga 6
- Östhammar - se karta bilaga 7
- Österbybruk - se karta bilaga 8
- Öregrund - se karta bilaga 9 *
- Gräsö - se karta bilaga 10
- Sunnanö - se karta bilaga 11

*) Gäller endast i samband med midsommar och Roslagsloppet.

Inom andra detaljplanelagda områden får camping inte ske.

Insamling av pengar

16 § Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande på offentlig plats, om insamlingen inte utgör led i tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen sker i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:

- Alunda - se bilaga karta 12
- Gimo - se bilaga karta 13
- Östhammar – se bilaga karta 14
- Österbybruk - se bilaga karta 15
- Öregrund - se bilaga karta 16

Hundar

17 § Den som har hund i sin vård är skyldig att följa bestämmelserna i denna paragraf. Bestämmelserna är inte tillämpliga för ledarhundar, service- och signalhundar för funktionshindrade samt tjänstehundar.

Om tillsyn över hundar är i övrigt stadgat i lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Moment 1

Hundar får vistas på kommunala namngivna badplatser. Hundar är dock inte tillåtna att bada eller vistas i vattenområdet under perioden 1 maj – 30 september och ska alltid hållas kopplade. Ägare eller tillsynsperson ansvarar för att hunden hålls under kontroll och inte stör andra besökare.

Affischering, reklam mm

18 § Affischer, annonser, klistermärken, projicerade eller schablonmålade budskap eller liknande anslag får inte utan tillstånd av polismyndigheten sättas upp på sådana husväggar, staket, stolpar, kabelskåp eller liknande som vetter mot eller utgör del av offentlig plats. Utfärdat polistillstånd är giltigt endast tillsammans med skriftligt medgivande från ägare till fastighet eller anläggning som nyttjas.

Tillstånd av polismyndigheten behövs inte för att sätta upp anslag på tavlor, pelare eller andra liknande anordningar som är avsedda för detta ändamål. Inte heller krävs tillstånd av polismyndigheten för näringsidkare att sätta upp annonser och andra tillkännagivanden på byggnad där rörelsen bedrivs och som rör rörelsen.”

Tillgänglighet och framkomlighet

19 § Den som nyttjar offentlig plats ska säkerställa att gällande tillgänglighetskrav är tillgodosedda och att brandposter, brunnar, avstängningsventiler, P-automater, nedstigningsschakt, kopplingsskåp, offentlig belysning, trafikmärken, trafiksignaler och dylikt inte blockeras eller är övertäckta.

Framkomligheten för utryckningsfordon får inte hindras vid nyttjande av offentlig plats.

Växtlighet från tomt

20 § För att inte hindra framkomlighet för trafikanter får växtlighet på tomt inte skjuta ut över gång- eller cykelbana på lägre höjd över marken än 2,80 meter, eller över en körbana på lägre höjd över marken än 4,80 meter.

Träd och buskar ska beskäras i den mån grenarna sträcker sig över gång- eller körbanan under de höjder som sagts i första stycket.

Avgift för användning av offentlig plats

21 § För användning av offentlig plats och område som kommunen jämställt med sådan plats har kommunen, enligt avgiftslagen (1957:259), rätt att ta ut en avgift enligt de grunder som beslutats av kommunfullmäktige.

Överträdelse av lokala ordningsföreskrifter

22 § Den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot någon av dessa ordningsföreskrifter kan dömas till penningböter enligt 3 kap. 22 § andra stycket ordningslagen. I ordningslagen finns också bestämmelser om föreläggande och förverkande.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Alunda tätort, bilaga karta 1.

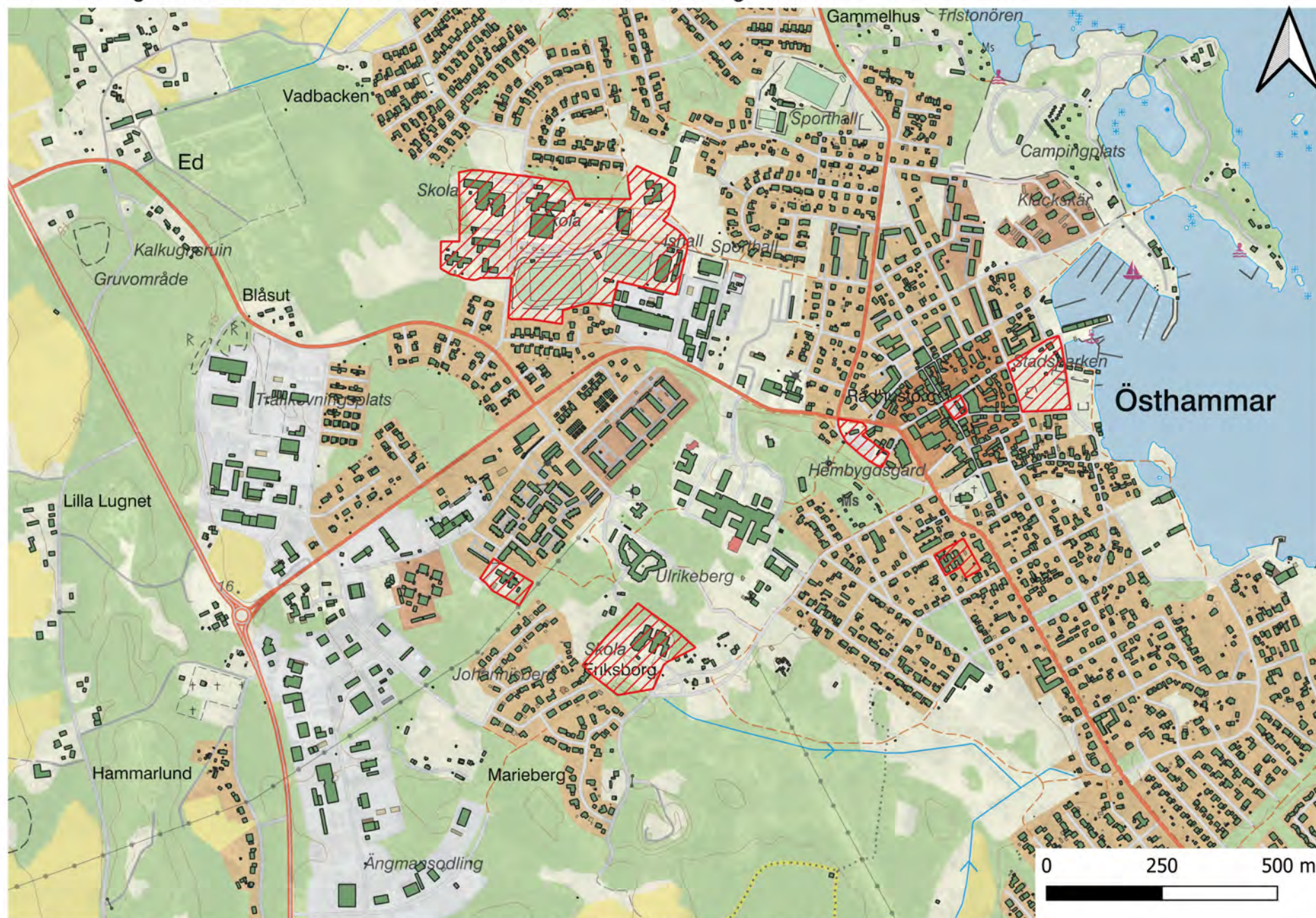
Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Gimo tätort, bilaga karta 2.

Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammars tätort, bilaga karta 3.

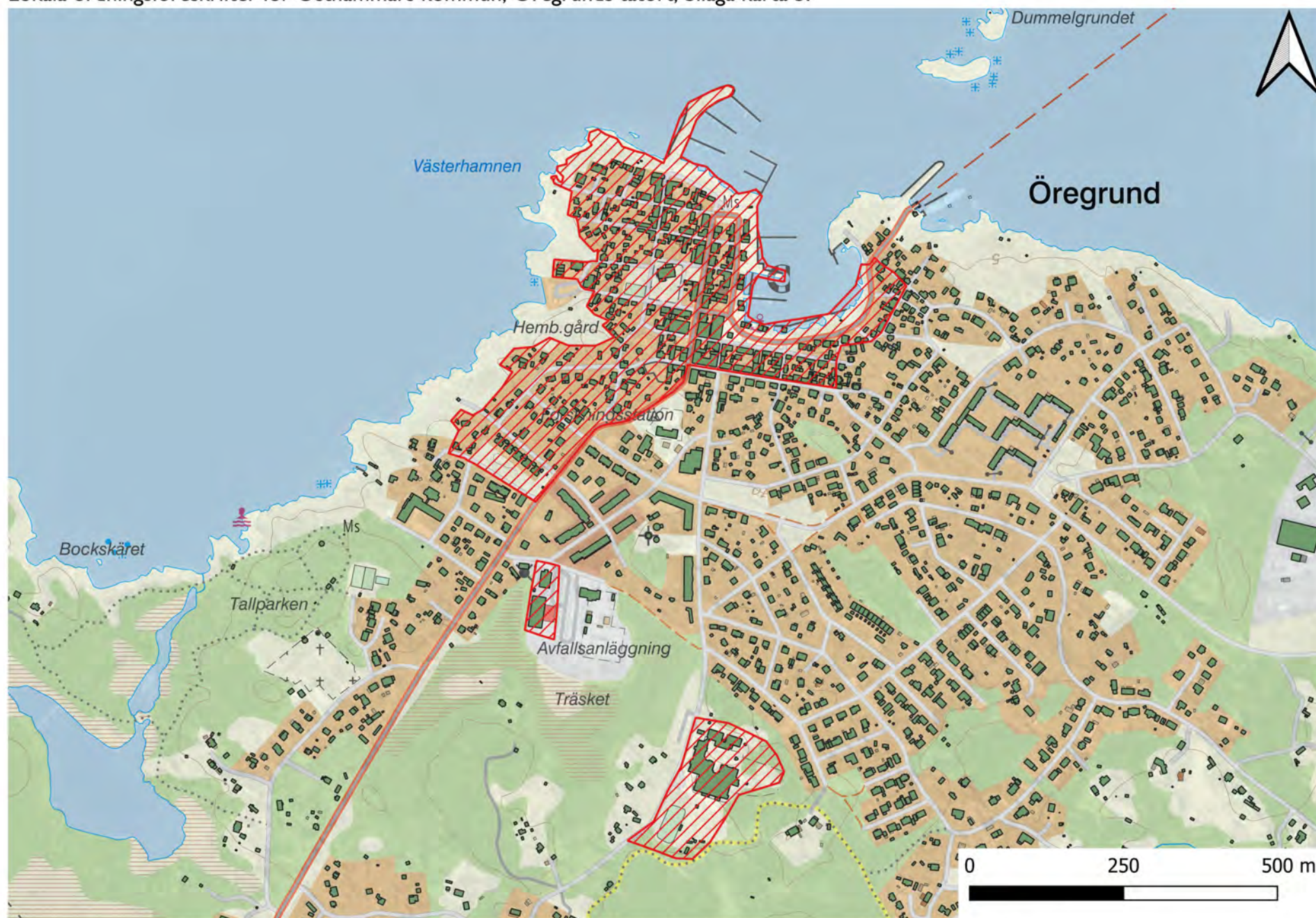
Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Österbybruk tätort, bilaga karta 4.

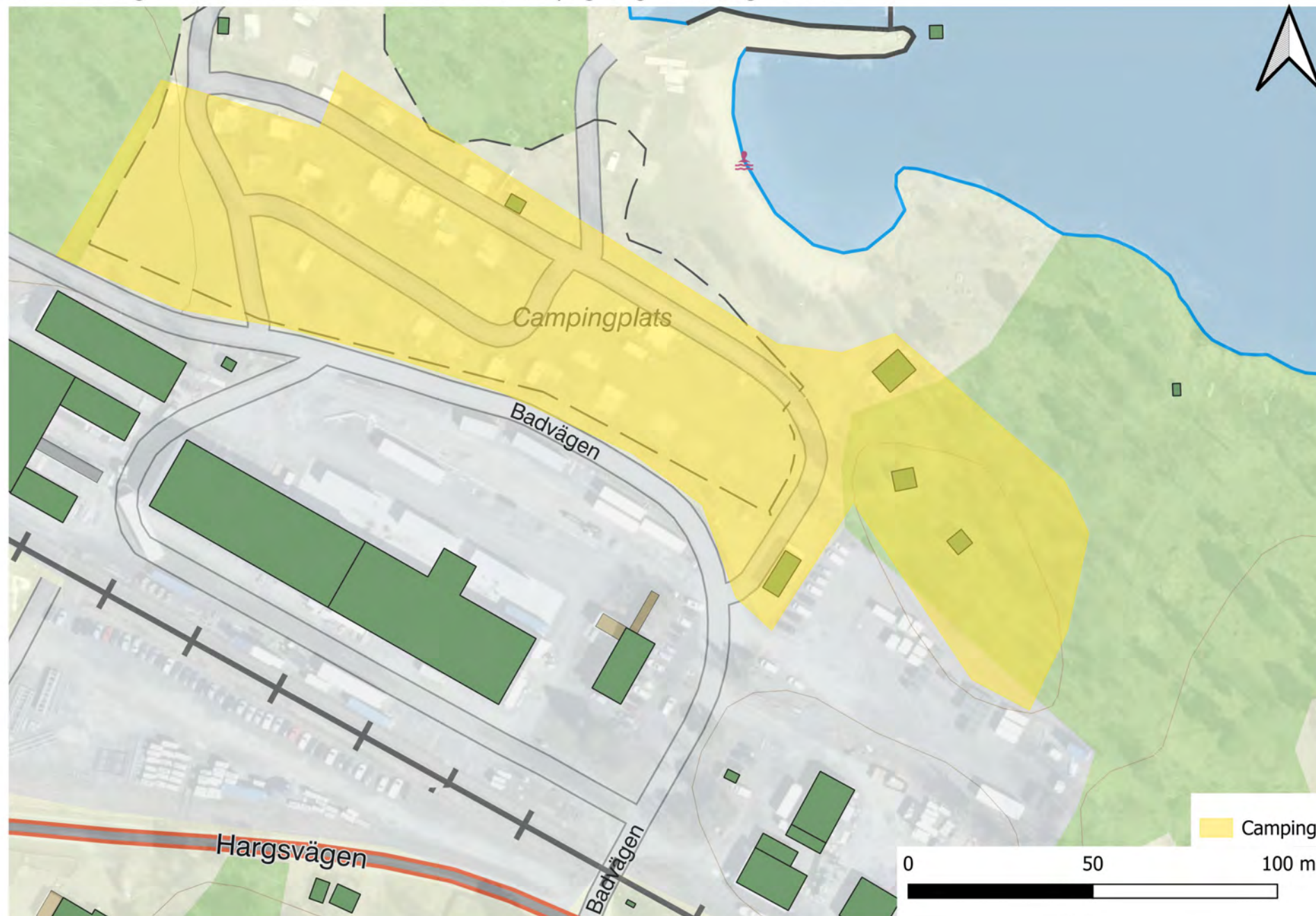
Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Öregrunds tätort, bilaga karta 5.

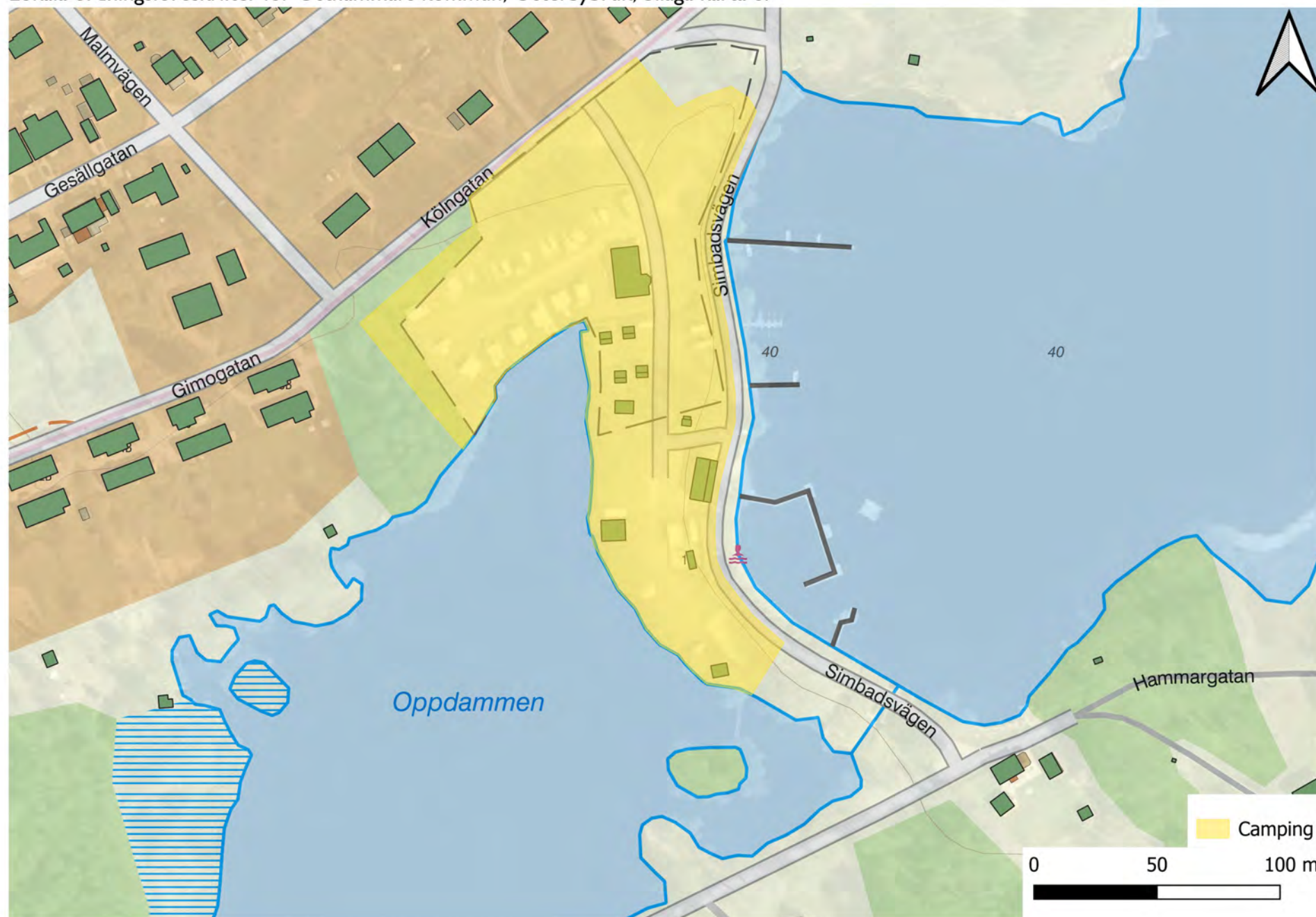
Område där inte spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 3,5 volymprocent får förtäras.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Hargshamn, bilaga karta 6.

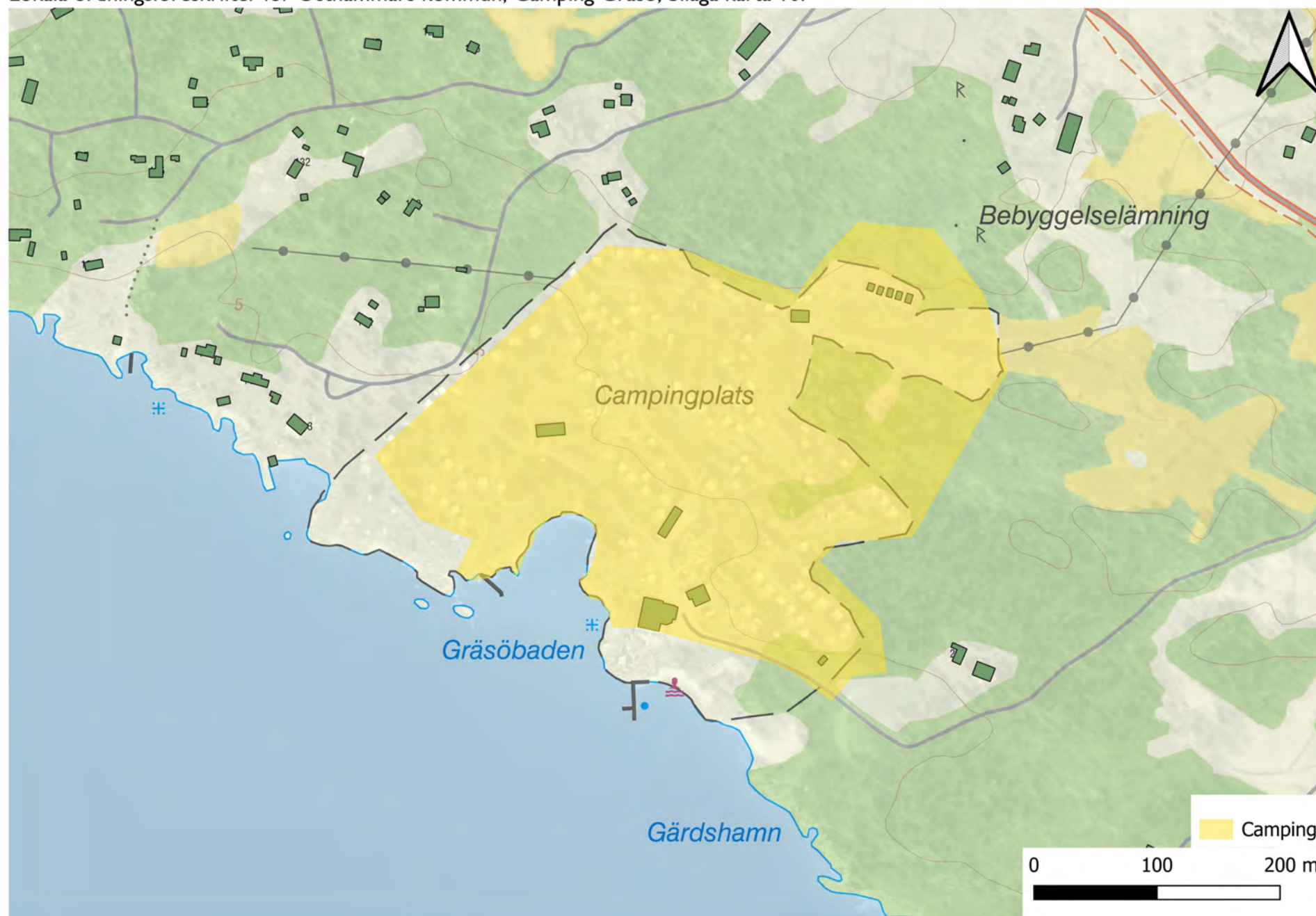
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Österbybruk, bilaga karta 8.

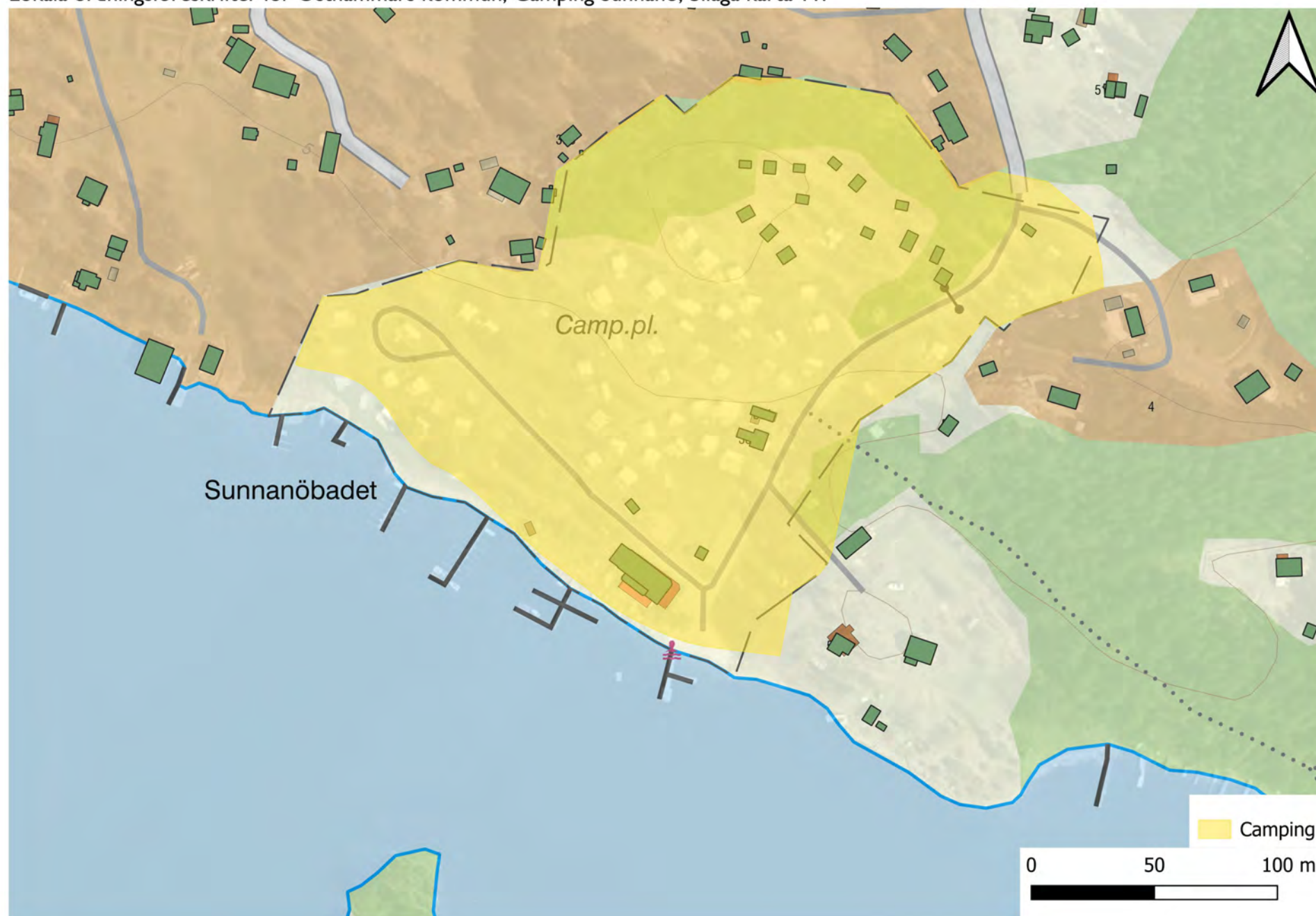
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Öregrund, bilaga karta 9

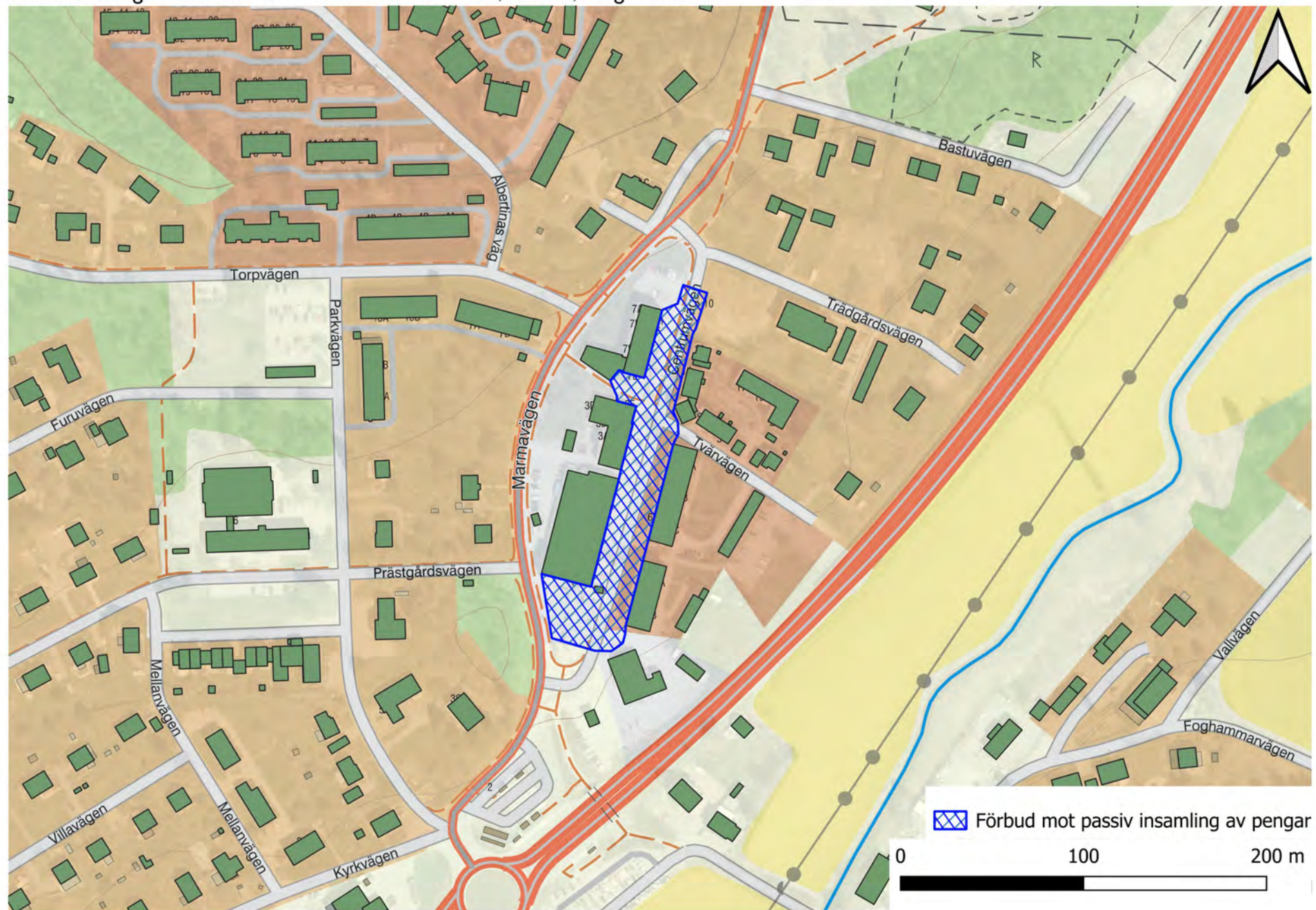
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Gräsö, bilaga karta 10.

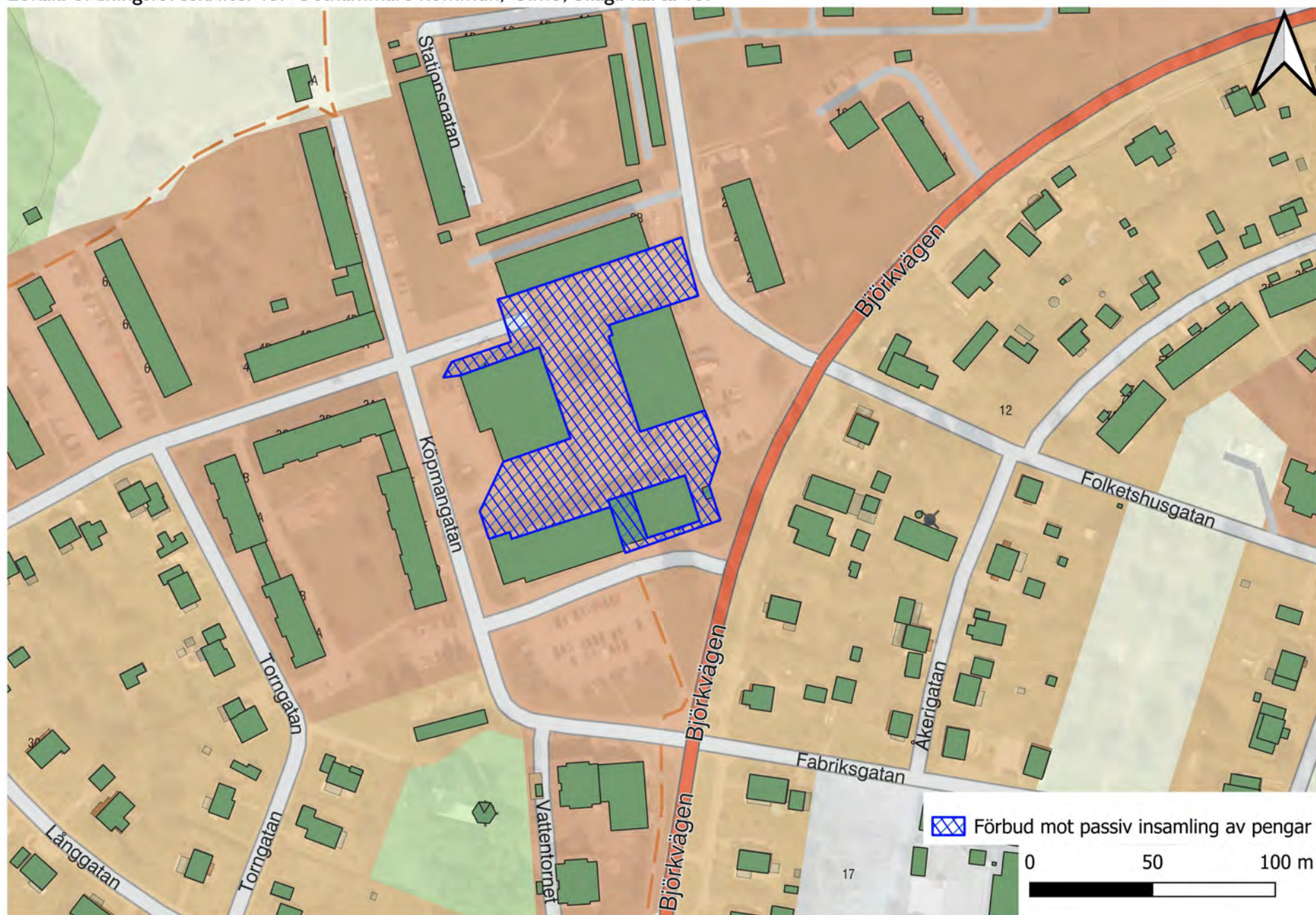
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Camping Sunnanö, bilaga karta II.

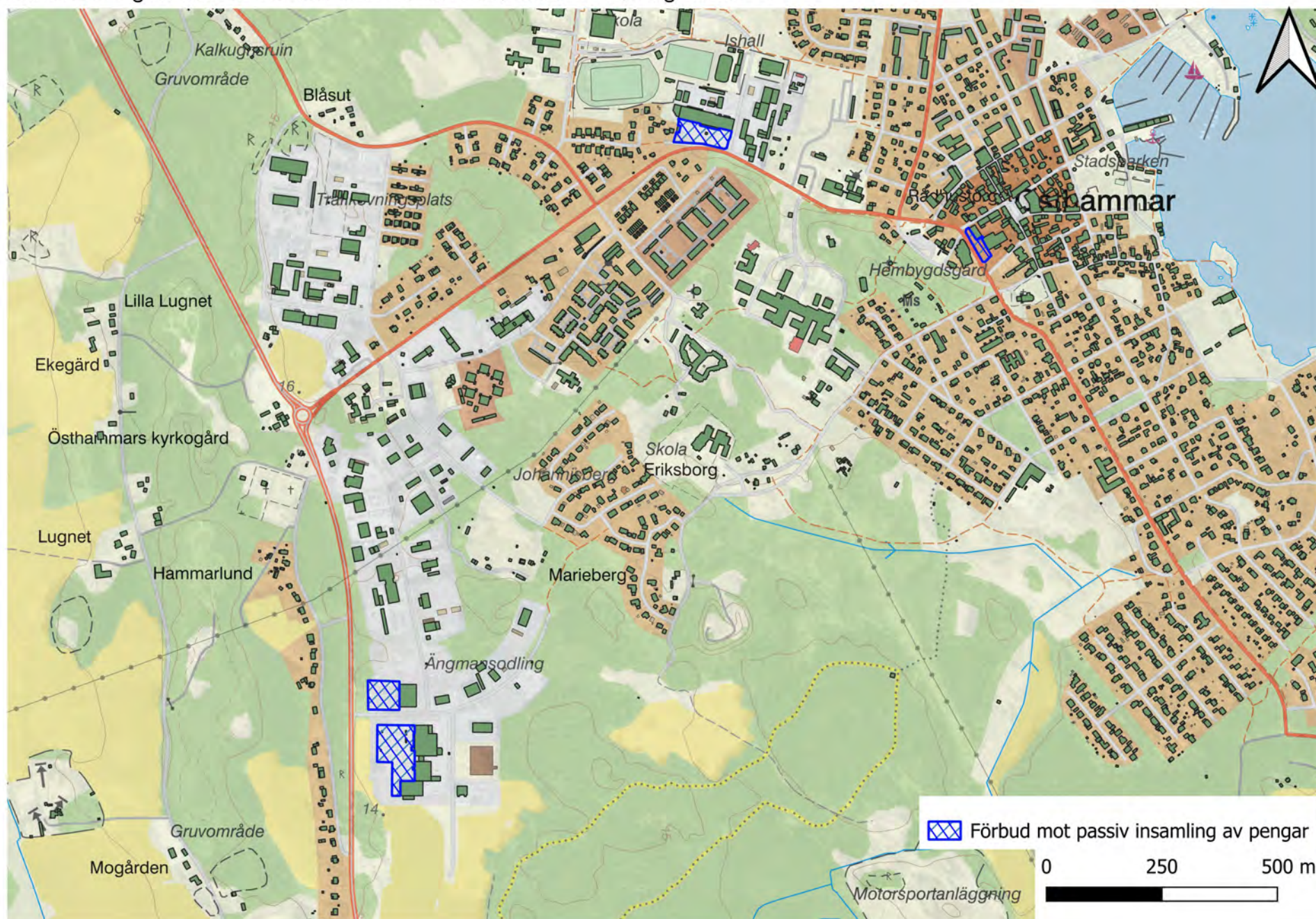
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Alunda, bilaga karta 12.

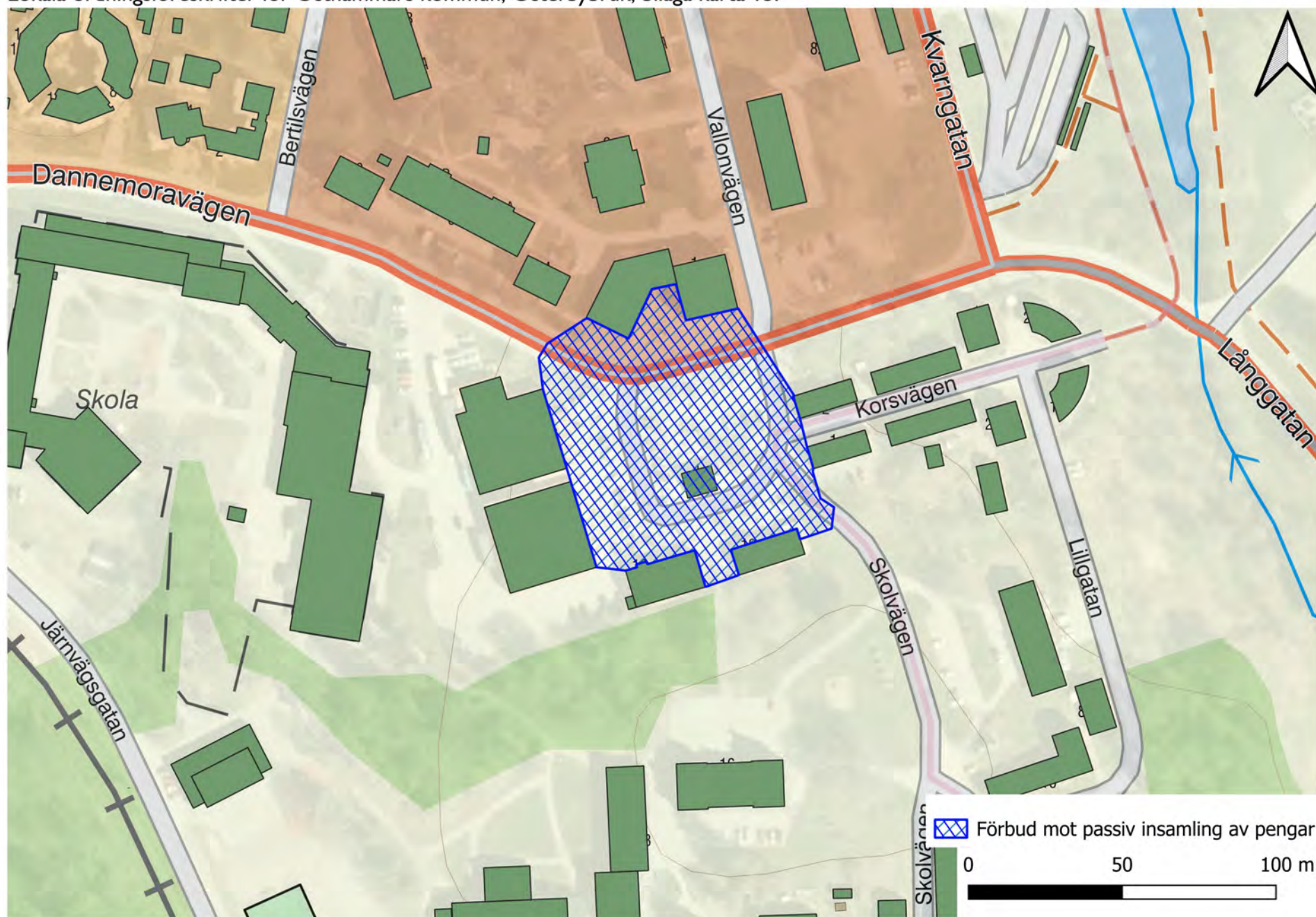
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Gimo, bilaga karta 13.

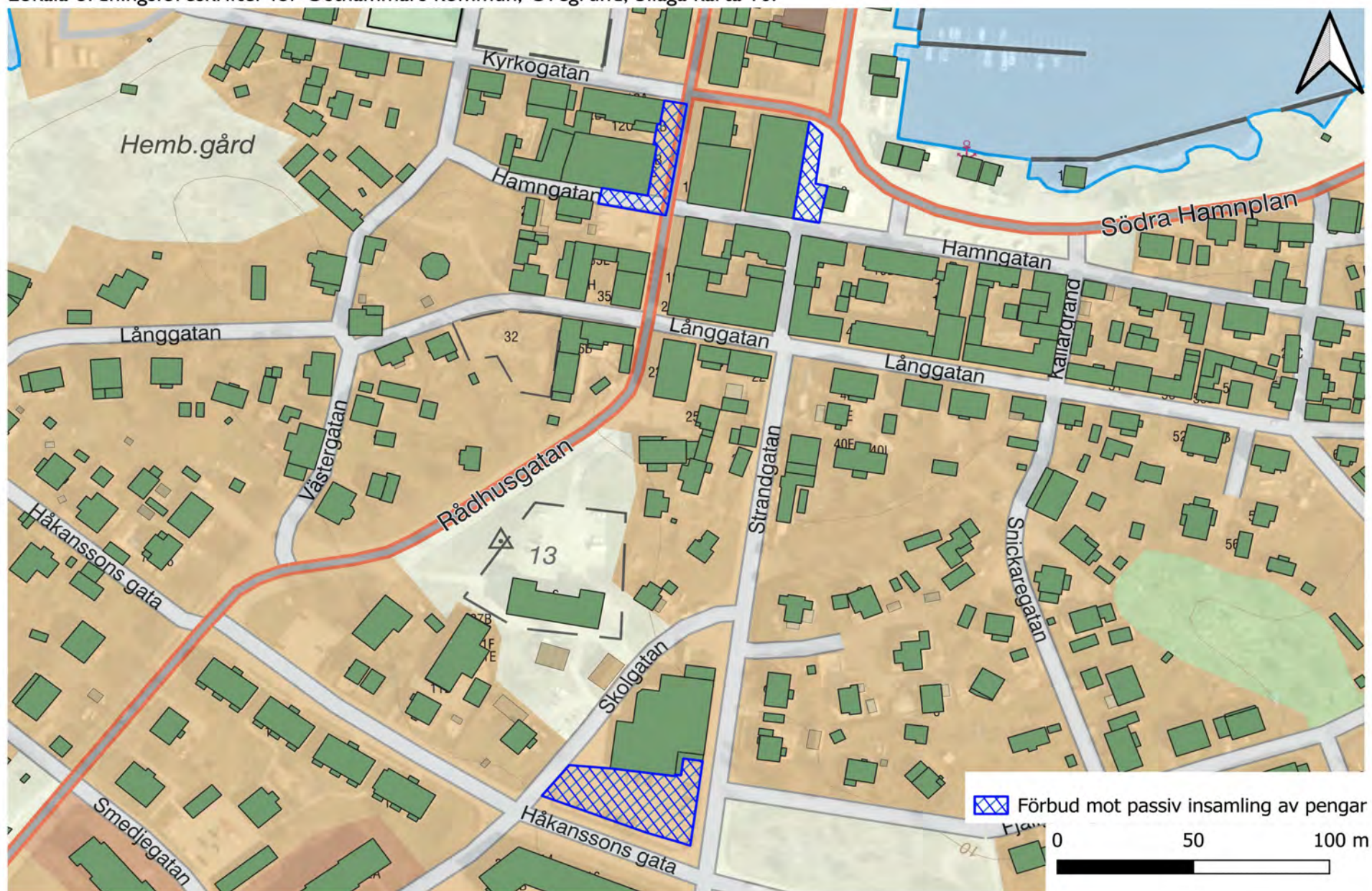
Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammar, bilaga karta 14.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Österbybruk, bilaga karta 15.

Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Öregrund, bilaga karta 16.

Begravningsplatser:

Skäfthammar kyrkogård

Hökhuvuds kyrkogård

Ekeby kyrkogård

Alunda kyrkogård

Films kyrkogård

Dannemora kyrkogård

Morkarla kyrkogård

Hargs kyrkogård

Valö kyrkogård

Börstils kyrkogård

Östhammars kyrkogård

Östhammars kyrkogård Hoppet

Öregrunds griftegård

Öregrunds kyrkogård

Gräsö kyrkogård

Forsmarks kyrkogård

Allmänna lekplatser:**Alunda:** Gnejsvägen

Torpvägen

Vällenbadet

Gimo: Björkparken

Blåbärsvägen

Hökvägen

Hargshamn: Badplatsen

Folketshusgatan

Norrskedika: Mariebergsvägen**Öregrund:** Fjällgatan

Gellmansgatan

Klockstapeln

Tallparken

Österbybruk: Arvid Lindmans väg

Bertilsvägen

Österbybruk: Blästergatan

Mossvägen

P A Tamms väg

Smältarvägen

Torgparken

Östhammar: Aprilvägen

Bigatan

Fasangatan

Krutudden

Roslagsvägen

Sjötorget

Skogsvägen

Vasaparken

Verkstadsvägen

Villagatan

Kommunala badplatser

Aspo 1

Aspo 3

Gimobadet

Hargshamnsbadet

Krutudden

Simbadet i Österbybruk

Sunnanöbadet

Tallparksbadet

Vällenbadet

Idrotts- och sportplatser

Försåkersvallen

Marmavallen

Korsängen

Idrottsgården Gimo

Gimo konstgräsplan

Öregrunds utegym

Öregrunds hockeyrink

Östhammars hinderbana

Östhammars utegym

Österbybruk multiarena

Österbybruk utegym

Österbybruks IP

Särskilt iordningsställda platser för

friluftsliv och rekreation

Grillkåtan vid Gimobadet

Tallparken

Kallerö

Aspo Naturreservat

Krutudden

Gräsö gård

Fyrskjeppsudden Öregrund

Surberget Öregrund

Gräsönbacken

Näsudden

Getabacken Östhammars

Gammelhus Östhammar

Björkparken Gimo

Stupet Alunda

Folkets park Österbybruk

Sågdammsparken Österbybruk

Gimo likboden

Östhammars kommun

Delvis upphävande av lokala ordningsföreskrifter

Beslut

Länsstyrelsen i Uppsala län upphäver 13 §, 14 §, 16 § och 17 § i Östhammar kommuns lokala ordningsföreskrifter (KS-2024-615).

Länsstyrelsen begär, med stöd av 2 § andra stycket förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelsen att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen (1993:1617), att detta beslut anslås på kommunens anslagstavla enligt 8 kap. 9–11 §§ kommunallagen (2017:725). Beslutet ska vara anslaget till och med den 9 juli 2025.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige i Östhammar kommun har den 22 april 2025, KF § 49, ändrat sina lokala ordningsföreskrifter. Av handlingarna framgår inte vilket datum den aktuella bestämmelsen träder i kraft.

Beslutet anmälades till Länsstyrelsen den 4 juni 2025.

Motivering till beslutet

En kommun får meddela de ytterligare föreskrifter för kommunen eller del av denna som behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats.

Med offentlig plats avses enligt ordningslagen

1. allmänna vägar,
2. gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål,
3. områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt
4. andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik.

En kommun kan under vissa förutsättningar föreskriva att vissa ytterligare platser ska jämsställas med offentliga platser när det gäller allmän ordning och säkerhet enligt ordningslagen och lokala ordningsföreskrifter.

Ordningsföreskrifter får inte angå förhållanden som redan är reglerade i ordningslagen eller annan författning eller som enligt lagen eller annan författning kan regleras på något annat sätt. Föreskrifterna får inte heller lägga onödigt tvång på allmänheten eller annars göra obefogade inskränkningar i den enskildes frihet.

I förarbetena till ordningslagen betonas vikten av att kommunerna bara meddelar sådana lokala föreskrifter som verkligen behövs. Alltför långtgående föreskrifter som saknar stöd i allmänhetens rättsmedvetande anses leda till att respekten för bestämmelserna undergrävs. Av domstolspraxis följer också att lokala ordningsföreskrifter inte får vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde, tidsmässig giltighet eller sakligt innehåll.

Lokala ordningsföreskrifter måste också ha ett sådant innehåll och vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem (RÅ 1992 ref. 75).

En kommuns beslut att anta, ändra eller upphäva lokala ordningsföreskrifter ska omedelbart anmälas till länsstyrelsen för prövning. Länsstyrelsen ska sedan upphäva en föreskrift som strider mot ordningslagen.

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Prövning av 14 § om brukande av lustgas

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Brukande av lustgas i berusningssyfte är förbjudet på all offentlig plats inom Östhammars kommun.

Ett grundläggande krav på ordningsföreskrifter är att dessa behövs för att upprätthålla den allmänna ordningen på offentlig plats. Av beslutet framgår inte på vilket sätt brukande av lustgas i berusningssyfte utgör ett problem i upprätthållandet av den allmänna ordningen. Högsta förvaltningsdomstolen har dock uttalat att en kommun är oförhindrad att i förebyggande syfte besluta olika ordningsföreskrifter avseende sådant som typiskt sett kan innebära

störningar. Det kan av den anledningen inte krävas av en kommun att den presenterar någon utredning till stöd för att föreskriften behövs (se HFD 2018 ref. 75). Länsstyrelsen bedömer att bruk av lustgas i berusningssyfte på offentlig plats är en sådan företeelse som typiskt sett kan innebära ordningsstörningar. Det saknas därmed skäl att upphäva föreskriften på den grunden att utredning saknas.

Av förarbeten framgår att det är angeläget att kommunerna noga prövar vilka bestämmelser som behövs liksom bestämmelsernas geografiska tillämpningsområde inom kommunen. Förbud eller påbud bör begränsas till att gälla endast för sådana områden där ett verkligt behov föreligger (se prop. 1992/93:210 s. 142). Det saknas vägledande praxis vad gäller ordningsföreskrifter som reglerar brukande av lustgas på offentlig plats. Av praxis som gäller förbud mot förtäring av alkoholdrycker framgår dock att sådana förbud inte bör omfatta samtliga offentliga platser inom en kommun, utan endast de platser där ett sådant förbud är särskilt motiverat från ordningssynpunkt, exempelvis området kring ett torg eller någon annan offentlig plats som är livligt trafikerad. Högsta förvaltningsdomstolen, tidigare Regeringsrätten, har av den anledningen ansett att det finns skäl att upphäva lokala ordningsföreskrifter om förbud mot förtäring av alkoholdrycker på all offentlig plats i en kommun (RÅ 1997 ref. 41).

Kommunen har inte lämnat några uppgifter som talar för att det finns anledning att på samtliga offentliga platser i kommunen förbjuda brukande av lustgas. Länsstyrelsen bedömer med anledning av ovan att förbud mot brukande av lustgas på all offentlig plats i Östhammar kommun är allt för ingripande och innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet. Föreskriften strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen och det finns därmed skäl att upphäva föreskriften.

Prövning av 16 § om insamling av pengar

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Polismyndighetens tillstånd krävs för insamling av pengar i bössor eller liknande på offentlig plats, om insamlingen inte utgör led i tillståndspliktig allmän sammankomst eller offentlig tillställning.

När insamlingen sker i samband med framförande av gatumusik krävs inte tillstånd.

Passiv insamling av pengar (tiggeri) får ej ske på följande områden:

- *Alunda – se bilaga karta 12*
- *Gimo – se bilaga karta 13*
- *Östhammar – se bilaga karta 14*
- *Österbybruk – se bilaga karta 15*
- *Öregrund – se bilaga karta 16*

Av praxis framgår att ett förbud mot passiv penninginsamling, s.k. tiggeri, på offentlig plats syftar till att komma till rätta med vad som kan uppfattas som en typ av störning och kan meddelas av kommunen i en ordningsföreskrift (HFD 2018 ref. 75). Som redogjorts för ovan krävs inte att kommunen presenterar någon utredning till stöd för att föreskriften behövs. Vad gäller frågan om förbudet innebär obefogade inskränkningar i den enskildes frihet gör Länsstyrelsen följande bedömning. Kommunen har avgränsat det geografiska tillämpningsområdet till vissa särskilt angivna platser. Kommunen har inte lämnat några uppgifter om de angivna platserna annat än att förbudet gäller platser i direkt närhet till handel. Som det får förstås har kommunen bedömt att de särskilt angivna platserna är platser där det uppstått eller kan komma att uppstå ordningsproblem. Länsstyrelsen saknar anledning att ifrågasätta kommunens bedömning av behovet avseende de aktuella platserna.

Avseende områden i Österbybruk hänvisas till bilaga 15 och avseende områden i Öregrund hänvisas till bilaga 16. Bilaga 15 utgörs av en karta där två områden är markerade. Ovanför kartan står texten "Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammar, bilaga karta 15." Bilaga 16 består av en karta där tre områden är markerade. Ovanför kartan står texten "Lokala ordningsföreskrifter för Östhammars kommun, Östhammar, bilaga karta 16."

Lokala ordningsföreskrifter måste vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem. Länsstyrelsen konstaterar att det i föreskriften hänvisas till områden i Österbybruk och Öregrund men att det av hänvisade bilagor står att det är en karta över Östhammar. Länsstyrelsen bedömer att den beslutade regleringen inte är tillräckligt tydlig för att kunna tillämpas eller för att övervaka

efterlevnaden av och skäl att upphäva föreskriften föreligger på den grunden.

Med offentlig plats avses bland annat allmänna vägar eller gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål. Länsstyrelsen har inte granskat om angivna platser i 16 § är offentliga platser. Då Länsstyrelsen bedömer att föreskriften ska upphävas på grunden att den inte är tillräckligt tydlig, saknas skäl att ta ställning i denna del.

Prövning av 13 § om förtäring av alkohol

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Spritdrycker, vin och starköl och andra alkoholhaltiga drycker överstigande 2,25 volymprocent får inte förtäras inom följande områden, inklusive tillhörande p-platser, skol- och förskolegårdar:

- *Alunda – se karta bilaga 2*
- *Gimo – se karta bilaga 3*
- *Östhammar – se karta bilaga 4*
- *Östhammar – se karta bilaga 5*
- *Österbybruk – se karta bilaga 6*
- *Öregrund – se karta bilaga 7*

Som framgår ovan måste lokala ordningsföreskrifter vara utformade med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa dem och övervaka efterlevnaden av dem. I 13 § hänvisas till Östhammar två gånger i stället för att hänvisa till två kartbilagor. Det finns emellertid bara en bilaga med karta över Östhammar. Hänvisningen till bilagorna 2–7 stämmer inte heller. Avseende Alunda hänvisas i föreskriften till karta i bilaga 2. En kartbild över Alunda framgår dock av bilaga 1. En karta över Gimo framgår av bilaga 2, Östhammar av bilaga 3, Österbybruk av bilaga 4 och Öregrund av bilaga 5. Länsstyrelsen bedömer därmed inte att ordningsföreskriften är utformad med en sådan exakthet att det är möjligt att tillämpa den och övervaka efterlevnaden av den. Föreskriften ska upphävas på den grunden.

Kommunen har även utökat området för förbudet, framför allt i Öregrund enligt bilaga 5. Kommunen har inte anfört något i beslutet till stöd för att det är motiverat med ett utökat område i Öregrund.

Ett förbud kan omfatta alla alkoholhaltiga drycker, det vill säga även folköl och lättöl. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner innebär det dock i regel en obefogad inskränkning i den enskildes frihet att föreskriva förbud mot förtäring av exempelvis lättöl (se Cirkulär 23:04, s. 24). Sveriges Kommuner och Regioner rekommenderar därför en reglering som innebär att föreskriften begränsas till spritdrycker, vin och starköl eller andra jästa alkoholdrycker med motsvarande alkoholhalt som starköl, det vill säga 3,5 volymprocent. Det finns inga uppgifter i ärendet som talar för att ett förbud mot förtäring av folköl eller andra alkoholhaltiga drycker överstigande 2,25 volymprocent är motiverat från ordningssynpunkt. Länsstyrelsen bedömer att regleringen är för långtgående och att den därmed strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen. Ordningsföreskriften ska även upphävas på den grunden.

Länsstyrelsen har inte granskat om angivna platser i 13 § är offentliga platser. Då Länsstyrelsen bedömer att föreskriften ska upphävas på grunden att den inte är tillräckligt tydlig, saknas skäl att ta ställning i denna del.

Prövning av 17 § om hundar och katter

Den anmälda föreskriften har följande lydelse.

Den som har hund eller katt i sin vård är skyldig att följa bestämmelserna i denna paragraf. Bestämmelserna är inte tillämpliga för ledarhundar, service- och signalhundar för funktionshindrade samt tjänstehundar.

Om tillsyn över hundar och katter är i övrigt stadgat i lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.

Moment 1

Hundar och katter ska hållas under tillsyn på offentliga platser. (3 §)

Hund ska alltid hållas kopplad på offentlig plats eller därmed jämställd plats samt i motionsspår. Undantag från detta kopplingstvång gäller för de områden där kommunen anordnat hundrastplatser.

Moment 2

Hundar och katter får inte vistas på:

- *Lekplatser*
- *Förskole- och skolgårdar*
- *I offentliga lokaler.*

Moment 3

Förorening efter hund på offentliga platser eller därmed jämställd plats ska plockas upp.

Enligt moment 1 i föreskriften gäller kopplingstvång på alla offentliga platser eller därmed jämställda platser samt alla motionsspår. Lokala ordningsföreskrifter får inte vara för långtgående avseende geografiskt tillämpningsområde. I ärendet har inte framkommit uppgifter om att ett kopplingstvång med sådan vidsträckt geografisk utbredning är påkallad ur ordningssynpunkt. Länsstyrelsen bedömer att regleringen är för långtgående och strider därmed mot 3 kap. 12 § ordningslagen. Det föreligger skäl att upphäva regleringen på den grunden.

Enligt moment 1 i föreskriften ska hundar och katter hållas under tillsyn på offentliga platser. Av lagen om tillsyn över hundar och katter framgår att hundar och katter ska hållas under tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Enligt förarbeten är bestämmelsen inte begränsad till att gälla endast för dem som äger en hund eller katt eller dess innehavare utan omfattar även den som mycket kortvarigt rastar en hund eller passar en katt (prop. 2006/07:126 s. 62). Länsstyrelsen bedömer att regleringen om att hundar och katter ska hållas under tillsyn på offentliga platser redan är reglerat i annan författning. Den anmälda föreskriften strider därmed mot 3 kap. 12 § ordningslagen och ska upphävas även på den grunden.

Enligt moment 2 i föreskriften gäller förbud för hundar och katter att vistas på lekplatser, förskole- och skolgårdar samt i offentliga lokaler. Av förarbeten till ordningslagen framgår att det i och för sig är tänkbart att genom lokala ordningsföreskrifter reglera att katter inte får vistas på en lekplats som är allmän plats. Föreskrifter om katthållning medför emellertid betydande övervakningsproblem, varför lokala ordningsföreskrifter om katter bör meddelas med stor försiktighet och endast om missförhållandena är så påtagliga att en

reglering framstår som nödvändig (SOU 1985:24 s. 187 f.). Några uppgifter om särskilda missförhållanden beträffande katthållning i kommunen har inte framkommit. Föreskriften bedöms vara för långtgående och innebär ett onödigt tvång på allmänheten. Bestämmelsen strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen och ska upphävas även på den grunden.

Länsstyrelsen konstaterar vidare att ordningsföreskrifter endast får avse offentliga platser eller sådana platser som kommunen har föreskrivit ska jämföras med offentliga platser. Ett förbud får därmed endast avse platser som enligt ordningslagen är offentliga platser eller sådana platser som Östhammar kommun enligt 3 § i sina lokala ordningsföreskrifter och i bilagor som där hänvisas till, särskilt har pekat ut som platser som ska jämföras med offentliga platser. Föreskriften förbjuder hundar och katter att bland annat visas på alla lekplatser och inte enbart sådana som kommunen har pekat ut i 3 §. Eftersom kommunen inte har begränsat förbudet för katter och hundar till sådana platser som de har rätt att föreskriva ordningsföreskrifter för, ska regleringen upphävas även på den grunden.

Enligt moment 3 i föreskriften gäller upplösningsstängning för alla offentliga platser eller därmed jämförda platser. Enligt 15 kap. 26 § miljöbalken är det förbjudet att skräpa ner på en plats utomhus dit allmänheten har tillträde till eller insyn till. Med skräp avses bland annat plåt, glas, plast, papper, avfall eller liknande (se prop. 1997/1998:45, del 2, s. 201). Sedan 1 januari 2021 är ringa nedskräpningsföreteelser kriminaliserat, vilket får anses innefatta underlåten upplösning av förorening från hund (se Larsson & Åberg, Lokala ordningsföreskrifter: En handbok [2023, JUNO], s. 79). Upplösningskrav är därmed reglerat genom annan författning och strider mot 3 kap. 12 § ordningslagen. Föreskriften ska därmed upphävas.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen noterar att det saknas uppgift om när de lokala ordningsföreskrifterna träder i kraft. Det kan skapa en osäkerhet kring vilka lokala ordningsföreskrifter som gäller. Ett datum när de lokala ordningsföreskrifterna träder i kraft bör därmed anges. Eftersom Länsstyrelsens prövning av de antagna föreskrifterna avser om föreskrifterna strider mot ordningslagen eller inte, finns det dock inte skäl att upphäva dem på grund av att det saknas ikraftträdandedatum.

Länsstyrelsen noterar även att det av kommunens beslut framgår att 17 § om hundar och katter ändras på så vis att förbud mot hund på kommunal badplats tas bort, att hunden dock ska vara kopplad samt att den kommunala badplatsen ej får nyttjas för att bada hunden. Av 17 § framgår emellertid inte att den kommunala badplatsen ej får nyttjas för att bada hunden. Eftersom Länsstyrelsens prövning av de antagna föreskrifterna avser om föreskrifterna strider mot ordningslagen eller inte, finns det dock inte skäl att upphäva dem på grund av att bestämmelsen inte stämmer överens med det som anges i beslutet.

Bestämmelser som beslutet grundas på

3 kap. 8–9, 12 och 13 §§ ordningslagen (1993:1617) samt 1–2 §§ förordningen (1993:1632) med bemyndigande för kommuner och länsstyrelser att meddela lokala föreskrifter enligt ordningslagen.

Ni kan överklaga beslutet

Se information nedan hur ni kan överklaga beslutet.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tf. chefsjurist Emilia Sjödahl med länsjurist Fia Branteryd som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Ni kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där ni kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. Ange diarienummer 4747-2025.

Samhällsbyggnadskontoret

Bilaga 2.

Motivering för ändringar och tillägg i de lokala ordningsföreskrifterna för Östhammars kommun

I sitt beslut från 2025-06-18 (dnr 4747-2025) beslutade Länsstyrelsen i Uppsala län att delvis upphäva 13 §, 14 §, 16 § och 17 § i de lokala ordningsföreskrifterna och efterlyste motiveringar. Östhammars kommun har sammanställt motiveringar för 13 § Förtäring av alkohol, 14 § Brukande av lustgas, 16 § Insamling av pengar samt 17 § Hundar.

Dokumentet biläggs tjänsteutlåtandet tillsammans med reviderade lokala ordningsföreskrifter.

Motivering 13 § Förtäring av alkohol, utökning av förbudsområde i tätorten Öregrund

Utökningen av förbudsområdet i Öregrund grundar sig på en begäran från Polismyndigheten, vilken kommunen fullt ut ställer sig bakom. Bakgrunden är den markanta ökning av antalet besökare under sommarhalvåret samt det särskilda rörelsemönster som observerats under kvälls- och nattetid.

Under kvällarna rör sig en stor del av besökarna från de östliga delarna av staden mot de västliga områdena för att ta del av solnedgången vid vattnet. I nuvarande reglering finns ett geografiskt glapp i alkoholförbudet längs Sjötullsgatan, Telegrafgatan, Vintergatan och Kyrkogatan. Detta innebär att Polismyndigheten saknar ett sammanhängande tillsynsområde, vilket försvårar möjligheten att förebygga och ingripa vid ordningsstörningar.

Den sydliga utökningen av förbudszonen motiveras av en större busshållplats vid Smedjegatan. Under sena nattetimmar samlas här många resenärer, ofta efter att ha vistats i andra delar av staden. För att upprätthålla ordningen och säkerställa trygghet vid busshållplatsen krävs att hela detta område omfattas av alkoholförbudet.

En sammanhängande förbudszon möjliggör effektivare ordningshållning och minskar risken för ordningsstörningar, nedskräpning och alkoholrelaterade incidenter i anslutning till både populära vistelseplatser och viktiga transportpunkter. Utökningen bedöms därför vara proportionerlig och nödvändig för att uppnå ordningslagens syfte enligt 3 kap. 8–9 §§.

Samhällsbyggnadskontoret

Motivering 14 § Brukande av lustgas

Bruk av lustgas i berusningssyfte medför påtagliga risker för ordningsstörningar och säkerhetsproblem på offentlig plats. Av praxis (HFD 2018 ref. 75) framgår att kommunen har möjlighet att i förebyggande syfte meddela ordningsföreskrifter avseende företeelser som typiskt sett kan innebära störningar, även utan omfattande dokumentation om tidigare incidenter.

Lustgasbruk är mobilt och uppstår ofta spontant i olika delar av kommunen, vilket försvårar en effektiv geografisk avgränsning. Till skillnad från vissa alkoholrelaterade ordningsproblem, som kan knytas till specifika platser och evenemang, visar erfarenhet från ordningshållande myndigheter att lustgasbruk snabbt kan flytta mellan parkeringsplatser, lekplatser, parker, stränder och centrumnära områden.

Bruket leder dessutom till nedskräpning i form av tomma patroner, plastpåsar och förpackningar. Detta medför både skaderisker för barn och djur och en konkret ekonomisk belastning för kommunen genom ökade städ- och renhållningskostnader.

Utöver detta finns akuta medicinska risker (yrsel, medvetslöshet, fallskador) samt ordningsproblem i form av störande beteenden och ansamlingar av personer under påverkan.

Från ett traditionsskapande perspektiv finns det redan en etablerad samhällsuppfattning om att alkohol kan konsumeras i vissa offentliga sammanhang vid traditionella högtider. För lustgasbruk finns ingen sådan tradition. Att tillåta detta riskerar att skapa en ny social norm kring substansbruk i offentliga miljöer, vilket kan bli svårare att begränsa i framtiden.

Mot bakgrund av dessa faktorer – risk för ordningsstörningar, praktiska svårigheter med geografisk begränsning, nedskräpning och dess kostnader, säkerhetsrisker och behovet av att motverka oönskad traditionsbildning – är ett generellt förbud mot brukande av lustgas i berusningssyfte på samtliga kommunala offentliga platser proportionerligt och förenligt med ordningslagens syfte enligt 3 kap. 8–9 §§.

Motivering 16 § Insamling av pengar

Insamling av pengar är ett samlingsbegrepp vari flera olika typer av verksamheter inryms. Ett exempel är ideella organisationers insamling genom ”bössor” där ett specifikt ändamål tydligt framgår. Gatumusiker kan även samla in pengar i anslutning till sin föreställning. När det kommer till inaktivt insamlande av pengar, tiggeri, så föreslår förvaltningen ett förbud på platser i direkt närhet till handel. Ett förbud mot inaktivt insamlande av pengar i direkt närhet till handel kan motiveras av att det skyddar framkomligheten och säkerheten för personer vid entréer och gångstråk, minskar risken för att människor upplever påtryckning i samband med konsumtion, samt visar på proportionalitet genom att åtgärden begränsas till platser där konkreta problem finns, istället för att införa ett generellt förbud på all allmän platsmark.

Samhällsbyggnadskontoret

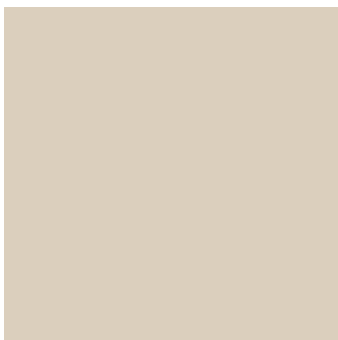
Motivering 17§ Hundar

Kommunen har valt att ta bort moment 2 och 3 om hundar och katter i 17 § eftersom dessa redan regleras i annan lagstiftning och därför är överflödiga i de lokala ordningsföreskrifterna. Samtidigt har bestämmelsen tydliggjorts så att det framgår att hundar får vistas på badplatser, men inte bada eller vistas lösa. Detta skapar ett mer rättssäkert och lättbegripligt regelverk för både djurägare och allmänhet. Restriktioner på badplatser ersätter tidigare moment 1.

Moment som rör katter har tagits bort då bestämmelserna ansågs vara för långtgående.

Hund på badplats

I tidigare ordningsföreskrifter har det existerat ett förbud mot hundar på kommunala badplatser under badsäsongen, detta oaktat om hunden varit kopplad eller ej. Förvaltningen föreslår en revidering med innebörden att kopplad hund får tas med till kommunala badplatser men hunden får inte bada inom utsatta datum.

Arbetsordning för kommunfullmäktige

Antaget	Kommunfullmäktige 2026-03-10 §
Gäller för	Kommunfullmäktige
Ersätter tidigare version	Kommunfullmäktige 2025-04-22 § 50
Dokumentansvarig	Kommundirektör/ kommunsekreterare

Innehållsförteckning

Antalet ledamöter och ersättare	4
Ordförande och vice ordföranden, Presidium	4
Presidiets uppgifter	4
Upphörande av uppdraget	5
Tid och plats för sammanträdena	5
Deltagande på distans	6
Tillkännagivande av sammanträden	6
Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde	6
Handlingar till sammanträdena	7
Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare	7
Placeringsordning	7
Upprop	8
Protokollsjustering	8
Föredragningsordning	8
Yttranderätt vid sammanträdena	8
Ordförande och vice ordförande i nämnd, beredning och bolag	9
Förtroendevalda revisorer	9
Ersättare	9
Kommundirektör och kommunfullmäktiges sekreterare	9
Frågeställare och förslagsställare	9
Berednings och företagens initiativrätt	10
Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena	10
Yrkanden	11
Propositionsordning	11
Deltagande i beslut	11
Omröstning	11
Valsedlar	12
Allmänhetens frågestund	12
Information	12
Allmänpolitisk debatt	12
Motion	13
Medborgarmotion	13
Interpellation	14

Fråga	15
Begäran om entledigande	16
Ordförandens remissrätt	16
Valberedning	16
Reservation	16
Expediering mm	17
Sekreterare	17

Utöver det som föreskrivs om kommunfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning. (5 kap. 71-72 §§ KL)

Antalet ledamöter och ersättare

(5 kap. 5 och 8 §§ KL), (14 kap 16-17 §§ VL)

§ 1

Kommunfullmäktige har 49 ledamöter.

I vallagen och även kommunallagen finns det bestämmelser om antalet ersättare.

Ordförande och vice ordföranden, Presidium

(5 kap. 11 § KL)

§ 2

De år då val av kommunfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer kommunfullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium).

Presidievalen ska förrättas på ett sammanträde som hålls före utgången av oktober månad. Presidiet väljs för kommunfullmäktiges löpande mandatperiod.

§ 3

Tills presidievalen har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i kommunfullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

§ 4

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidentpost, bör kommunfullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått.

Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgift.

Presidiets uppgifter

§ 5

En del av presidiets uppgifter preciseras nedan.

- Presidiet planerar, leder och ansvarar för fullmäktiges sammanträden,
- Presidiet kallar till överläggningar med den kommunala revisionen och med gruppledarna för de politiska partierna i fullmäktige,
- Presidiet är kommunfullmäktiges kontakt till den kommunala revisionen,
- Presidiet introducerar nya ledamöter t.ex. genom olika utbildningsprogram,
- Presidiet ansvarar för miniseminarium och utbildningar för ledamöter och ersättare,
- Presidiet ansvarar för uppvaktningar av den förtroendevalda organisationen.

Upphörande av uppdraget

(4 kap. 7 § KL)

§ 6

Om en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör att vara valbar upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla skälen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av fullmäktige innan uppdraget upphör. Ansökan ges in till kommunstyrelsens kansli.

Tid och plats för sammanträdena

(5 kap. 12 och 13-14 §§ KL)

§ 7

Ordinarie sammanträde med kommunfullmäktige hålls på dag och tid som kommunfullmäktige bestämmer.

Första sammanträdet med det nyvalda kommunfullmäktige hålls under oktober på dag och tid som kommunfullmäktige bestämmer.

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

Om det är påkallat av särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena besluta, att visst sammanträde ska hållas på annan dag eller tid än den som kommunfullmäktige har bestämt.

Dag för extra sammanträde bestäms av ordföranden efter samråd med vice ordförandena, om inte kommunfullmäktige självt beslutar om det. Begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden. Av begäran ska det eller de ärenden framgå som ska behandlas.

Uppgift om beslut enligt 5:12 2:a stycket (extra sammanträde) ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen tillkännages på kommunens anslagstavla och inom samma tid sändas till varje ledamot och ersättare i kommunfullmäktige.

Sammanträdestiden för kommunfullmäktige är begränsad till kl. 18.00. Ordföranden har att besluta om sammanträdet ska fortsätta efter kl. 18.00.

§ 8

Om det föreligger särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde. Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast och minst en vecka före den bestämda sammanträdesdagen anslås på kommunens anslagstavla.

§ 9

Kommunfullmäktiges sammanträden hålls i lokal och på ort som presidiet bestämmer.

Deltagande på distans

(5 kap. 16 § KL)

§ 10

Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på likvärdiga villkor.

Ledamot som önskar delta på distans ska senast 14 dagar före sammanträdet anmäla detta till kommunfullmäktiges sekretariat. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Presidiet beslutar om rutiner och arbetssätt för deltagande på distans.

Tillkännagivande av sammanträden

(5 kap 13-15 §§ KL)

§ 11

Ordföranden ska tillkännage tid och plats för varje sammanträde med fullmäktige och uppgifter om de ärenden som ska behandlas. Fullmäktiges sammanträden ska tillkännas på kommunens anslagstavla minst en vecka före sammanträdesdagen.

Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas. Kallelsen skickas via e-post med hänvisning till fullmäktiges digitala arbetsrum, om inte skäl talar däremot. I kommunallagen 5 kap. 14-15 §§ finns undantagsbestämmelser för brådskande ärenden.

Annonsering om sammanträde bör omfatta information om allmänhetens frågestund, och information om webbsändningar och webbsida.

Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

§ 12

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan ordförande/fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden en kungörelse om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver inte någon kungörelse utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

Handlingar till sammanträdena

§ 13

Ordförande bestämmer efter samråd med vice ordförandena när kommunfullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

Kommunstyrelsens och övriga nämnders förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i kungörelsen bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar i ett ärende ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Kallelse och övriga handlingar skickas elektroniskt.

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokalen under sammanträdet.

Interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

(5 kap. 17-21 §§ KL)

§ 14

En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av sammanträdet, ska snarast anmäla detta till gruppledaren. Gruppledaren underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

Vad som här har sagts om ledamot gäller även ersättare som redan har kallats att tjänstgöra.

Om ledamot utan att i förväg ha anmält förhinder uteblir från sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är närvarande vid sammanträdet och står i tur att tjänstgöra.

Ledamot är skyldig att anmäla till sekreteraren om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl får inträde ske under pågående handläggning av ett ärende, exempelvis om ingen ersättare har kunnat utses och majoriteten påverkas.

Placeringsordning

§ 15

Vid kommunfullmäktiges sammanträden intar presidiet och kommunfullmäktiges sekreterare särskilda platser vid presidiebordet. Ledamöter i kommunfullmäktige intar de platser som särskilt anvisas dem. Kommundirektören eller dennes ersättare intar en plats i lokalen.

Media intar särskilt anvisade platser.

Allmänheten och icke tjänstgörande ersättare ska anvisas platser väl avgränsade från ordinarie ledamöter och tjänstgörande ersättare.

Upprop

§ 16

Upprop sker via ett digitalt mötessystem.

Varje ledamot och ersättare har tilldelats en bärbar dator eller en läsplatta där användarna loggar in och närvaron på så sätt registreras.

Upprop förrättas även vid början av sammanträdet som efter längre avbrott fortsätter vid senare tidpunkt. Upprop avslutas med klubbslag.

Ledamot som infinner sig vid sammanträdet efter det att uppropet har avslutats, ska anmäla sig hos ordföranden, som tillkännager närvaron och låter ledamoten tjänstgöra.

Ledamot och tjänstgörande ersättare får inte annat än tillfälligtvis lämna sammanträdet utan att anmäla detta till ordföranden.

Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Protokollsjustering

(5 kap. 69 § KL)

§ 17

Sedan upprop förrättats väljer kommunfullmäktige två ledamöter att jämte ordföranden justera protokollet och i förekommande fall biträda ordföranden med rösträkning.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som han eller hon har lett.

Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justering av protokollet från sammanträdet. Ordföranden kan bestämma om att justeringen sker digitalt. I det fall bestämmer ordförande inom vilket tidsintervall justeringen ska ske. Kommunfullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart.

Paragrafen ska redovisas skriftligt, innan kommunfullmäktige justerar den.

Föredragningsordning

(5 kap 52 § KL)

§ 18

Vid sammanträde handläggs ärendena i den ordning de står på ärendelistan. Kommunfullmäktiges ordförande får besluta om ändring av ordningsföljden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i kungörelsen.

Yttranderätt vid sammanträdena

(4 kap 22, 5 kap 39-41 §§ KL)

§ 19

Ordförande och vice ordförande i nämnd, beredning och bolag

Ordföranden och vice ordförande i en nämnd vars verksamhetsområde ett ärende berör får delta i överläggningen i ärendet.

Ordföranden och vice ordförande i en kommunfullmäktigeberedning får delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som beredningen har handlagt.

Ordföranden i en nämnd eller i kommunfullmäktigeberedningen eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga får delta i den överläggning som hålls med anledning av svaret.

Styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL (kommunala bolag, stiftelser och föreningar), när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

§ 20

Förtroendevalda revisorer

Kommunens revisorer får delta i överläggningen när kommunfullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen.

Revisorerna får också delta i överläggningen, när kommunfullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning.

Revisorerna bör vid varje sammanträde ges möjlighet att lämna information om sin pågående verksamhet.

§ 21

Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och kommunfullmäktigeberedningen, revisorerna samt anställda hos kommunen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga.

Om kommunfullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

§ 22

Ersättare

Icke tjänstgörande ersättare får delta i överläggningen i alla ärenden.

§ 23

Kommundirektör och kommunfullmäktiges sekreterare

Kommundirektören får delta i överläggningen i alla ärenden.

Kommunfullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

§ 24

Frågeställare och förslagsställare

Vid behandlingen av fråga under allmänhetens frågestund bereds frågeställaren möjlighet att

yttra sig under frågestunden.

Den som har väckt ett ärende genom medborgarmotion har rätt att yttra sig med anledning av svaret på medborgarmotionen om motionen ska behandlas av kommunfullmäktige i enlighet med kommunfullmäktiges beslut § 136/ 2017-12-12.

Berednings och företagens initiativrätt

(5 kap. 22 § 1 st. 4 och 5 p)

§ 25

Beredning som har tillsatts av kommunfullmäktige har rätt att väcka ärende hos kommunfullmäktige, om kommunfullmäktige beslutar det.

Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2-6 §§ KL (kommunala bolag, stiftelser och föreningar) får väcka ärenden i fullmäktige i sådana ärenden som företaget är skyldig att se till att fullmäktige får ta ställning till.

Talarordning, talartid och ordningen vid sammanträdena

(KL 5 kap. 43 §)

§ 26

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar får ordet i den ordningen han/hon har anmält sig och blivit uppropad. Anförande ska hållas från särskild anvisad plats.

§ 27

Talartiden vid varje debattinlägg under kommunfullmäktiges sammanträden maximeras till fem minuter förutom replik.

Talartiden för gruppledaren vid inledningsanförande vid behandling av budgetärenden maximeras till femton minuter. Talartiden för ordförande i nämnd maximeras till tio minuter.

Den som har rätt att delta i kommunfullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg på högst två minuter för en replik med anledning av vad en talare har anfört. Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet, då begäran om att få göra inlägget framställs.

§ 28

Skulle någon i sitt yttrande avlägsna sig från ämnet, får ordföranden med klubbslag fästa talarens uppmärksamhet på det. Om talaren inte rättar sig efter ordförandens erinran, får ordföranden ta från honom ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans anförande. Ordförande kan visa ut den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse. Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får han upplösa sammanträdet.

Yrkanden

(5 kap. 53 § KL)

§ 29

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Den ledamot som har framställt ett yrkande ska inlämna det skriftligt. Bifalls- och avslagsyrkanden behöver inte inlämnas skriftligt.

Propositionsordning

(5 kap. 57 § KL)

§ 30

Ordföranden får vägra proposition, om han anser att ett framställt förslag eller yrkande strider mot lag eller annan författning. Om någon yrkar att proposition ändå ska ställas och detta yrkande bifalls, får ordföranden inte vidare vägra proposition.

Ordföranden ska vägra proposition, om han anser att ett framställt förslag eller yrkande innebär ett nytt ärende, varvid ordförandens beslut blir gällande. Detta är inte tillämpligt i ärende som inte behöver beredas.

Deltagande i beslut

(4 kap. 25 § 1 st KL)

§ 31

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas. En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om kommunfullmäktige fattar det med acklamation.

Omröstning

(4 kap. 25 § 2 st., 5 kap. 54-56, 58 §§ KL)

§ 32

Omröstningarna genomförs genom att ledamöterna avger sina röster med ett voteringsystem. Om voteringsystemet inte kan användas vid omröstning avges rösterna efter upprop. Upprop sker enligt uppropsslistan. Ordföranden uppropas och avger sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Före varje omröstning ska ordföranden anmoda justeringsmännen att anteckna de avgivna rösterna.

Valsedlar

§ 33

Vid val som inte är proportionellt, ska valsedel för att bli giltig:

1. vara enkel, sluten, omärkt och fri från all tvetydighet i fråga om namn,
2. uppta lika många valbara namn som valet avser.

Personer med samma efternamn skiljs åt genom sina förnamn eller dessas begynnelsebokstäver. Om det är ovisst vem som åsyftas med något namn på valsedel, ska valsedel kasseras.

Om valsedel vid proportionellt val gäller särskilda bestämmelser.

Allmänhetens frågestund

§ 34

Kommunmedlemmar har rätt att ställa frågor till någon av kommunfullmäktiges ledamöter, ordföranden och vice ordförande i kommunstyrelsen, nämnder, bolag och stiftelse samt till kommunens revisorer och chefsjästemän.

Fråga inlämnas till kommunfullmäktiges sekretariat senast en vecka innan sammanträdet. Frågan får inte gälla myndighetsutövning mot enskild. Frågan ska vara kortfattad och bör helst nedtecknas på särskilt underlag som finns att tillgå på kommunens hemsida och på kommunkontoret.

Ordföranden avgör efter samråd med vice ordförandena om en fråga får ställas och vem som har att besvara frågan om det inte framgår av frågan.

Om längre skrivelser med fler frågor skickas in bör dessa istället hanteras av kommunförvaltningen, presidiet avgör om så är lämpligt.

Allmänhetens frågestund hålls efter upprop när sammanträdet öppnats under högst 45 min. Ordföranden läser upp frågan vid kommunfullmäktiges sammanträde.

Frågeställaren får, men behöver inte, vara närvarande vid det sammanträde där frågan ställs och besvaras. Frågeställaren bereds möjlighet att yttra sig under frågestunden.

Svaret ska vara kortfattat. Debattinlägg av fullmäktiges ledamöter får inte förekomma under frågestunden.

Information

§ 35

Information till kommunfullmäktige kan lämnas från kommunalråd, nämnder, styrelser, förvaltningar, fullmäktigeberedningar och kommunala bolag samt de förtroendevalda revisorerna vid inledningen av sammanträdet.

Allmänpolitisk debatt

§ 36

Allmänpolitisk debatt kan hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter sommaruppehållet om fullmäktiges presidium beslutar så. Om antalet eller typen av ärenden

gör att sammanträdet förväntas bli långt kan den allmänpolitiska debatten istället hållas vid kommunfullmäktiges första sammanträde efter juluppehållet om kommunfullmäktiges presidium beslutar så.

Debatten är den sista punkten på ärendelistan.

Vid debatten får varje parti göra ett inlägg på vilka ledamöter som kan begära en replik och den som gjort inlägget kan begära ett svar på repliken. Ordningen för partiernas inlägg lottas av presidiet inför sammanträdet.

Motion

(5 kap. 22 § p 2, 35 § KL)

§ 37

Motion ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter i kommunfullmäktige. Frågor av olika karaktär får inte behandlas i samma motion.

Motionen ska lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 14 dagar innan sammanträdet. Både en signerad version och en digital version som texten kan kopieras från ska lämnas in.

Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.

Vid överlämnande av motion bereds motionären att vid kommunfullmäktiges sammanträde lämna en kort presentation av motionen.

När motionen besvaras är talarordningen (förutom vad som i övrigt bestämts om talartid och talarordning):

- a. Den som väckt en motion redogör för sin motion.
- b. Den som besvarar motionen redogör för svaret.
- c. Repliker och fortsatt överläggning i ärendet enligt vad som är bestämt om talartid och talarordning.

Ersättare får väcka motion endast vid sammanträde då han/ hon tjänstgör som ledamot.

Kommunstyrelsen ska årligen vid kommunfullmäktiges andra sammanträde under våren och det andra sammanträdet under hösten redovisa de motioner, som ännu inte är färdigberedda.

Medborgarmotion

§ 38

Den som är folkbokförd i kommunen kan skapa eller stödja en medborgarmotion om något i Östhammars kommun i kommunens e-tjänst medborgarmotion. När en medborgarmotion skapas är det viktigt att förslagsställaren skriver ett förslag som andra kan ta ställning till och stödja om de vill.

Medborgarmotionen granskas innan den publiceras på webbsidan för att se att den följer de regler som gäller för medborgarmotioner. Andra kan skriva under en motion först efter att den publicerats.

Om minst 1 % av kommunens folkbokförda invånare skriver under medborgarmotionen kommer den att överlämnas till kommunstyrelsen som beslutar hur motionen ska hanteras.

För medborgarmotion gäller:

- Medborgarmotionen ska vara skriftlig och ha uppgift om förslagsställarens namn, adress och telefonnummer.
- Medborgarmotionen ska handla om sådant som kommunfullmäktige eller någon av nämnderna har befogenhet att besluta om. Om ärendet handlar om ett klagomål eller ett förslag till ändring i kommunens verksamhet vänder man sig till Östhammar Direkt.
- Namn på personer som inte kan antas ha gett sitt medgivande till publicering får inte publiceras.
- Om medborgarmotionen inte överensstämmer med kommunens riktlinjer och regler kan kommunen välja att inte publicera den eller ta bort den, om den redan publicerats. Kommunen förbehåller sig rätten att ta bort motioner utan att meddela avsändaren.
- Medborgarmotionen får inte handla om myndighetsutövning mot en enskild person eller ha odemokratisk eller rasistisk innebörd
- Möjligheten att stödja en medborgarmotion ges under max sex månader.
- Varje medborgarmotion får bara handla om ett ämne.
- När medborgarmotionen har utretts och beslut ska fattas kommer förslagsställaren att bjudas in till fullmäktige eller till den nämnd som tagit hand om ärendet.
- Falska underskrifter på en medborgarmotion kan leda till att kommunen tar bort namninsamlingen.
- Förslagsställaren ges möjlighet att själv presentera sin medborgarmotion när den behandlas av fullmäktige.
- Om medborgarmotionen inte genererat namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda eller fler under en sexmånaders period så avslutas namninsamlingen. Detta noteras på webben, informeras om vid kommunfullmäktige vid två tillfällen per år.

Interpellation

(5 kap. 59-63 §§ KL)

§ 39

Vill ledamot eller tjänstgörande ersättare framställa interpellation gäller följande utöver vad som stadgas i kommunallagen.

1. Interpellationen ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot.
2. Interpellationer ska lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 14 dagar innan sammanträdet. Både en signerad version och en digital version ska skickas in, som texten kan kopieras från. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.
3. Interpellation som inlämnats mindre än 14 dagar före sammanträdet besvaras vid sammanträdet närmast efter det då interpellationen ställs.
4. Interpellationer som inlämnas senast 14 dagar innan sammanträdesdagen bör besvaras på det sammanträde som den läggs fram.
5. Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Interpellanten bör ges tillfälle att senast dagen före det sammanträde, då interpellationen ska besvaras, ta del av svaret i skriftlig form. Svaret ska lämnas i en digital version som texten kan kopieras från.

6. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör intas i tillkännagivandet om sammanträdet.
7. Kommunstyrelsens ordförande får överlämna interpellation som framställts till honom till annan ledamot av styrelsen som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen eller till ledamot i styrelsen för aktiebolag, ekonomisk förening eller stiftelse som har utsetts av kommunfullmäktige. Överlämnandet förutsätter att ledamoten har förklarat sig beredd att besvara interpellationen.
8. Ersättare får framställa interpellation endast vid sammanträde då han tjänstgör som ledamot. Vidare förutsätts att interpellationen genom ersättarens försorg då är tillgänglig för kommunfullmäktiges ledamöter. Ersättare får delta i debatt när interpellationen besvaras oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.
9. Talarordningen vid interpellationsdebatt är (förutom vad som i övrigt bestämts om talartid och talarordning):
 - a. Den som ställt en interpellation redogör för sin interpellation.
 - b. Den som besvarar interpellationen redogör för svaret.
 - c. Repliker och fortsatt överläggning i ärendet enligt vad som är bestämt om talartid och talarordning.
 - d. Interpellanten ges möjlighet att avsluta debatten genom att ordförande frågar om interpellanten har något att tillägga när debatten i övrigt är avslutad.

Fråga

(5 kap. 64 § KL)

§ 40

Vill ledamot eller tjänstgörande ersättare framställa frågor, gäller följande utöver vad som stadgas i kommunallagen.

1. Frågan ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en ledamot.
2. Fråga ska lämnas till kommunfullmäktiges sekretariat, senast 6 dagar före sammanträdesdagen då den är avsedd att framställas. Både en signerad version och en digital version som texten kan kopieras från ska lämnas in.
3. Frågan ska kunna besvaras utan större beredning.
4. Den tillfrågade ska närvara vid sammanträdet.
5. Frågan bör besvaras vid det sammanträde vid vilket den har ställts.
6. I debatt med anledning av frågan får endast den som framställt frågan och den tillfrågade delta.

Begäran om entledigande

§ 41

Begäran om entledigande lämnas skriftligt till kommunfullmäktiges sekretariat senast 14 dagar före sammanträdet. Även en digital version av begäran ska lämnas in. Kommunfullmäktiges presidium kan besluta om annan inlämningstid om så är lämpligt.

Ordförandens remissrätt

§ 42

Motion eller annat ärende, som ska prövas av kommunfullmäktige och inkommer mellan två kommunfullmäktigesammanträden, får ordföranden eller på dennes uppdrag kommundirektören remittera till kommunstyrelsen för beredning.

Om ärendet inte har överlämnats till kommunfullmäktiges prövning vid nästa sammanträde, ska ordföranden då göra anmälan om remissen.

Kommunfullmäktige beslutar om remiss för beredning av motion eller annat ärende som inte har remitterats med stöd av bestämmelserna i första stycket.

Valberedning

§ 43

Vid första sammanträdet efter det att val av kommunfullmäktige har ägt rum väljer kommunfullmäktige för löpande mandatperiod en valberedning bestående av minst en ledamot och en ersättare från varje parti representerat i kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige väljer samtidigt och för samma tid bland valberedningens ledamöter en ordförande och en vice ordförande.

Valberedningen ska upprätta förslag till alla val som förekommer hos kommunfullmäktige utom val av kommunfullmäktiges presidium och valberedning.

I fråga om förfarandet vid fattande av beslut, förande av protokoll mm gäller för valberedningen vad den själv bestämmer.

Kommunfullmäktige kan dock besluta att förrätta val utan föregående beredning.

Reservation

(4 kap. 27 § KL)

§ 44

En ledamot som reserverar sig mot ett beslut bör vid reservationen ange om reservationen är muntlig eller skriftlig.

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Expediering m.m.

§ 45

Utdrag ur protokollet ska skickas till de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Kommunstyrelsen och kommunens revisorer ska dock alltid få del av hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar kommunfullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i kommunfullmäktiges namn, om inte kommunfullmäktige beslutar annat.

Tillkännagivande av justering av kommunfullmäktiges protokoll ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. Härutöver ska hela protokollet publiceras via kommunens anslagstavla i den utsträckning hinder inte möter på grund av lag eller annan författning.

§ 46

Beslut som innebär att kommunfullmäktige ger ett uppdrag eller beslutar om en åtgärd som ska verkställas ska alltid förses med ett datum då beslutet ska vara verkställt samt ska alltid förses med ett datum då kommunfullmäktige ska ha fått återrappport om uppdragets genomförande eller åtgärdens verkställighet.

Om återrappport ska ske inom ramen för årsredovisning eller annan återkommande uppföljning ska det anges, annars ska återrappporten utgöra ett eget ärende. Om uppdraget eller åtgärden inte kunnat verkställas ska en lägesrapport lämnas vid samma tidpunkt och vid behov även omfatta förslag på ändringar i beslutet för att möjliggöra att det verkställs.

Sekreterare

§ 47

Som sekreterare hos kommunfullmäktige och valberedningen tjänstgör kommunsekreteraren, om inget annat påkallas av omständigheterna. Ersättare för sekreteraren utses av kommundirektören.

Motion till kommunfullmäktige

Östhammars kommun behöver en skärgårdslots!

Vi är en skärgårdskommun med över 700 personer som är året-runt-boende på öar utan fast förbindelse, varav ett sextiototal på småöar utan Trafikverksfärja. Det är en stor skillnad mellan att bo på fastlandslandsbygden och att vara öbo och allra mest speciella förhållanden gäller givetvis för dem som bor på öar som inte alls nås med bil. De boende på småöarna är nu nästan helt beroende av att själva eller med hjälp av grannar/släktingar klara sig och sin vardag med transporter, såväl av personer som varor. I vår kommun saknas i princip kollektivtrafik till sjöss, skolskjuts, sjukresor och andra tjänster som är självklara i t ex Stockholms eller Östergötlands skärgårdar.

Många skärgårdsbor har ofta uttryckt frustration över hur kommunens olika förvaltningar hanterar skärgårdsfrågor, att man jobbar i stuprör, saknar faktakunskaper och har svårt att få till samarbeten som skulle göra skärgårdsbornas vardagsliv så mycket bättre. Det pågår nu ett långsiktigt LEADER-projekt som ska kartlägga synpunkter och problem för olika kategorier skärgårdsbor, men det finns också många dagsaktuella frågor som behöver lösas här och nu. En skärgårdslots ska givetvis arbeta både på kort och lång sikt.

En skärgårdslots skulle vara en tjänsteperson i vars tjänst det ligger ett huvudansvar att ha samlad koll på hur verksamheter och samarbeten kan utformas för att vardagen ska fungera bättre för både kommunen och öborna. Skärgårdslotsen ska vara första ingång åt båda hållen, en person som är direktkontakt för skärgårdsborna och samtidigt en som kan hjälpa andra kommunala tjänstepersoner genom att ha faktakunskap om öborna och deras levnadsförhållanden. Det krävs ingen ny tjänst utan det kan utformas som ett särskilt ansvarsområde för en befintlig tjänsteperson. En skärgårdslots kan förslagsvis knyta till sig en referensgrupp bestående av skärgårdsbor från olika öar för att på så sätt lättare kunna sätta sig in i olika speciella frågor.

Vi yrkar

- att kommunen snarast utser en tjänsteperson till "skärgårdslots" som blir huvudansvarig för skärgårdsfrågor enligt ovan

Östhammar 2025- 02- 23

Josefine Nilsson, gruppledare

Näringslivskontoret
Sofia Händel

PM – underlag till motionssvar om funktionen skärgårdslots

Omvärldsspaning och underlag till motionssvar om förslaget att kommunen ska inrätta en skärgårdslots.

Exempel från andra kommuner och regioner

Ett antal kommuner har undersökts med avseende på

- Om de har en tjänst / tjänsteperson med uppdrag som skärgårdslots, skärgårdsutvecklare eller liknande
- Hur många invånare som är året-runt-boende på öar i dessa kommuner
- Tillgänglighet till kollektivtrafik på vattnet

Norrtälje kommun har en landsbygds- och skärgårdsutvecklare. I rollen ingår bl a att hålla ihop och vara sekreterare i forum så som landsbygdsråd och skärgårdsråd. Norrtälje kommun har sedan länge ett skärgårdsråd där representanter från skärgårdsöar och skärgårdsföretagare regelbundet träffar kommunala företrädare för att dryfta behov och åtgärder.

I Norrtälje finns drygt 350 öar med bostadsbyggnader. På 69 av öarna finns i dagsläget minst en folkbokförd person. 300 fastboende personer bor på öar utan bro eller vägfärja - fördelat på 53 öar. På dessa 53 öar finns också cirka 1 700 fritidshus.

Blidö, Yxlan och Högmarsö har bilfärja och har sammanlagt en folkbokförd befolkning på 1000 personer.¹

Österåkers kommun har en tjänst som näringslivs- och skärgårdsutvecklare. Det är en tjänsteperson som ska vara lots in till kommunen för skärgårdens företagare, föreningar, samfälligheter och byalag. Samt ha en samordnande roll i kontakterna med regionen och Trafikverket i transportfrågor.

”Skärgårdsutvecklaren har rollen att vara vägen in till kommunen i frågor som är kopplade till skärgården och att föra dialog med företagarföreningar, byalag och andra aktörer och att samordna och föra vidare behov och frågor. Rollen är en förstärkning av kommunens arbete med skärgårdsfrågor.”²

Österåkers öbefolkning uppgår till cirka 1900 personer varav majoriteten är boende på Ljusterö som har vägfärja. Därefter kommer Ingmarsö med ca 150 permanentboende. Ingmarsö trafikeras av SL /Waxholmsbolaget.

Dessa grannkommuner i Roslagen har högre invånarantal och fler företag och verksamheter baserade på öarna i sin skärgård. Viktig skillnad är att det finns kollektivtrafik på vattnet i Stockholms län samt flertalet kommersiella aktörer som kör exempelvis båttaxi. Kommunikationsförutsättningarna är bättre för både bofasta, fritidsboende och besökare.

¹ [bryggplan-for-norrtalje-kommun-uppdaterad-2024.pdf](#)

² [Erik utvecklar skärgården - Österåkers kommun](#)

Näringslivskontoret
Sofia Händel

Region Östergötland - Valdemarsvik, Söderköping och Norrköping

Det finns en tjänst som skärgårdsutvecklare stationerad på Regionen i Östergötland. Tjänsten är en del i ett samarbete mellan Region Östergötland och länets tre skärgårdskommuner Valdemarsvik, Söderköping och Norrköping.

De tre kommunerna har sammanlagt ca 200 personer som är året runt boende på ö utan broförbindelse (200 invånare fördelat på 47 öar).

Skärgårdstrafik Östergötland

Östgotatrafiken kör kollektivtrafik på vattnet (samt sjukresor och färdtjänst) året runt i Tjust, Gryts och St Annas skärgård. Beställningstrafik på vintern.³

Förutsättningarna i Östgotakommunerna mer lika de i Östhammars skärgård jämfört med Stockholms län. Få bofasta året runt på öar utan bro/vägfärja. Dock finns båtkollektivtrafik.

Region Uppsala har en nyutträd landsbygdsstrategi. Det är en ny tjänst på regionen som kan göra att landsbygds- och skärgårdsarbetet stärks inom Uppsala län.

Det finns som sagt ingen regionfinansierad kollektivtrafik på vattnet i länet.

Nuläge Östhammars kommun

Invånare på öar utan fast förbindelse

Enligt SCB var 694 personer året runt boende i Östhammars skärgård på öar utan broförbindelse, varav cirka 60 invånare bor på öar utan vägfärja.

Folkmängd på öarna i SCB:s mätning 2020-12-31⁴:

Gräsö: 636 invånare

Ormön: 23 invånare

Stora Risten: 13 invånare

Länsö: 11 invånare

Obs öarna behöver ha minst 10 folkbokförda invånare för att redovisas i SCB:s statistik.

Invånarantal öar utanför SCB statistik - Fälön 9 invånare och Helsing 5 invånare.

Arbetsätt

Inom förvaltningen hanterar Näringslivskontoret näringslivs, landsbygds- och skärgårdsfrågor. Kontoret har en befintlig lotsfunktion för företagare som ska starta eller utveckla sin verksamhet och då omfattas av lov, tillstånd och tillsyn av kommunen. Landsbygdsutveckling ryms som del av en tjänst och det finns en samordnande tjänsteperson som föreningar och företag kan kontakta som en väg in till kommunen i landsbygdsfrågor. Exempel är Skärgårdsdialogen på Gräsö i september 2025, där NLK koordinerade kommunens del i mötet.

På Kultur- och fritidskontoret finns därutöver en tjänst som Förenings- och friluftssamordnare.

³ <https://www.ostgotatrafiken.se/sa-reser-du-med-oss/bestallningstrafik/skargardstrafik/>

⁴ [Befolkning och bebyggelse på öar utan fastlandsförbindelse med bro, per ö. År 2010 - 2020. PxWeb](#)

Näringslivskontoret
Sofia Händel

Funktionen ”skärgårdslots” finns således till viss del inom Näringslivskontoret redan idag i bemärkelsen en väg in för företag och föreningar genom näringslivslots och landsbygdsutvecklare. Dock inte uttalat med egen titel. Att denna ingång finns kan behöva synliggöras och kommuniceras ut tydligare.

En väg in för alla frågor? Vid personliga ärenden som rör myndighetsbedömning eller sekretess är det bäst att kontakta det ansvariga kontoret, eller handläggare för den aktuella ärendetypen, direkt istället för att gå via en skärgårdslots. Detta gäller särskilt omsorgsfrågor som biståndsbedömning, färdtjänst och hemtjänst.

Öka kunskapen om skärgårdens förutsättningar internt

Vi behöver öka och bredda kunskapen internt om skärgårdens förutsättningar. Motionen pekar på att skärgårdsbor upplever frustration över hur kommunen hanterar skärgårdsfrågor – att arbetet sker i stuprör, att faktakunskap saknas och att samarbeten brister. Det här är kritik vi ska ta på allvar. Genom bättre samarbete, smidigare processer och ökad kunskap om livet på öar utan fast förbindelse kan vi förbättra vardagen för skärgårdsborna.

Kollektivtrafik i Östhammars skärgård

Busstrafik

Exempel på frågor som efter inspel från boende, företag och skärgårdsföreningar drivits av kommunen och där gehör fått av Region Uppsala är att UL bussarna numer trafikerar Öregrunds färjeläge även sommartid och tillgängligheten till kollektivtrafiken för resenärer till och från Gräsö därmed förbättrats (tidigare var start-sluthållplatsen Sven Persson hallen). Samt att den anropsstyrda busstrafiken på Gräsö under sommartid ersatts av linjetrafik enligt fast tidtabell på veckodagar - vilket ökat resandet med buss betydligt.

Kollektivtrafik med båt

Det som skiljer Östhammars kommun från många andra kommuner med fastboende på öar och många fritidshus är att här saknas kollektivtrafik på vattnet finansierat av regionen.

Region Stockholm och Västra Götalandsregionen sticker ut i ett nationellt perspektiv som storstadsregioner med relativt många invånare, fritidsboende (deltidsboende), turister och verksamheter på öarna och en utbyggd skärgårdstrafik – året runt.

Men län med betydligt lägre antal året-runt-boende och fritidsboende så som Region Östergötland, Region Kalmar och Region Södermanland har båtkollektivtrafik till öar utan fast förbindelse. Ofta reguljär trafik under sommartidtabellen och beställningstrafik under vintertidtabellen⁵. Se exempel i fotnot.

Kollektivtrafik med båt inom *Region Uppsala* skulle öka tillgängligheten för invånare, fritidsboende och besökare till öarna respektive fastlandet. Kommunen har lyft detta i sitt remissvar om länsplanen 2025 (dnr KS 2025-529) samt avser att spela in att kollektivtrafik med båt bör vara inskrivet som ett

⁵ Exempel Sörmland <https://sormlandstrafiken.se/res-med-oss/anropsstyrd-trafik/skargardstrafik/>
Exempel Östergötland <https://www.ostgotatrafiken.se/sa-reser-du-med-oss/bestallningstrafik/skargardstrafik/>
Exempel Kalmar län <https://kalmarlanstrafik.se/trafiken/bat/skargardstrafik/>

Näringslivskontoret
Sofia Händel

transportslag i Region Uppsalas Trafikförsörjningsprogram. Så länge båt inte finns angivet som trafikslag i programmet har regionen meddelat att de inte kan fatta beslut om att införa skärgårdstrafik. Detta kan vara en början för att möjliggöra anropsstyrd båttrafik till öar i Östhammars kommun.

Nuläge passbåtar – Till Rävsten och Örskär där det finns stugboende och vandrarhem mm går passbåtar som drivs av anläggningarna.

Pilotprojekt anropsstyrd kollektivtrafik

Skärgårdsbor och Östhammars kommun har i omgångar lyft frågan om kollektivtrafik med båt till Region Uppsala.

Kommunen gjorde under 2020/2021 en utredning⁶ kring hur anropsstyrd kollektivtrafik till öarna Rävsten, Hälsingen, Örmön, Stora Risten och Fälön kunde organiseras. Det togs också fram ett förslag på ett pilotprojekt för genomförandet tillsammans med UL. Regionens besked blev dock negativt kring medverkan i projektet. Därefter undersöktes förutsättningarna för en kommunal pilot för dessa resor, finansierat av Östhammars kommun men drivet i privat regi. Förslaget är pausat.

LEADER projekt

Det Leaderprojekt som nämns i motionen heter ”Sätt öarna på kartan”. Sökande är Gräsö skärgårdsråd med Östhammars kommun som samarbetspartner. Tjänstemän på Näringslivskontoret och Samhällsbyggnadskontoret har varit behjälpliga med underlag mm till ansökan. Målsättningen är att undersöka ”bobarhet” på öar i Östhammars skärgård.

Projektet är i skrivande stund i ansökningsfasen och ännu inte beviljat av Upplandsbygd.

⁶ Dnr KS 2020-610

Kommunstyrelsens ordförande
Fabian Sjöberg

Svar på motion från Josefine Nilsson (C) om att Östhammars kommun behöver en skärgårdslots

Beskrivning gällande lagstiftning på området

Kommunallagen (KL) ger kommuner ansvar för lokal service och planering, men inget krav på särskilda funktioner som 'skärgårdslots'. Kollektivtrafik är ett regionalt ansvar (Region Uppsala).

Beskrivning gällande kommunens verksamhet på området

Kommunen har idag lotsfunktioner inom näringslivs- och landsbygdsutveckling. Pågående initiativ inkluderar LEADER-projektet 'Sätt öarna på kartan' samt dialog med Region Uppsala om kollektivtrafik.

Vi delar motionärens uppfattning att skärgårdens särskilda förutsättningar behöver beaktas bättre i kommunens arbete. Däremot bedöms det inte motiverat att inrätta en särskild funktion som "skärgårdslots", då målgruppen är liten och uppdraget till stor del redan ryms inom befintliga strukturer.

Kommunen har idag lotsfunktioner inom näringslivs- och landsbygdsutveckling som fungerar som kontaktväg för företag, föreningar och boende. Dessa funktioner kan ges ett tydligare ansvar för att samordna skärgårdsrelaterade frågor och bidra till ökad intern kunskap om skärgårdens förutsättningar.

Vi ser även behov av att synliggöra befintliga kontaktvägar gentemot skärgårdsbor och att fortsätta stärka dialogen, bland annat genom pågående och planerade initiativ såsom LEADER-projektet "Sätt öarna" på kartan samt kommunens arbete i kollektivtrafikfrågor gentemot Region Uppsala.

Vi bedömer att behovet av samordning i skärgårdsfrågor kan tillgodoses inom befintliga funktioner för landsbygds- och näringslivsutveckling. Ett särskilt uppdrag som "skärgårdslots" bedöms därför inte nödvändigt, men befintliga kontaktvägar kan tydliggöras och den interna kunskapen om skärgårdens förutsättningar stärkas.

Motion om anläggandet av en gång och cykelväg längs innervägen (del av väg 1195, 1120, 1121) mellan Östhammar och Öregrund.

Socialdemokraterna

Intresset för cykling är stort! Andelen resor med cykel ökar stadigt och förväntas fortsätta öka. Fram till 2035 förväntas en fördubbling av cyklandet från idag. Att resor med cykel ökar gör att tillgängligheten förbättras, folkhälsan stärks och klimat- och miljöpåverkan minskar. För att detta ska kunna ske måste förutsättningarna för cykling avsevärt förbättras. Runt om i landets kommuner finns en förståelse för att en trygg och säker cykelinfrastruktur måste till. En utbyggnad av cykelvägar för såväl arbetspendling, träning och turistande är fullt möjlig i vår kommun.

Mellan Östhammar och Öregrund saknas idag en trafiksäker lösning för oskyddade trafikanter. Det betyder att de tvingas dela väg med bilar och tunga fordon längs väg 76 eller den smala innervägen; del av väg 1195, 1120, 1121. Det är varken särskilt trevligt eller tryggt, och inbjuder därför inte till att få fler att ta sig fram på alternativa sätt. Innervägen mellan Östhammar och Öregrund är ett populärt cykelstråk, men innebär idag stora risker för såväl cyklister som andra trafikanter. Längst vägen kommer också de nya V/A-ledningarna mellan Öregrund och Östhammar placeras. Det borde innebära stora resursvinster att kunna anlägga en gång och cykelväg där samtidigt. En separat vägbana för cyklister och gående, rullstolsbundna och barnvagnsförare, för joggare och permobil- och rullskidåkare skulle öka trafiksäkerheten och attraktiviteten på innervägen väsentligt.

Socialdemokraterna yrkar därför:

- Att kommunfullmäktige beslutar att ta fram ett underlag för förutsättningarna för en gång och cykelväg mellan Östhammar och Öregrund.
- Att kommunfullmäktige beslutar att avsätta investeringsmedel till densamma.
- Att medfinansiering söks.
- Att anläggningsarbetet görs samtidigt som arbetet med nya V/A-ledningar längst samma sträckning.

Lisa Norén (S) och Tomas Bendiksen (S) för Socialdemokraterna i Östhammars Kommun

2024-03-25

Kommunstyrelsens ordförande
Fabian Sjöberg (M)

Svar på motion om anläggandet av en gång och cykelväg längs innervägen (del av väg 1195, 1120, 1121) mellan Östhammar och Öregrund

Ärendebeskrivning

Motion från Socialdemokraterna, Lisa Norén och Tomas Bendiksen.

Socialdemokraterna föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ta fram ett underlag för förutsättningarna för en gång och cykelväg mellan Östhammar och Öregrund, beslutar att avsätta investeringsmedel och söker medfinansiering samt att anläggningsarbetet görs samtidigt som arbetet med nya V/A-ledningar utförs längs samma sträckning.

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2022 (KF 2022-06-14, § 77) att knyta ihop vatten- och avloppsanläggningarna i de östra delarna av kommunen. Det blev starten på ett större utvecklingsprogram där ett av tre nu pågående större projekt är att bygga ett överföringssystem mellan Östhammar och Öregrund.

Såväl ledningsdragningens placering som grävdjup har under en längre tid hanterats och diskuterats i kommunens beredningsmöten med Gästrike Vatten i syfte att möjliggöra gång- och cykelbarhet.

Överföringsledningen kommer att förläggas strax under markytan. Ovanpå ledningarna återställs marken med en uppbyggd bank eller vall, i normalfallet ca 80 cm ovanför markytan. I och med att överföringsledningen planeras att anläggas på detta sätt skapas goda möjligheter för gång- och cykelbarhet på den bank som skapas.

Samtidigt som Östhammar Vatten AB påbörjade markförhandlingar med fastighetsägare utmed ledningssträckningen gavs Östhammars kommun möjlighet att förhandla och teckna avtal om markåtkomst för en framtida gång- och cykelväg. Kommunstyrelsens tekniska utskott gav 2025-01-28 § 3. förvaltningen i uppdrag att förhandla och teckna avtal för en sådan gång- och cykelväg längs överföringsledningen. Rent konkret ingår detta uppdrag som en del i de markupplåtelseförhandlingar som Östhammar Vattens samarbetspartner Svefas genomför med berörda markägare.

Kommunen arbetar således med att möjliggöra gång- och cykelbarhet när ledningarna och den uppbyggda banken eller vallen är på plats. Projektet ligger dock ett par år in i framtiden vilket gör att det i detta skede ej är aktuellt att besluta om ett namnsatt investeringsprojekt i kommunfullmäktiges budgethandling.

Motion till Kommunfullmäktige Östhammar

Stoppa byggandet av VA anläggning i Östhammar- Öregrund NU!

Efter diskussion i Vänsterpartiet Östhammar har vi kommit fram till att en VA anläggning som kommer kosta kommuninvånarna nästa lika mycket som skatteunderlaget är i kommunen inte är försvarbart.

Gästrikevatten och deras presentationer låter vid första anblick helt logiska och kostnaderna känns inte så stora när de presenteras på Kommunstyrelsen. Är helt övertygad om att det är mycket bra och investeringen har kostnadstäckning, men någon skall betala.

De som ska stå för notan är invånarna i Östhammars kommun och i förstahand genom tvångsanslutningar i våra båda städer Öregrund och Östhammar. Grundförutsättningen för att det skulle bli en rimlig kostnad för anslutningen är en ökad inflyttning till våra städer. Tyvärr finns det inga sådana planer i något annat dokument i Östhammars kommun. Risker är snarare en utflyttning och att en expansion kommer ske i Alunda i stället.

Som en av våra medlemmar beskrev inventeringen.

Tänk dig att du sitter på toaletten i Östhammar och gör det man ska göra där. Vattnet du spolar med är avsaltat och renat vatten från Öregrund som pumpats hit. När du spolar så skall avloppet pumpas tillbaka till Öregrund och släppas ut renat i Östersjön. Det toalettbesöket kostar mer än att gå på en lyxkrog i Uppsala.

Karö våtmarker som gjordes 2015 har av Gästrikevatten underkänts, men en tidigare mätning visade att de fungerade på bra sätt. Att Bolaget Gästrikevatten kommer fram till det resultatet kan ju diskuteras. Vi anser att en oberoende aktör skall göra mätningar och att Gästrikevatten skall komma med ett alternativ som drabbar kommuninvånarna mindre än den nu föreslagna tvångsanslutningen av både bofasta och fritidsboende i vår kommun.

Vänsterpartiet Östhammar är öppet för olika lösningar som gör att kommuninvånarna inte drabbas av lika kostsamma anslutningskostnader. Man kan ju fråga sig om det i dagens läge är försvarbart med vatten klosetter som i medeltal förbrukar 30 liter rent vatten per dygn (i medeltal). Det finns i dag flera moderna och hanterbara lösningar som inte kräver vatten.

Därför kräver Vänsterpartiet Östhammar

- Att projektering av nuvarande planer som Gästrikevatten har stoppas omedelbart.
- Att Gästrikevatten uppmanas komma med ett nytt alternativ som inte drabbar Östhammars kommuninvånare lika mycket ekonomiskt vid anslutning.
- Att nya oberoende mätning av Karö våtmarkers effektivitet utreds

Pernilla Grahm

Gruppledare Vänsterpartiet Östhammar

Vänsterpartiet Östhammar

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Omsorgskontoret, Kvartal 3 2025

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	LSS beslut	4
1.3	SoL beslut.....	6

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

1.1 Bakgrund

Enligt 34 kap. 3§ Socialtjänstlagen (SoL) (2025:400) ska vård- och omsorgsnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till kommunfullmäktige över hur många gynnande beslut enligt 11 kap. 1§ och 12 kap. 1§ som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av insatser dessa beslut gäller samt hur lång tid som har gått från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (1993:387) §28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9§ LSS.

1.2 LSS beslut

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
1	2024-03-07	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	572
2	2024-01-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	638
3	2024-06-07	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	480
4	2024-07-29	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	428
5	2024-09-12	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	383
6	2024-09-20	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	375
7	2024-10-01	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	364
8	2024-10-27	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	338
9	2024-11-11	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	323
10	2024-12-06	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	298
11	2025-02-28	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	214
12	2024-06-01	Korttidsvistelse i form av stödfamilj 9§6 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	486
13	2024-11-05	Korttidsvistelse i form av korttidshem 9§6 LSS	Saknar plats (ex. kötid, behov av/ pågående renovering)	M	329

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
14	2023-06-02	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	851
15	2025-05-28	Bostad för vuxna i form av servicebostad 9§9 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	125
16	2025-05-22	Daglig verksamhet 9§10 LSS	Enskild och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/ insats	M	131
17	2025-04-14	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	169
18	2025-04-15	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	168
19	2025-05-05	Bostad för vuxna i form av servicebostad 9§9 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	M	148
20	2025-06-27	Bostad för vuxna i form av gruppboostad 9§9 LSS	Missnöjd med tid/ omfattning/utförare	K	95

1.3 SoL beslut

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
1	2024-12-17	Kontaktperson	Specifika önskemål	M	287
2	2024-12-05	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	299
3	2025-01-15	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	258
4	2025-02-13	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	229
5	2025-02-25	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	217
6	2024-12-10	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	294
7	2024-12-11	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	293
8	2025-04-17	Hemtjänst	Sanering/renovering/ ombyggnad inte klar p.g.a. yttre omständigheter	K	166
9	2025-04-03	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7§§. SoL)	Den enskilde har tackat nej till erbjudande	M	180
10	2025-05-27	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	126
11	2025-06-24	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	98
12	2025-01-29	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	244
13	2024-12-17	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	287

Nr	Beslutsdatum/ Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte har verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
14	2024-11-28	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	306
15	2024-12-23	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	281
16	2025-06-11	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	111
17	2024-09-02	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	M	337
18	2024-11-16	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/ uppdragstagare	K	306
19	2025-02-18	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	K	169
20	2025-04-16	Kontaktfamilj	Specifika önskemål	M	147
21	2025-01-22	Familjebehandling	Specifika önskemål	M	139
22	2025-01-22	Familjebehandling	Specifika önskemål	K	139
23	2025-01-14	Ungdomspedagog	Otydlighet eller brister i den egna organisationen (ex. tekniska system, ansvar, internt arbetet)	M	129
24	2024-12-05	Stödsamtal	Medverkar inte till verkställighet	M	131
25	2025-04-15	Hemterapeut	Specifika önskemål	M	128